

ZARYS PLANU DZIAŁAŃ

ZINTEGROWANYCH INWESTYCJI TERYTORIALNYCH
POŁUDNIOWEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

SPIS TREŚCI

SPIS TABEL	2
SPIS RYSUNKÓW	2
1. WSTĘP.....	3
2. OBSZAR GEOGRAFICZNY, KTÓREGO DOTYCZY PLAN DZIAŁAŃ	4
3. ANALIZA POTRZEB ROZWOJOWYCH I POTENCJAŁU OBSZARU	6
A. SFERA GOSPODARCZA	6
B. SFERA SPOŁECZNA	20
C. SFERA PRZESTRZENNO-ŚRODOWISKOWA	36
4. ANALIZA SWOT	52
5. OPIS ZINTEGROWANEGO PODEJŚCIA DO STWIERDZONYCH POTRZEB ROZWOJOWYCH I POTENCJAŁU POŁUDNIOWEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO	54
6. MATRYCA LOGICZNA INTERWENCJI	65
7. BUDŻET PLANU DZIAŁAŃ POF	68
8. WYKAZ OPRACJI, KTÓRE MAJĄ BYĆ WSPIERANE	69

SPIS TABEL

Tabela 1. Podmioty gospodarcze	7
Tabela 2. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	9
Tabela 3. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności w wieku produkcyjnym.....	11
Tabela 4. Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem.....	12
Tabela 5. Rynek pracy	15
Tabela 6. Turyści zagraniczni	19
Tabela 7. Liczba ludności stan na 31.XII.	20
Tabela 8. Ruch naturalny i migracyjny ludności w latach 2014-2019	22
Tabela 9. Wskaźnik obciążenia demograficznego	23
Tabela 10. Pomoc społeczna	26
Tabela 11. Placówki stacjonarnej pomocy społecznej	27
Tabela 12. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	29
Tabela 13. Dzieci w przedszkolach na 1000 dzieci.	31
Tabela 14. Wyniki egzaminu ósmoklasisty (2020 r.)	33
Tabela 15. Odsetek gospodarstw domowych korzystających z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej	40
Tabela 16. Odpady zmieszane zebrane w ciągu roku na mieszkańca w kg.	46
Tabela 17. Zasoby mieszkaniowe – mieszkania	48
Tabela 18. Obszary prawnie chronione.....	49
Tabela 19. Analiza SWOT Południowego Obszaru Funkcjonalnego	52
Tabela 20. Struktura celów, priorytetów i działań ZIT POF	54
Tabela 21. Działania Priorytetu 1 Zarysu Planu Działań ZIT POF	58
Tabela 22. Działania Priorytetu 2 Zarysu Planu Działań ZIT POF	60
Tabela 23. Działania Priorytetu 3 Zarysu Planu Działań ZIT POF	61
Tabela 24. Działania Priorytetu 4 Zarysu Planu Działań ZIT POF	64
Tabela 25. Matryca logiczna interwencji Zarysu Planu Działań ZIT POF	65
Tabela 26. Budżet Zarysu Planu Działań ZIT POF.....	68
Tabela 27. Wykaz operacji, które mają być wspierane w ramach Zarysu Planu Działań ZIT POF	70

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Południowy Obszar Funkcjonalny na tle Województwa Dolnośląskiego	4
Rysunek 2. Mapa Południowego Obszaru Funkcjonalnego w podziale na Gminy i Powiaty	5
Rysunek 3. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w 2019 r.	10
Rysunek 4. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2019 r.....	16
Rysunek 5. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w 2019 r.....	25
Rysunek 6. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w 2019 r.....	30
Rysunek 7. Dzieci w przedszkolach na 1000 dzieci w 2018 r.....	32
Rysunek 8. Sieć dróg krajowych i wojewódzkich na terenie Dolnego Śląska	37
Rysunek 9. Odsetek gospodarstw domowych korzystających z instalacji wodociągowej w 2018 r.	43
Rysunek 10. Odsetek gospodarstw domowych korzystających z instalacji kanalizacyjnej w 2018 r.	44
Rysunek 11. Odpady zmieszane zebrane w ciągu roku na mieszkańca w kg w 2019 r.	47
Rysunek 12. Macierz wzajemnego, zintegrowanego oddziaływania efektów realizacji Planu Działań ZIT POF. ...	56

1. WSTĘP

Niniejszy dokument programowy dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Południowego Obszaru Funkcjonalnego opracowany został w związku z przygotowaniem Jednostek Samorządu Terytorialnego do uruchomienia nowego okresu programowania Unii Europejskiej 2021 – 2027 oraz na wniosek Marszałka Województwa Dolnośląskiego wyrażony w piśmie z dnia 27.08.2020 r.

Ze względu na rozbieżności w stosowanej terminologii dot. nazwy dokumentu pomiędzy projektem Rozporządzenia Ogólnego Parlamentu i Rady¹ (Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych) oraz informacjami przekazywanymi przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego i Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (Strategia zwana dalej Planem działań) na obecnym etapie przyjęto nazwę Plan Działań.

Ponieważ brak jakichkolwiek wytycznych dot. zasad opracowania dokumentu oraz jego zawartości na obecnym etapie brak jest możliwości opracowania pełnej wersji dokumentu programowego, ani jego projektu. Z tego powodu zdecydowano, że pierwsza jego wersja przyjmie formę Zarysu Planu Działań.

Zarys Planu Działań przygotowano na podstawie projektu Rozporządzenia Ogólnego Parlamentu Europejskiego oraz Rady w szczególności Art. 22 i 23 (w zakresie zawartości dokumentu) oraz załącznika do projektu Rozporządzenia (w zakresie kodów wymiaru zakresu interwencji).

Opracowanie ostatecznej wersji dokumentów wymaga precyzyjnych wytycznych ze strony właściwych instytucji zarządzających, w szczególności dot. zakresu i wymiaru tematycznego interwencji oraz alokacji środków jak również zasad monitoringu oraz procedur wdrożeniowych.

Przygotowując niniejszy Zarys Planu Działań przyjęto założenie, że zintegrowana interwencja to taka, która realizowana jest poprzez wsparcie pochodzące z co najmniej dwóch osi priorytetowych jednego programu operacyjnego lub co najmniej dwóch programów operacyjnych natomiast projekty zintegrowane to co najmniej dwa projekty powiązane ze sobą tematycznie w ramach wspólnego celu, jaki ma zostać osiągnięty dzięki ich realizacji, których wybór do dofinansowania lub realizacja jest koordynowana przez właściwe instytucje.

---

¹ ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu i Migracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu na rzecz Zarządzania Granicami i Wiz.

https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/61834/Rozporzadzenie_projekt_przepisy_wspolne_COM_2018_375_29_05_2018_PL.pdf

2. OBSZAR GEOGRAFICZNY, KTÓREGO DOTYCZY PLAN DZIAŁAŃ

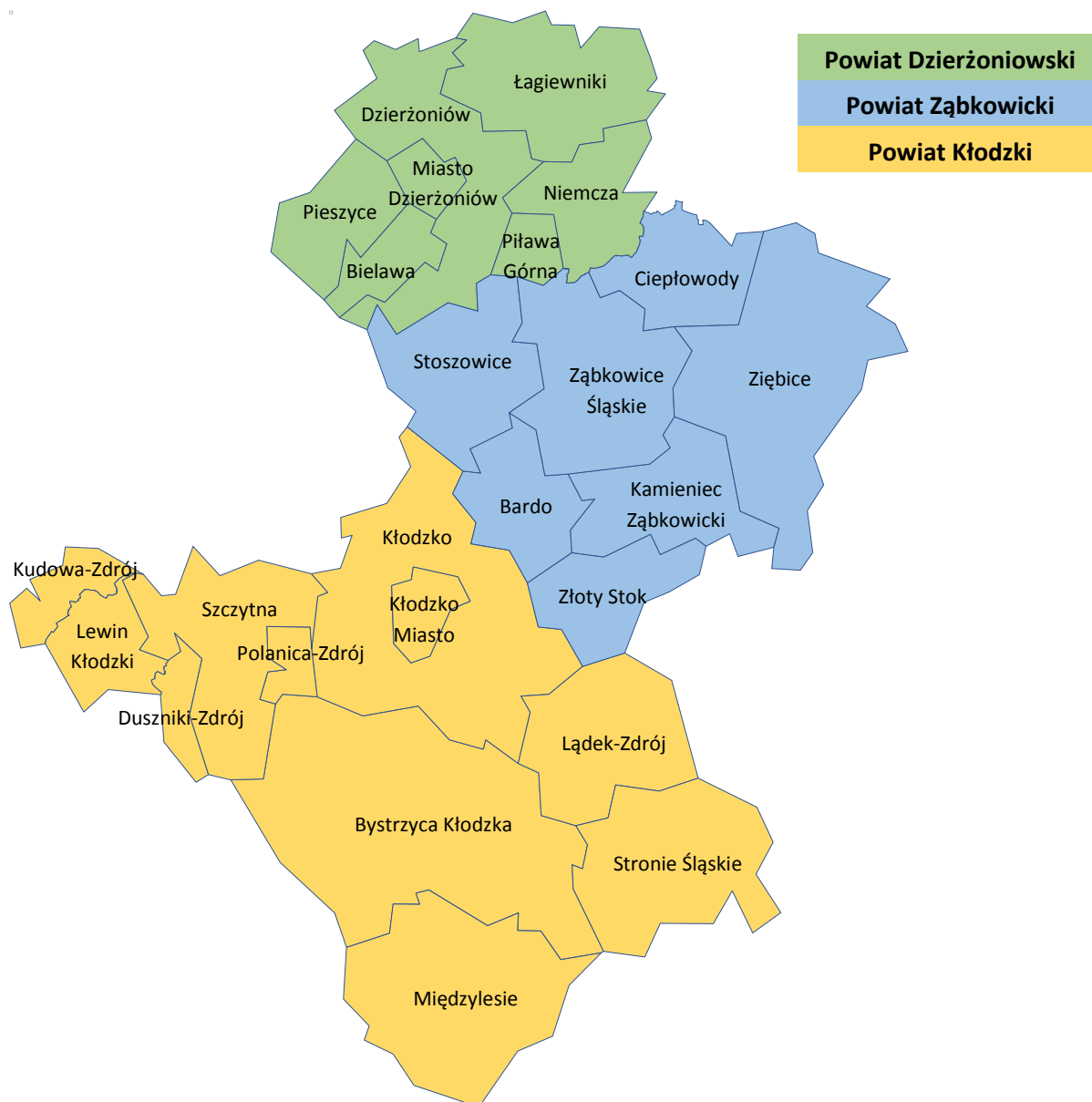
Południowy Obszar Funkcjonalny (POF, Obszar) tworzy łącznie 28 jednostek samorządu terytorialnego, w tym 25 gmin i 3 powiaty. W skład analizowanego Obszaru wchodzi następujące gminy: Gmina Bardo, Gmina Bielawa, Gmina Bystrzyca Kłodzka, Gmina Ciepłowody, Gmina Duszniki-Zdrój, Gmina Dzierżoniów, Gmina Kamieniec Ząbkowicki, Gmina Kłodzko, Gmina Kudowa-Zdrój, Gmina Lądek-Zdrój, Gmina Lewin Kłodzki, Gmina Łagiewniki, Gmina Miejska Dzierżoniów, Gmina Miejska Kłodzko, Gmina Międzyzlesie, Gmina Niemcza, Gmina Pieszycy, Gmina Piława Górna, Gmina Polanica-Zdrój, Gmina Stoszowice, Gmina Stronie Śląskie, Gmina Szczytna, Gmina Ząbkowice Śląskie, Gmina Ziębice i Gmina Złoty Stok oraz powiaty: Powiat Dzierżoniowski, Powiat Kłodzki i Powiat Ząbkowicki.

Rysunek 1. Południowy Obszar Funkcjonalny na tle Województwa Dolnośląskiego

W 2019 r. powyższy obszar zamieszkiwało ponad 281 tys. mieszkańców. Cechą Obszaru rzutującą na jego funkcjonowanie jest występowanie miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze tj. Bielawy, Dzierżoniowa, Kłodzka i Ząbkowic Śląskich. Należy podkreślić, że miasta te wykazują silne powiązania społeczno-gospodarcze z gminami z terenu powiatów dzierżoniowskiego, kłodzkiego i ząbkowickiego.

W rezultacie kluczowe jest opracowanie i wdrożenie strategii zapewniającej wielokierunkowy rozwój tych miast i powiązanych z nimi gmin. Realizacja strategii powinna zahamować postępującą marginalizację Południowego Obszaru Funkcjonalnego i zapewnić fundament dla jego stabilnego i inteligentnego rozwoju.

Rysunek 2. Mapa Południowego Obszaru Funkcjonalnego w podziale na Gminy i Powiaty

3. ANALIZA POTRZEB ROZWOJOWYCH I POTENCJAŁU OBSZARU

A. SFERA GOSPODARCZA

Przedsiębiorczość

Na terenie Południowego Obszaru Funkcjonalnego zlokalizowane są miasta średniej wielkości, które jak wynika z opracowania „Aktualizacja delimitacji miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze (powiększających dystans rozwojowy)” znajdują się w kryzysie oraz zagrożone są postępującą marginalizacją. Zgodnie z przyjętą na potrzeby powyższego opracowania metodologią na obszarze POF znajdują się:

- **miasta kryzysowe (silne powiększanie niekorzystnego dystansu, zła sytuacja społeczno-gospodarcza) – Kłodzko, Bielawa, Ząbkowice Śląskie;**
- **miasta obniżającego się potencjału (silne powiększanie niekorzystnego dystansu, umiarkowanie zła sytuacja społeczno-gospodarcza) – Dzierżonów.**

Analizując sferę gospodarczą warto również podkreślić, że na terenie Południowego Obszaru Funkcjonalnego znajdują się gminy zagrożone trwałą marginalizacją. Jak wynika z Załącznika Nr 1 „Lista gmin zagrożonych trwałą marginalizacją: programowanie 2021-2027” z 30 dolnośląskich gmin zagrożonych trwałą marginalizacją, 11 (ok. 37%) znajduje się na diagnozowanym Obszarze. Są to gminy zlokalizowane w powiatach:

- kłodzkim – gminy: Duszniki-Zdrój, Bystrzyca Kłodzka, Lądek-Zdrój, Lewin Kłodzki, Międzylesie, Stronie Śląskie;
- ząbkowickim – gminy: Bardo, Kamieniec Ząbkowicki, Stoszowice, Ziębice, Złoty Stok.

W większości są to gminy położone peryferyjnie względem najważniejszych ciągów komunikacyjnych. Dodatkowo z uwagi na niezadawalający stan techniczny dróg ich dostępność komunikacyjna jest ograniczona, a tym samym stanowi barierę rozwoju. Należy także zaznaczyć, że gminy te zlokalizowane są peryferyjnie w stosunku do największych ośrodków wzrostu w regionie, a co za tym idzie ich atrakcyjność inwestycyjna jest niska.

Podkreślenia wymaga również fakt, że na liście znalazły się gminy o dużym potencjale turystycznym, w tym gminy uzdrowskie. Prowadzi to do wniosku, że rynek turystyczny, z uwagi na swoje ograniczenia nie może stanowić koła napędowego rozwoju gospodarek wszystkich zainteresowanych gmin.

Powyższa sytuacja wymaga podjęcia intensywnych działań zmierzających do aktywizacji gospodarczej miast, które powinny stać się liderami rozwoju całego Obszaru.

W 2019 r. na terenie Południowego Obszaru Funkcjonalnego zarejestrowane były łącznie 32.082 podmioty gospodarcze. W porównaniu do 2014 r. nastąpił wzrost ogólnej liczby podmiotów gospodarczych o ok. 3,9%. Powyższa tendencja zauważalna była również na Dolnym Śląsku. Zaznaczyć przy tym należy, że wzrost liczby podmiotów gospodarczych

działających na terenie POF był wyraźnie wolniejszy niż w województwie dolnośląskim (9,0%).

Wśród podmiotów gospodarczych funkcjonujących na analizowanym Obszarze dominowały przedsiębiorstwa zaliczane do sektora prywatnego. W 2019 r. działały łącznie 30.103 podmioty zaliczane do sektora prywatnego. Również w tym przypadku na przestrzeni lat 2014-2019 nastąpił wzrost liczby podmiotów wynoszący ok. 4,0%. Podkreślić przy tym należy, że wzrost liczby podmiotów na terenie POF kształtował się poniżej średniej regionalnej (7,7%). Prowadzi to do wniosku, że Południowy Obszar Funkcjonalny rozwijał się wolniej niż województwo, w rezultacie jego pozycja gospodarcza na Dolnym Śląsku uległa osłabieniu.

Powyższy wniosek potwierdza analiza udziału podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na obszarze POF w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w województwie dolnośląskim. W 2019 r. udział ten wyniósł 8,4% podczas gdy w 2014 r. 8,8%.

Tabela 1. Podmioty gospodarcze

Wyszczególnienie	2014	2019	2014=100
Bardo			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	447	485	108,5
Sektor prywatny	426	462	108,5
Bielawa			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	2 946	3 030	102,9
Sektor prywatny	2 680	2 725	101,7
Bystrzyca Kłodzka			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	1 951	2 050	105,1
Sektor prywatny	1 742	1 820	104,5
Ciepłowody			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	214	275	128,5
Sektor prywatny	203	263	129,6
Duszniki-Zdrój			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	636	652	102,5
Sektor prywatny	588	609	103,6
Dzierżoniów			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	779	928	119,1
Sektor prywatny	763	910	119,3
Dzierżoniów Miasto			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	4 179	4 223	101,1
Sektor prywatny	3 951	3 990	101,0
Kamieniec Ząbkowicki			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	669	725	108,4
Sektor prywatny	625	679	108,6
Kłodzko			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	1 226	1 313	107,1
Sektor prywatny	1 187	1 273	107,2
Kłodzko Miasto			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	4 436	4 415	99,5

Sektor prywatny	4 135	4 098	99,1
Kudowa Zdrój			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	1 036	1 126	108,7
Sektor prywatny	1 009	1 090	108,0
Lądek-Zdrój			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	939	1 031	109,8
Sektor prywatny	911	988	108,5
Lewin Kłodzki			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	246	263	106,9
Sektor prywatny	234	248	106,0
Łagiewniki			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	550	584	106,2
Sektor prywatny	534	570	106,7
Międzyzylesie			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	525	546	104,0
Sektor prywatny	502	521	103,8
Niemcza			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	503	512	101,8
Sektor prywatny	464	472	101,7
Pieszycy			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	1 022	1 098	107,4
Sektor prywatny	922	1 029	111,6
Piława Górna			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	616	619	100,5
Sektor prywatny	556	560	100,7
Polanica-Zdrój			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	1 087	1 083	99,6
Sektor prywatny	1 045	1 034	98,9
Stoszowice			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	506	564	111,5
Sektor prywatny	495	552	111,5
Stronie Śląskie			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	774	788	101,8
Sektor prywatny	751	766	102,0
Szczytna			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	662	725	109,5
Sektor prywatny	638	701	109,9
Ząbkowice Śląskie			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	2 720	2 867	105,4
Sektor prywatny	2 539	2 729	107,5
Ziębice			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	1 713	1 664	97,1
Sektor prywatny	1 586	1 534	96,7
Złoty Stok			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	490	516	105,3
Sektor prywatny	457	480	105,0
Południowy Obszar Funkcjonalny			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	30 872	32 082	103,9
Sektor prywatny	28 943	30 103	104,0

Dolny Śląsk			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	351 121	382 892	109,0
Sektor prywatny	335 478	361 191	107,7

Źródło: Opracowanie na podstawie BDL GUS.

Na terenie Południowego Obszaru Funkcjonalnego największy potencjał gospodarczy (wyrażony poprzez liczbę podmiotów gospodarczych) skupiony był w trzech gminach miejskich tj.: Kłodzku (4.415 podmiotów gospodarczych), Dzierżoniowie (4.223) i Bielawie (3.030) oraz w gminie Ząbkowice Śląskie (2.867). Na gminy te przypada łącznie 45,3% ogółu podmiotów zarejestrowanych na terenie POF. Najniższy potencjał gospodarczy, mierzony liczbą przedsiębiorstw wykazują gminy: Lewin Kłodzki (263) i Ciepłowody (275).

Analizując potencjał gospodarczy POF w ujęciu dynamicznym zauważyć można, że w latach 2014-2019 liczba przedsiębiorstw zwiększyła się w 22 gminach. Największy przyrost liczby przedsiębiorstw odnotowano w gminach: Ciepłowody (28,5%), gminie wiejskiej Dzierżoniów (19,1%), Stoszowice (11,5%), Lądek-Zdrój (9,8%) i Szczytna (9,5%).

Natomiast w przypadku trzech gmin a mianowicie: gminy miejskiej Kłodzko, Polanicy-Zdrój i Ziębic liczba podmiotów gospodarczych na przestrzeni badanych lat uległa zmniejszeniu.

Analizując sferę gospodarczą należy uwzględnić nie tylko bezwzględną liczbę zarejestrowanych przedsiębiorstw, ale również przedsiębiorczość mieszkańców mierzoną liczbą podmiotów na 10 tys. mieszkańców.

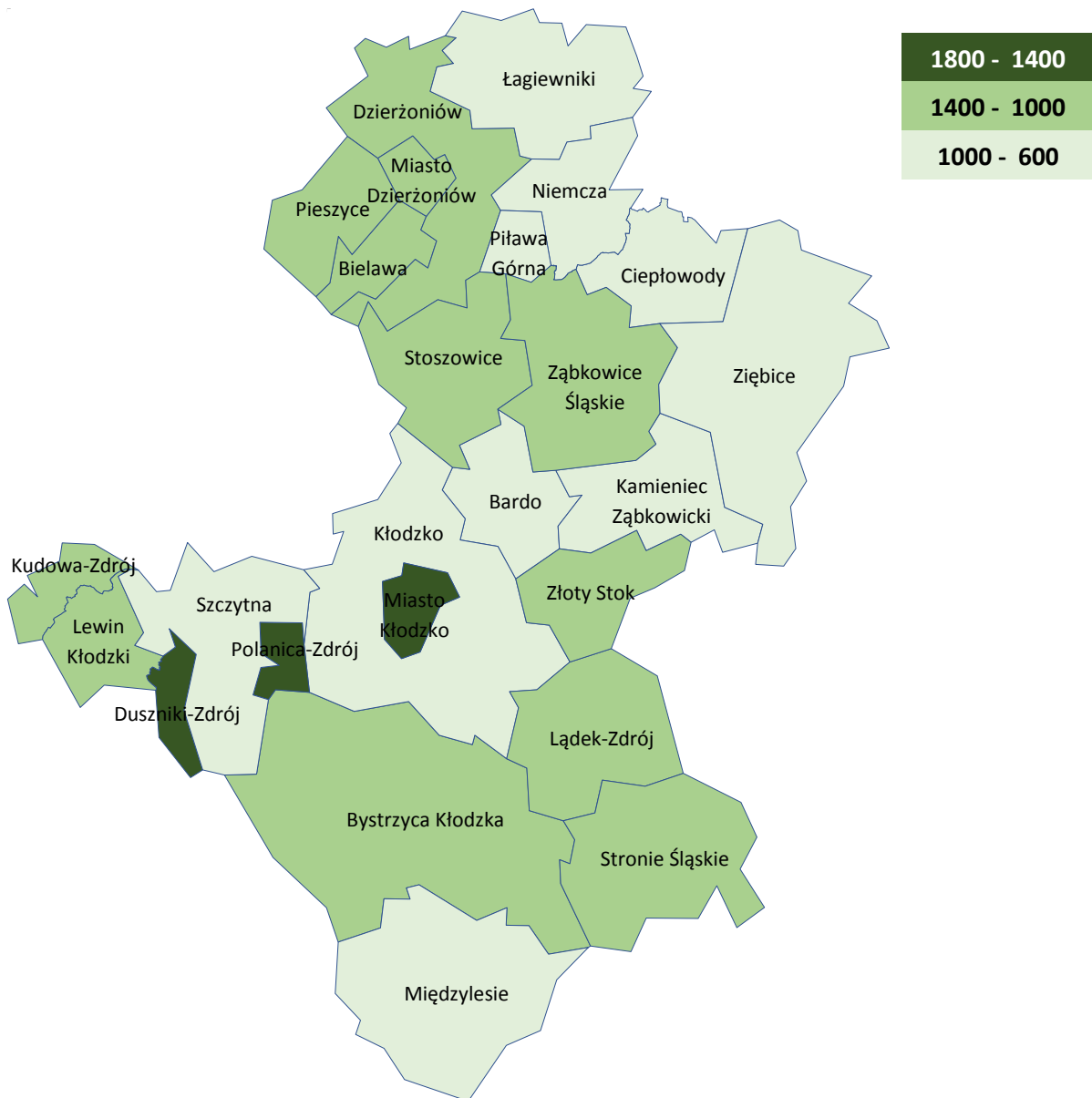
Dla Południowego Obszaru Funkcjonalnego wskaźnik ten wynosił w 2019 r. 1.106 i był niższy od średniej dla Dolnego Śląska (1.320). W latach 2014 – 2019 wskaźnik ten wzrósł na analizowanym Obszarze o 9,4%. Warto przy tym podkreślić, że tempo wzrostu było porównywalne ze średnią regionalną. Niemniej jednak w 2019 r. wartość przedmiotowego wskaźnika w przypadku POF nadal stanowiła ok. 83,8% wartość wskaźnika w regionie.

Tabela 2. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności

Wyszczególnienie	2014	2019	2014=100	Dolny Śląsk =100 Rok 2019
Bardo	811	918	113,2	69,5
Bielawa	951	1 014	106,6	76,8
Bystrzyca Kłodzka	1 003	1 089	108,6	82,5
Ciepłowody	691	920	133,1	69,7
Duszniki-Zdrój	1 315	1 435	109,1	108,7
Dzierżoniów	835	1 021	122,3	77,3
Dzierżoniów Miasto	1 223	1 274	104,2	96,5
Kamieniec Ząbkowicki	797	897	112,5	68,0
Kłodzko	706	767	108,6	58,1
Kłodzko Miasto	1 596	1 651	103,4	125,1
Kudowa Zdrój	1 011	1 139	112,7	86,3
Lądek-Zdrój	1 100	1 256	114,2	95,2
Lewin Kłodzki	1 270	1 368	107,7	103,6
Łagiewniki	730	785	107,5	59,5

Międzylesie	706	762	107,9	57,7
Niemcza	872	936	107,3	70,9
Pieszyce	1 066	1 167	109,5	88,4
Piława Górna	919	968	105,3	73,3
Polanica-Zdrój	1 647	1 717	104,3	130,1
Stoszowice	920	1 048	113,9	79,4
Stronie Śląskie	1 007	1 052	104,5	79,7
Szczytna	885	996	112,5	75,5
Ząbkowice Śląskie	1 211	1 323	109,2	100,2
Ziębice	963	982	102,0	74,4
Złoty Stok	1 045	1 160	111,0	87,9
Południowy Obszar Funkcjonalny	1 011	1 106	109,4	83,8
Dolny Śląsk	1 207	1 320	109,4	100,0

Źródło: Opracowanie na podstawie BDL GUS.

Rysunek 3. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w 2019 r.

W ramach Południowego Obszaru Funkcjonalnego wskaźnik przedsiębiorczości jest wyższy niż na Dolnym Śląsku tylko w pięciu gminach, tj. w: gminie Polanica-Zdrój (1.717), gminie miejskiej Kłodzko (1.651), gminie Duszniki-Zdrój (1.435), gminie Lewin Kłodzki (1.368) i w gminie Ząbkowice Śląskie (1.323). W stosunku do 2014 r. sytuacja w niniejszym zakresie uległa pogorszeniu. Wówczas to analizowany wskaźnik kształtował się powyżej średniej dla Dolnego Śląska także w przypadku gminy miejskiej Dzierżoniów. Najniższy poziom aktywności gospodarczej mieszkańców wykazują gminy: Międzyzlesie (762), gmina wiejska Kłodzko (767), Łagiewniki (785), Kamieniec Ząbkowicki (897), Bardo (918), Ciepłowody (920), Niemcza (936), Piława Górna (968), Ziębice (982) i Szczytna (996).

Jednocześnie w latach 2014 – 2019 we wszystkich gminach POF nastąpił wzrost przedsiębiorczości. Najmocniej zjawisko to uwidoczniło się w gminach: Ciepłowody (33,1%), gminie wiejskiej Dzierżoniów (22,3%), Lądek-Zdrój (14,2%), Stoszowice (13,9%) i Bardo (13,2%). Najwolniej liczba przedsiębiorstw w relacji do liczby mieszkańców rosta w: gminie Ziębice (2,0%), gminie miejskiej Kłodzko (3,4%), gminie miejskiej Dzierżoniów (4,2%), gminie Polanica-Zdrój (4,3%) i w gminie Stronie Śląskie (4,5%).

Ponadto, należy zwrócić szczególną uwagę na wartości kolejnego istotnego wskaźnika – podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym – interpretowanego często jako jeden z głównych barometrów przedsiębiorczości na określonym obszarze.

W analizowanym okresie wartości tego indykatora kształtowały się pozytywnie, zaobserwowano bowiem wzrost liczby podmiotów z poziomu 159,2 w 2014 r. do poziomu 184,5 w 2019 r. Niestety wartość niniejszego wskaźnika nadal kształtowała się poniżej średniej dla Dolnego Śląska wynoszącej (w 2019 r.) 220,9. Co więcej, również dynamika wzrostu analizowanego wskaźnika wynosząca na obszarze POF 15,9 była wolniejsza niż w regionie (16,2%).

Tabela 3. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności w wieku produkcyjnym

Wyszczególnienie	2014	2019	2014=100	Dolny Śląsk =100 Rok 2019
Bardo	124,6	149,6	120,1	67,7
Bielawa	151,3	172,6	114,1	78,1
Bystrzyca Kłodzka	157,8	185,9	117,8	84,2
Ciepłowody	104,4	142,5	136,5	64,5
Duszniki-Zdrój	216,1	254,4	117,7	115,2
Dzierżoniów	127,1	166,0	130,6	75,1
Dzierżoniów Miasto	198,3	223,1	112,5	101,0
Kamieniec Ząbkowicki	120,9	145,0	119,9	65,6
Kłodzko	107,9	125,4	116,2	56,8
Kłodzko Miasto	260,1	284,5	109,4	128,8
Kudowa Zdrój	162,2	193,5	119,3	87,6
Lądek-Zdrój	173,5	211,1	121,7	95,6

Lewin Kłodzki	190,8	223,8	117,3	101,3
Łagiewniki	113,4	127,6	112,5	57,8
Międzylesie	109,2	124,9	114,4	56,5
Niemcza	136,4	152,4	111,7	69,0
Pieszycy	168,0	191,4	113,9	86,6
Piława Górna	141,3	156,5	110,8	70,8
Polanica-Zdrój	275,5	304,7	110,6	137,9
Stoszowice	139,5	169,1	121,2	76,6
Stronie Śląskie	156,0	172,8	110,8	78,2
Szczytna	135,3	161,7	119,5	73,2
Ząbkowice Śląskie	193,7	221,6	114,4	100,3
Ziębice	154,0	163,5	106,2	74,0
Złoty Stok	163,6	190,1	116,2	86,1
Południowy Obszar Funkcjonalny	159,2	184,5	115,9	83,5
Dolny Śląsk	190,1	220,9	116,2	100,0

Źródło: Opracowanie na podstawie BDL GUS.

Najwyższą wartość przedmiotowy wskaźnik osiągnął w gminach: Polanica-Zdrój (304,7), gmina miejska Kłodzko (284,5), Duszniki-Zdrój (254,4), Lewin Kłodzki (223,8), gmina miejska Dzierżonów (223,1) i Ząbkowice Śląskie (221,6). We wszystkich ww. gminach wartość analizowanego wskaźnika była wyższa od średniej dolnośląskiej. Najniższą wartość przedmiotowego wskaźnika odnotowano w gminach: Międzylesie (124,9), gminie wiejskiej Kłodzko (125,4) i Łagiewniki (127,6).

Innowacyjność i potencjał inwestycyjny

Potencjał gospodarczy Południowego Obszaru Funkcjonalnego tworzy nie tylko liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na jego obszarze, czy też przedsiębiorczość mieszkańców, ale również innowacyjność tych przedsiębiorstw.

Pomiar innowacyjności przedsiębiorstw jest problemem złożonym, a dostępność materiałów źródłowych mocno ograniczona. Można uznać, że innowacyjność przedsiębiorstw związana jest m.in. z branżami w jakich one funkcjonują. Na szczególną uwagę zasługują tzw. sektor kreatywny, który niejednokrotnie tworzy warunki do generowania i wdrażania innowacji.

Jak wynika z danych GUS udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem kształtował się na terenie Południowego Obszaru Funkcjonalnego w 2019 r. na poziomie 4,81%. Niestety wartość niniejszego wskaźnika była w przypadku analizowanego Obszaru niższa niż średnia dla województwa dolnośląskiego wynosząca w 2019 r. 6,56%.

Tabela 4. Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem

Wyszczególnienie	2014	2019	Dolny Śląsk =100 Rok 2019
Bardo	5,77	5,79	88,3

Bielawa	3,69	4,09	62,3
Bystrzyca Kłodzka	2,16	8,06	122,9
Ciepłowody	b.d.	b.d.	b.d.
Duszniki-Zdrój	2,04	8,16	124,4
Dzierżoniów	3,80	3,03	46,2
Dzierżoniów Miasto	6,73	5,76	87,8
Kamieniec Ząbkowicki	6,58	4,84	73,8
Kłodzko	2,34	4,07	62,0
Kłodzko Miasto	4,58	4,91	74,8
Kudowa Zdrój	2,47	5,19	79,1
Lądek-Zdrój	0,00	3,35	51,1
Lewin Kłodzki	b.d.	b.d.	b.d.
Łagiewniki	6,15	5,80	88,4
Międzylesie	5,13	2,50	38,1
Niemcza	0,00	2,33	35,5
Pieszycy	2,17	2,94	44,8
Piława Górna	0,00	2,44	37,2
Polanica-Zdrój	1,67	6,76	103,0
Stoszowice	7,32	1,96	29,9
Stronie Śląskie	3,28	4,26	64,9
Szczytna	1,67	1,69	25,8
Ząbkowice Śląskie	5,00	3,70	56,4
Ziębice	2,80	6,09	92,8
Złoty Stok	10,34	2,86	43,6
Południowy Obszar Funkcjonalny	3,73	4,81	73,3
Dolny Śląsk	5,97	6,56	100,0

Źródło: Opracowanie na podstawie BDL GUS.

Należy podkreślić, że sytuacja wewnątrz Południowego Obszaru Funkcjonalnego jest zróżnicowana. W 2019 r. w trzech gminach tworzących POF (Bystrzyca Kłodzka, Duszniki-Zdrój, Polanica-Zdrój) wartość niniejszego wskaźnika była wyższa niż w województwie. Największy odsetek nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw sektora kreatywnego odnotowano w gminie Duszniki-Zdrój (8,16%). Warto podkreślić, że gminy Duszniki-Zdrój i Polanica-Zdrój są gminami z rozwiniętym lecnictwem uzdrowiskowym, zlokalizowanymi przy ważnym ciągu komunikacyjnym. Są też gminami chętnie odwiedzanymi przez turystów, co może generować popyt na produkty i usługi tworzone przez sektor kreatywny.

W pozostałych gminach POF wartość analizowanego wskaźnika kształtowała się poniżej średniej dla Dolnego Śląska. Najniższą wartość osiągnął on w gminach Szczytna (1,69%) i Stoszowice (1,96%).

Reasumując można postawić tezę, że nowo powstałe firmy chociaż niejednokrotnie nowoczesne to jednak nadal rzadko należą do branż będących „motorem” postępu.

Wpływ na sytuację gospodarczą POF ma m.in. jego atrakcyjność dla inwestorów. Interesującą informacją na temat atrakcyjności inwestycyjnej analizowanego Obszaru dostarcza raport „Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2017 Województwo dolnośląskie”

Na potrzeby powyższego opracowania przyjęto poniższą skalę oceny:

- gwiazda pomarańczowa - oznacza, iż powiat lub gmina uzyskała ponad przeciętną ocenę we wszystkich analizowanych obszarach (gospodarki narodowej, przemysłu, handlu, usług turystycznych oraz usług profesjonalnych);
- gwiazda złota – jest najwyższym wyróżnieniem i oznacza najwyższą ocenę wszystkich analizowanych sekcji gospodarczych w danym powiecie lub gminie.

Jak wynika z cytowanego opracowania gwiazdą pomarańczową wyróżniony zostały Powiat Kłodzki. W grupie gmin, również wyróżnione zostały jednostki wchodzące w skład Południowego Obszaru Funkcjonalnego tj.:

- złotą gwiazdą – Bielawa, Duszniki-Zdrój, gmina miejska Dzierżoniów, gmina miejska Kłodzko, Kudowa Zdrój, Polanica-Zdrój, Ząbkowice Śląskie;
- pomarańczową gwiazdą – Łądek-Zdrój, Stronie Śląskie.

Jak wynika z powyższego zestawienia 9 gmin tworzących POF zostało wyróżnionych, co stanowiło 36,0% ogółu gmin wchodzących w skład analizowanego Obszaru.

Dotychczas na atrakcyjność inwestycyjną Południowego Obszaru Funkcjonalnego wpływało również funkcjonowanie na jego obszarze specjalnych stref ekonomicznych. Jednak z uwagi na zmiany prawne czynnik ten będzie tracił na znaczeniu. Dlatego też będzie rosło znaczenie działań zmierzających do przygotowania terenów pod inwestycje. Jednak działania niniejsze nie powinny ograniczać się do aktywności poszczególnych gmin, ale raczej winny mieć charakter skoordynowany.

Przykładem działań innowacyjnych, wspierających rozwój Obszaru jest także tworzenie powiązań sieciowych, a zwłaszcza klastrów. Na podstawie analizy dokumentu „Informacja o działalności dolnośląskich klastrów”² z 2015 r. stwierdzić można, iż na obszarze POF siedzibę ma jeden klastrowy tj. KLASTER „WOŁOWINA SUDECKA” - Fundacja Rozwoju Regionalnego PROGRES w Bystrzycy Kłodzkiej.

Z powyższego wynika, że na terenie Południowego Obszaru Funkcjonalnego stopień sieciowania przedsiębiorstw jest niski. Brakuje także inicjatyw klastrowych, co skutkuje obniżeniem potencjału konkurencyjnego przedsiębiorstw zlokalizowanych na obszarze POF, a ostatecznie również całego Obszaru.

Ważną rolę we wspieraniu przedsiębiorczości pełnią instytucje otoczenia biznesu (IOB). Wśród IOB najistotniejszą rolę odgrywają parki technologiczne, parki przemysłowe, centra transferu technologii, inkubatory przedsiębiorczości oraz instytucje Krajowej Sieci Innowacji. Za wiodącą instytucję funkcjonującą na terenie Południowego Obszaru Funkcjonalnego uznać można Bielawską Agencję Rozwoju Lokalnego sp. z o. o. w Bielawie. W ramach Agencji

---

² Informacja o działalności dolnośląskich klastrów, Studia na rozwoju Dolnego Śląska nr 1/56/2015, Wrocław 2015.

działa Bielański Inkubator Przedsiębiorczości oraz Dolnośląski Inkubator Art-Przedsiębiorczości.

Rynek pracy

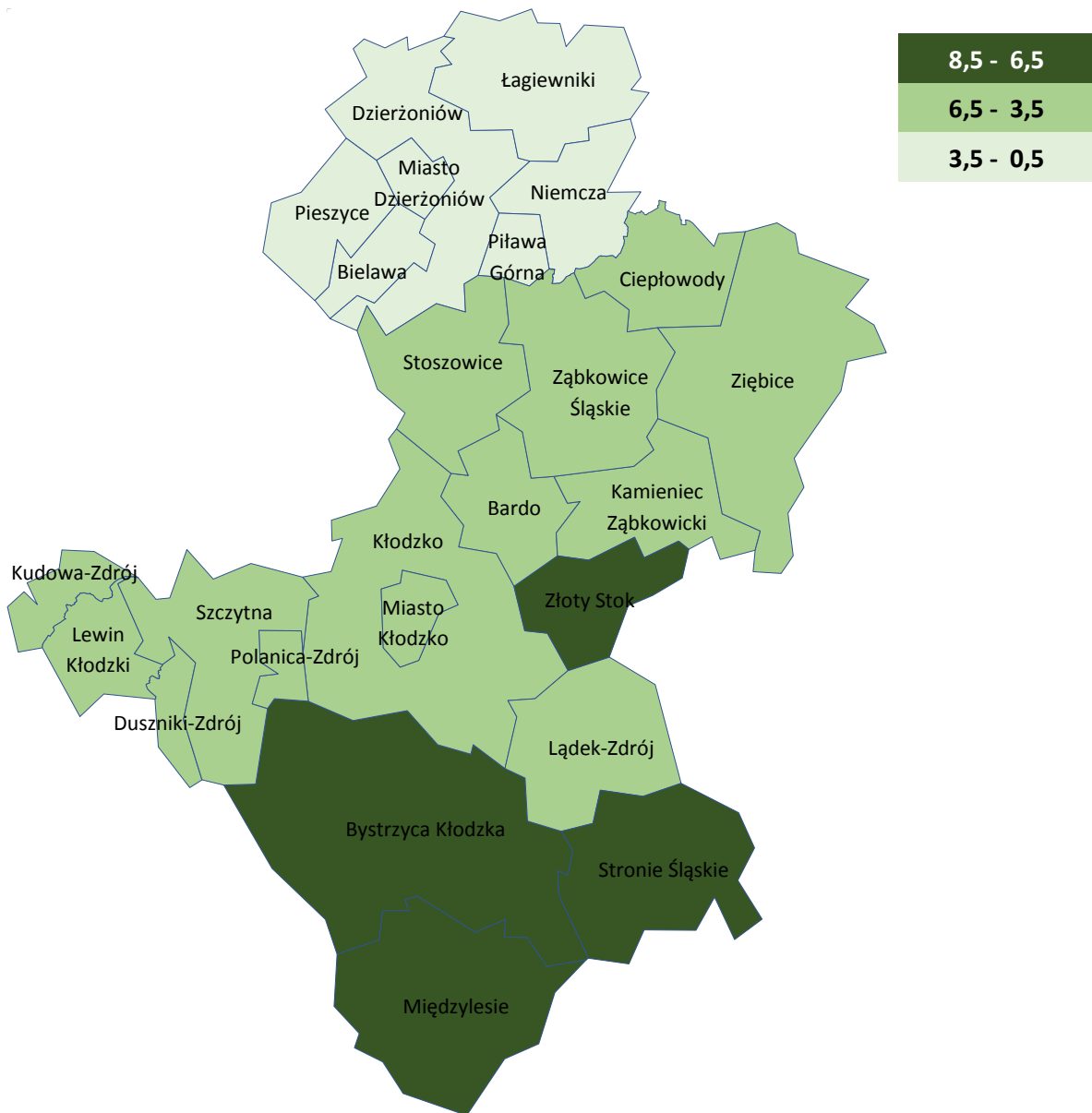
Wskaźnik bezrobocia mierzony jako udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym był na terenie POF wyższy niż na Dolnym Śląsku i w 2019 r. wynosił 4,8%. W stosunku do roku 2014 r. sytuacja w niniejszym zakresie uległa wyraźnej poprawie. Poprawiła się również (w stosunku do 2014 r.) relacja niniejszego wskaźnika do średniej wojewódzkiej. W 2019 r. wskaźnik bezrobocia był wyższy na obszarze POF niż w województwie dolnośląskim o 1,6 punktu procentowego, w 2014 r. różnica ta wynosiła 4,2 punktu procentowego.

Tabela 5. Rynek pracy

JST	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym		
	2014	2019	2014=100
Bardo	12,0	5,5	45,8
Bielawa	6,6	1,9	28,8
Bystrzyca Kłodzka	12,8	7,2	56,3
Ciepłowodny	11,7	6,1	52,1
Duszniki-Zdrój	10,6	4,7	44,3
Dzierżoniów	8,3	2,6	31,3
Dzierżoniów Miasto	7,1	2,7	38,0
Kamieniec Ząbkowicki	8,9	5,2	58,4
Kłodzko	12,5	5,4	43,2
Kłodzko Miasto	11,3	4,8	42,5
Kudowa Zdrój	14,9	4,6	30,9
Lądek-Zdrój	10,2	5,3	52,0
Lewin Kłodzki	17,0	5,4	31,8
Łagiewniki	6,0	2,2	36,7
Międzyzylesie	13,4	7,6	56,7
Niemcza	8,2	2,7	32,9
Pieszycy	8,4	2,7	32,1
Piława Górna	9,5	3,4	35,8
Polanica-Zdrój	12,1	4,8	39,7
Stoszowice	10,0	5,3	53,0
Stronie Śląskie	12,0	7,9	65,8
Szczytna	12,8	5,3	41,4
Ząbkowice Śląskie	9,0	4,5	50,0
Ziębice	9,6	5,0	52,1
Złoty Stok	16,2	7,6	46,9
Południowy Obszar Funkcjonalny	10,8	4,8	44,4
Dolny Śląsk	6,6	3,2	48,5

Źródło: Opracowanie na podstawie BDL GUS.

Rysunek 4. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2019 r.

Chociaż w latach 2014–2019 nastąpiło obniżenie wartości wskaźnika bezrobocia we wszystkich gminach tworzących Południowy Obszar Funkcjonalny, to jednak tylko 6 gmin (Bielawa, gmina wiejska Dzierżonów, gmina miejska Dzierżonów, Łagiewniki, Niemcza, Pieszycy) w 2019 r. miało ów wskaźnik poniżej średniej regionalnej. Najniższy wskaźnik bezrobocia w 2019 r. odnotowano w gminie Bielawa (1,9%). Warto podkreślić, że w 2014 r. wartość niniejszego wskaźnika jedynie w gminie Łagiewniki była niższa niż na Dolnym Śląsku, a w gminie Bielawa znajdowała się na poziomie regionalnym.

W 2019 r. w najtrudniejszej sytuacji znajdowały się gminy: Stronie Śląskie (7,9%), Międzylesie (7,6%), Złoty Stok (7,6%) i Bystrzyca Kłodzka (7,2%). Należy jednak zaznaczyć, że jeszcze w 2014 r. wskaźnik bezrobocia w 14 gminach przekraczał 10%.

Podsumowując można stwierdzić, że chociaż w przypadku większości gmin tworzących POF wartość analizowanego wskaźnika w 2019 r. na tle województwa nadal była relatywnie wysoka to jednak przyjmowała ona wartość jednocyfrową.

Niestety należy przyjąć, że wybuch pandemii zahamuje korzystne zmiany zachodzące na rynku pracy. Można oczekiwać, że stopa bezrobocia wzrośnie, zwłaszcza że na terenie Południowego Obszaru Funkcjonalnego wiele miejsc pracy generowanych jest w usługach (np. w turystyce), a te szczególnie wrażliwe są na ograniczenia chociażby związane z możliwością swobodnego przemieszczania się. Dodatkowo ograniczenia w ruchu granicznym mogą utrudnić wyjazd mieszkańcom POF do pracy w Czechach oraz przyjazd pracowników z innych państw, a zwłaszcza z Ukrainy.

Analizując rynek pracy należy również uwzględnić sytuację grup defaworyzowanych takich jak np. osoby niepełnosprawne. Jak wynika z publikacji Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy pt. „Informacja o osobach niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy na dolnośląskim rynku pracy rok 2019” w Powiecie Dzierżoniowskim zarejestrowanych było 202 niepełnosprawnych bezrobotnych (w tym 80 kobiet), w Powiecie Kłodzkim 375 niepełnosprawnych bezrobotnych (139 kobiet), a w Powiecie Ząbkowickim 179 niepełnosprawnych bezrobotnych (72 kobiety). Należy podkreślić, że w Powiecie Dzierżoniowskim odsetek niepełnosprawnych bezrobotnych (13,8%) był wyraźnie wyższy od średniej regionalnej (8,7%).

Turystyka

Południowy Obszar Funkcjonalny posiada duży potencjał do rozwoju turystyki. Na analizowanym Obszarze funkcjonują 4 parki kulturowe: Forteczny Park Kulturowy w Srebrnej Górze, Forteczny Park Kulturowy Twierdza Kłodzka, Park Kulturowy w Kamieńcu Ząbkowickim oraz Park Kulturowy Opactwo Cystersów w Henrykowie.

Jednym z ważniejszych atutów turystycznych POF jest produkt uzdrowiskowy. Największy potencjał do rozwoju tego rodzaju turystyki posiadają: Duszniki-Zdrój, Długopole-Zdrój, Kudowa Zdrój, Lądek-Zdrój i Polanica-Zdrój. Równocześnie uzdrowiska mogą również zapewniać bazę noclegową i gastronomiczną dla turystów odwiedzających POF.

Poza uzdrowiskami znakiem rozpoznawczy POF są zróżnicowane pasma górskie stanowiące podstawę do rozwoju turystyki pieszej i rowerowej, a także narciarstwa biegowego i zjazdowego.

O potencjale turystycznym Południowego Obszaru Funkcjonalnego decyduje też nagromadzenie licznych atrakcji turystycznych, takich jak:

- Kopalnia Złota w Złotym Stoku;

- Arboretum Wojstawice;
- Niemcza – starówka, Piernikarnia Śląska - małe muzeum dot. historii Niemczy, tradycji piernikarskich, zwyczajów średniowiecznych;
- Twierdza Srebrna Góra - Fort Donjon, Fort Ostróg, Fort Wysoka Skała;
- Twierdza Kłodzko, rynek, „Podziemne Miasto”, Most Św. Jana, Kościół Parafialny Wniebowzięcia NMP, Kościół i klasztor OO. Franciszkanów, Kościół pw. Św. Jerzego i Św. Wojciecha w Kłodzku;
- Rynek w Lewinie Kłodzkim;
- Góra Gromnik - Wzgórza Niemczańsko - Strzelińskie (NATURA 2000);
- Muzeum Kultury Pogórza Sudeckiego;
- Kaplica Czaszek;
- Klasztor Księgi Henrykowskiej i Opactwo Cysterskie w Henrykowie;
- Stare Miasto w Ziębicach;
- Krzywa Wieża - jedyna w Polsce Krzywa Wieża w Ząbkowicach Śląskich;
- Przełom Bardzki – Cud Sudetów;
- Kurort/uzdrowisko Łądek-Zdrój;
- Jaskinia Niedźwiedzia w Kletnie - jedna z najpiękniejszych jaskiń w Europie, corocznie odwiedzana przez 50 tysięcy turystów z całego świata, również przez Czechów;
- Muzeum Papiernictwa, Dworek Chopina wraz z Parkiem Zdrojowym w Dusznikach-Zdrój;
- Maryjna ścieżka edukacyjna w Wambierzycach;
- Miejska Trasa Turystyczna w Bystrzycy Kłodzkiej;
- TRAKT RADIOODBIORNIKÓW DIORA w Dzierżoniowie;
- Pałac Marianny Orańskiej w Kamieńcu Ząbkowickim;
- Uroczysko Siedmiu Stawów w Goli Dzierżoniowskiej.

Chociaż gminy zlokalizowane na obszarze POF posiadają duży potencjał do rozwoju turystyki, to jednak nie jest on w pełni wykorzystany. Nadal mamy do czynienia ze zdekapitalizowanymi obiektami o znacznej wartości historycznej. Widoczne to jest zwłaszcza w przypadku zabytków techniki. Wynika to m.in. z braku kompleksowego podejścia do ich ochrony. Problemem jest także brak właściwego oznakowania szlaków turystycznych. Ogranicza to możliwość rozwoju turystyki pieszej i rowerowej.

Możliwości rozwoju turystyki zależne są m.in. od posiadanej bazy noclegowej. W 2019 r. obiekty zbiorowego zakwaterowania funkcjonujące na analizowanym Obszarze dysponowały łącznie 10.449 miejscami noclegowymi. Największą bazą noclegową dysponują następujące gminy: Kudowa Zdrój, Polanica-Zdrój, Duszniki-Zdrój, Łądek-Zdrój i Bystrzyca Kłodzka. Z

powyższych informacji wynika, że najwięcej miejsc noclegowych powstało przede wszystkim w miejscowościach uzdrowiskowych, o ugruntowanej pozycji rynkowej.

Ważnych informacji na temat potencjału turystycznego Obszaru dostarczają dane dotyczące liczby odwiedzających go turystów. Niestety GUS nie publikuje w układzie gminnym informacji odnośnie liczby turystów z Polski. Jednak pamiętając o transgranicznym położeniu Południowego Obszaru Funkcjonalnego w diagnozie wykorzystano dane dotyczące turystów zagranicznych.

Tabela 6. Turyści zagraniczni

JST	Turyści zagraniczni (nierezydenci)	Udzielone noclegi turystom zagranicznym (nierezydentom)
	2019	2019
Bardo	70	222
Bielawa	682	1 505
Bystrzyca Kłodzka	500	1 612
Ciepłowody	32	112
Duszniki-Zdrój	5 969	11 569
Dzierżoniów	54	148
Dzierżoniów Miasto	3 059	5 155
Kamieniec Ząbkowicki	10	140
Kłodzko	155	336
Kłodzko Miasto	904	1 319
Kudowa Zdrój	5 940	15 353
Lądek-Zdrój	2 260	4 550
Lewin Kłodzki	0	0
Łagiewniki	-	-
Międzyzlesie	107	257
Niemcza	2 942	5 988
Pieszycy	487	910
Piława Górna	-	-
Polanica-Zdrój	7 672	25 970
Stoszowice	1 214	3 289
Stronie Śląskie	3 364	6 934
Szczytna	172	530
Ząbkowice Śląskie	-	-
Ziębice	5	16
Złoty Stok	247	653
Południowy Obszar Funkcjonalny	35 845	86 568
Dolny Śląsk	796 133	1 640 522

Źródło: Opracowanie na podstawie BDL GUS.

Jak wynika z danych GUS w 2019 r. POF odwiedziło łącznie 35.845 osób, którym udzielono 86.568 noclegów. Najwięcej turystów przebywało w gminach: Polanica-Zdrój (7.672), Duszniki-Zdrój (5.969) i Kudowa Zdrój (5.940). Z powyższego wynika, że największym zainteresowaniem turystów zagranicznych cieszyły się miejscowości uzdrowiskowe, posiadające rozbudowaną bazę noclegową.

B. SFERA SPOŁECZNA

Potencjał demograficzny

Potencjał demograficzny Południowego Obszaru Funkcjonalnego na koniec 2019 r. stanowiło 281.108 mieszkańców, w tym 146.073 kobiet i 135.032 mężczyzn (ok. 9,7% potencjału ludnościowego województwa dolnośląskiego).

Obserwowanym na obszarze POF zjawiskiem jest zmniejszanie się liczby ludności. W latach 2014–2019 liczba ludności zmniejszyła się o 3,4%. W analogicznym okresie liczba ludności na Dolnym Śląsku zmniejszyła się o 0,3%.

Tabela 7. Liczba ludności stan na 31.XII.

Wyszczególnienie	2014	2019	2014=100
Bardo	5 514	5 286	95,9
Mężczyźni	2 705	2 610	96,5
Kobiety	2 809	2 676	95,3
Bielawa	30 987	29 872	96,4
Mężczyźni	14 482	13 948	96,3
Kobiety	16 505	15 924	96,5
Bystrzyca Kłodzka	19 446	18 825	96,8
Mężczyźni	9 394	9 100	96,9
Kobiety	10 052	9 725	96,7
Cieptowody	3 096	2 989	96,5
Mężczyźni	1 545	1 535	99,4
Kobiety	1 551	1 454	93,7
Duszniki-Zdrój	4 837	4 545	94,0
Mężczyźni	2 268	2 125	93,7
Kobiety	2 569	2 420	94,2
Dzierżoniów	9 335	9 092	97,4
Mężczyźni	4 629	4 541	98,1
Kobiety	4 706	4 551	96,7
Dzierżoniów Miasto	34 168	33 137	97,0
Mężczyźni	16 050	15 489	96,5
Kobiety	18 118	17 648	97,4
Kamieniec Ząbkowicki	8 398	8 086	96,3
Mężczyźni	4 135	3 975	96,1
Kobiety	4 263	4 111	96,4
Kłodzko	17 369	17 112	98,5
Mężczyźni	8 578	8 438	98,4

Kobiety	8 791	8 674	98,7
Kłodzko Miasto	27 792	26 742	96,2
Mężczyźni	13 112	12 561	95,8
Kobiety	14 680	14 181	96,6
Kudowa Zdrój	10 249	9 886	96,5
Mężczyźni	4 870	4 737	97,3
Kobiety	5 379	5 149	95,7
Lądek-Zdrój	8 540	8 210	96,1
Mężczyźni	4 043	3 891	96,2
Kobiety	4 497	4 319	96,0
Lewin Kłodzki	1 937	1 923	99,3
Mężczyźni	942	935	99,3
Kobiety	995	988	99,3
Łagiewniki	7 531	7 438	98,8
Mężczyźni	3 674	3 648	99,3
Kobiety	3 857	3 790	98,3
Międzylesie	7 436	7 168	96,4
Mężczyźni	3 706	3 565	96,2
Kobiety	3 730	3 603	96,6
Niemcza	5 766	5 470	94,9
Mężczyźni	2 854	2 757	96,6
Kobiety	2 912	2 713	93,2
Pieszycy	9 586	9 410	98,2
Mężczyźni	4 643	4 567	98,4
Kobiety	4 943	4 843	98,0
Piława Górna	6 702	6 394	95,4
Mężczyźni	3 205	3 067	95,7
Kobiety	3 497	3 327	95,1
Polanica-Zdrój	6 599	6 307	95,6
Mężczyźni	3 001	2 888	96,2
Kobiety	3 598	3 419	95,0
Stoszowice	5 501	5 381	97,8
Mężczyźni	2 698	2 639	97,8
Kobiety	2 803	2 742	97,8
Stronie Śląskie	7 690	7 493	97,4
Mężczyźni	3 723	3 622	97,3
Kobiety	3 967	3 871	97,6
Szczytna	7 484	7 279	97,3
Mężczyźni	3 759	3 609	96,0
Kobiety	3 725	3 670	98,5
Ząbkowice Śląskie	22 469	21 664	96,4
Mężczyźni	10 752	10 343	96,2
Kobiety	11 717	11 321	96,6
Ziębice	17 793	16 949	95,3
Mężczyźni	8 713	8 281	95,0
Kobiety	9 080	8 668	95,5
Złoty Stok	4 687	4 447	94,9
Mężczyźni	2 270	2 161	95,2
Kobiety	2 417	2 286	94,6

Południowy Obszar Funkcjonalny	290 912	281 105	96,6
Mężczyźni	139 751	135 032	96,6
Kobiety	151 161	146 073	96,6
Dolny Śląsk	2 908 457	2 900 163	99,7
Mężczyźni	1 398 554	1 394 635	99,7
Kobiety	1 509 903	1 505 528	99,7

Źródło: opracowanie na podstawie BDL GUS.

Spadek liczby ludności w latach 2014-2019 odnotowano we wszystkich gminach wchodzących w skład Południowego Obszaru Funkcjonalnego. Z największym natężeniem zjawisko depopulacji wystąpiło w gminach: Duszniki-Zdrój (6,0%), Niemcza (5,1%) i Złoty Stok (5,1%). Najwolniej proces ten zachodził w gminach: Lewin Kłodzki (0,7%), Łagiewniki (1,2%) i gmina wiejska Kłodzko (1,5%).

Na sytuację demograficzną Południowego Obszaru Funkcjonalnego negatywnie wpływa utrzymujące się ujemne saldo migracji. W 2019 r. saldo migracji ogółem na 1 tys. mieszkańców wyniosło (-2,6). Niestety na przestrzeni lat 2014-2019 sytuacja w niniejszym zakresie uległa pogorszeniu. W 2014 r. saldo migracji ogółem na 1 tys. mieszkańców wynosiło (-2,4). Dodatkowo należy podkreślić, iż saldo migracji w przypadku województwa dolnośląskiego było w 2014 r. i 2019 r. dodatnie i wynosiło odpowiednio 0,2 i 1,5.

Tabela 8. Ruch naturalny i migracyjny ludności w latach 2014-2019

JST	Przyrost naturalny na 1000 ludności		Saldo migracji ogółem na 1000 ludności	
	2014	2019	2014	2019
Bardo	-6,4	-7,9	-3,5	-0,4
Bielawa	-4,3	-6,2	-2,4	0,0
Bystrzyca Kłodzka	-1,8	-5,5	-1,5	-1,1
Ciepłowodny	-3,2	-8,0	-5,2	-2,3
Duszniki-Zdrój	-4,5	-7,0	-8,0	-8,7
Dzierżoniów	-1,3	-2,3	-0,4	-1,8
Dzierżoniów Miasto	-3,1	-5,5	-3,1	-1,5
Kamieniec Ząbkowicki	-4,9	-4,9	-2,0	-7,3
Kłodzko	-0,3	-4,6	1,4	0,0
Kłodzko Miasto	-4,8	-6,3	-3,8	-1,5
Kudowa Zdrój	-0,5	-4,8	-1,6	-4,2
Łądek-Zdrój	-5,7	-5,3	-4,1	-4,4
Lewin Kłodzki	-0,5	-4,1	-2,6	2,1
Łagiewniki	0,1	-0,4	1,3	-1,7
Międzylesie	-4,3	-5,8	-3,5	-0,8
Niemcza	-3,3	-7,5	-3,1	-2,0
Pieszycy	-4,5	-4,1	-1,5	-2,2
Piława Górna	-1,3	-6,5	-2,7	-4,1
Polanica-Zdrój	-6,2	-9,2	4,5	3,3
Stoszowice	0,5	1,5	-2,9	-7,6

Stronie Śląskie	-3,5	-4,2	-4,7	-4,0
Szczytna	-0,7	-4,1	-1,1	-0,5
Ząbkowice Śląskie	-2,0	-7,0	-1,0	-1,1
Ziębice	-4,6	-7,1	-3,4	-4,4
Złoty Stok	-1,7	-6,5	-5,5	-9,6
Południowy Obszar Funkcjonalny	-2,9	-5,3	-2,4	-2,6
Dolny Śląsk	-0,9	-2,0	0,2	1,5

Źródło: Opracowanie na podstawie BDL GUS.

W 2019 r. dodatnie saldo migracji na 1 tys. mieszkańców zanotowały dwie gminy, a mianowicie: Lewin Kłodzki (2,1) i Polanica-Zdrój (3,3). W dwóch kolejnych gminach (Bielawa i gmina wiejska Kłodzko) saldo migracji było zerowe. W pozostałych gminach dominował odpływ ludności, a w największej skali zjawisko to wystąpiło w gminach: Złoty Stok (-9,6), Duszniki-Zdrój (-8,7), Stoszowice (-7,6) i Kamieniec Ząbkowicki (-7,3).

Wpływ na sytuację demograficzną Południowego Obszaru Funkcjonalnego ma również przyrost naturalny. Na obszarze POF w 2019 r. występował ujemny przyrost naturalny. Wartość wskaźnika przyrost naturalny na 1000 ludności w powyższym roku wynosiła (-5,3). Niestety w stosunku do 2014 r. sytuacja w niniejszym zakresie uległa pogorszeniu. W prawdzie w 2014 r. wskaźnik również był ujemny, niemniej jednak wynosił on „tylko” (-2,9).

Należy dobitnie podkreślić, że w 2019 r. ujemny przyrost naturalny odnotowano we wszystkich gminach wchodzących w skład Południowego Obszaru Funkcjonalnego. Najniższym wskaźnikiem przyrostu naturalnego na 1000 ludności legitymowały się gminy: Polanica-Zdrój (-9,2), Ciepłowody (-8,0), Bardo (-7,9), Niemcza (-7,5), Ziębice (-7,1), Duszniki-Zdrój (-7,0) i Ząbkowice Śląskie (-7,0).

Na szczególną uwagę zasługuje sytuacja w gminie Polanica-Zdrój. W 2019 r. w gminie tej odnotowano jednocześnie dodatnie saldo migracji i najniższy przyrost naturalny.

Na analizowanym Obszarze widoczne jest zjawisko starzenia się społeczeństwa, co rzutuje na przyszłe kierunki inwestycji infrastrukturalnych. Przyjmując jako symptom tego zjawiska wskaźnik obciążenia demograficznego osobami starszymi, stwierdzić należy, że sytuacja na terenie Południowego Obszaru Funkcjonalnego uległa wyraźnemu pogorszeniu.

W 2019 r. wartość powyższego wskaźnika dla POF wyniosła 29,4 (na Dolnym Śląsku 28,7). W 2014 r. wskaźnik ten kształtował się na poziomie 22,4 (w regionie 22,0).

Tabela 9. Wskaźnik obciążenia demograficznego

JST	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym			Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi		
	2014	2019	2014=100	2014	2019	2014=100
Bardo	120,5	152,3	126,4	21,0	27,7	131,9
Bielawa	148,3	179,4	121,0	24,6	33,2	135,0
Bystrzyca Kłodzka	133,5	167,4	125,4	22,8	32,1	140,8
Ciepłowody	99,2	99,1	99,9	18,3	19,8	108,2

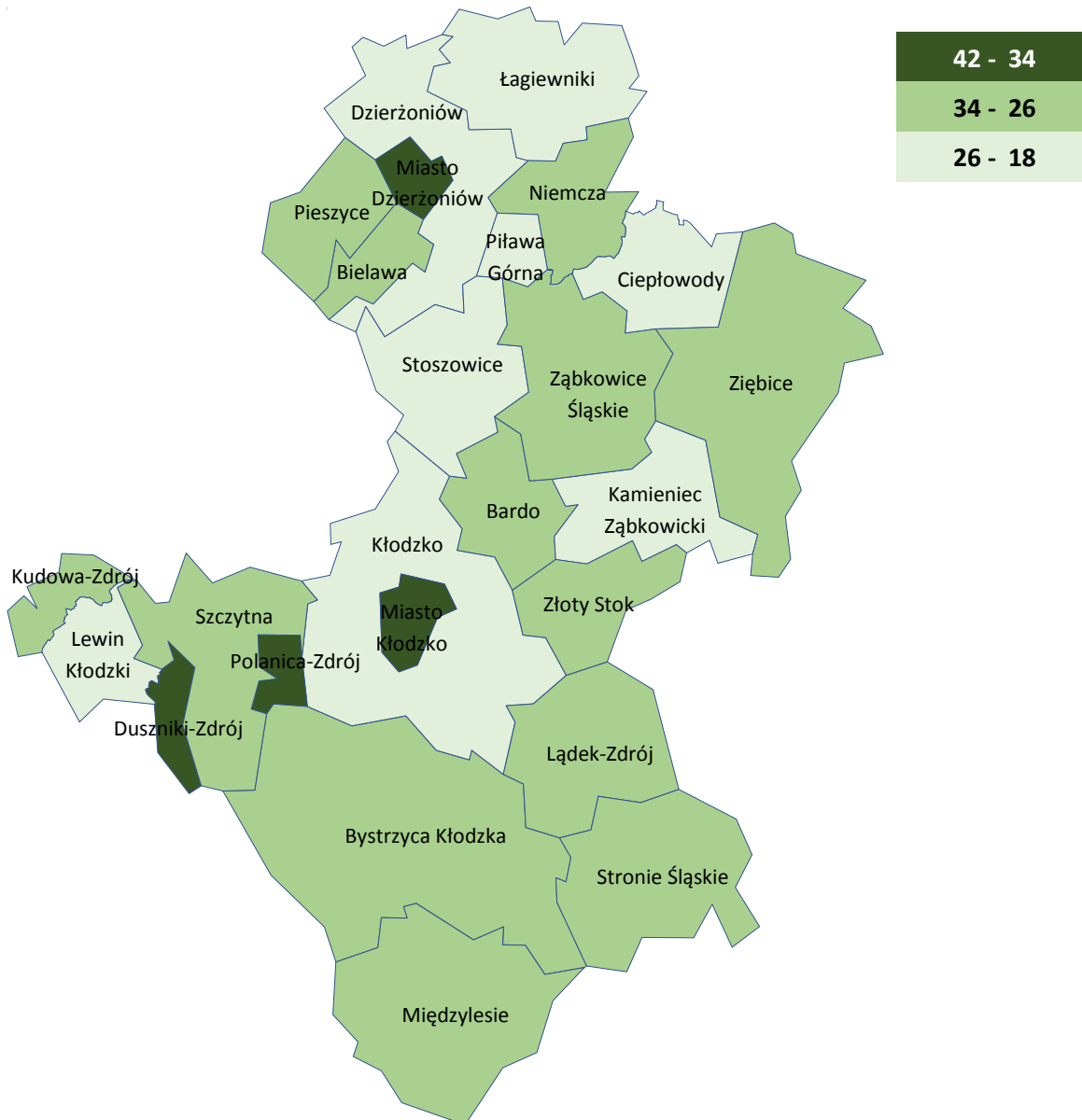

Duszniki-Zdrój	169,8	215,6	127,0	28,3	37,9	133,9
Dzierżoniów	103,2	123,4	119,6	18,9	25,1	132,8
Dzierżoniów Miasto	162,3	188,9	116,4	27,5	36,3	132,0
Kamieniec Ząbkowicki	102,2	137,8	134,8	18,0	25,4	141,1
Kłodzko	95,6	119,5	125,0	18,5	24,6	133,0
Kłodzko Miasto	154,6	188,2	121,7	27,3	35,4	129,7
Kudowa Zdrój	137,4	178,2	129,7	25,4	32,5	128,0
Lądek-Zdrój	150,5	201,2	133,7	24,0	33,6	140,0
Lewin Kłodzki	101,9	122,0	119,7	19,9	25,4	127,6
Łagiewniki	97,1	113,8	117,2	19,4	24,7	127,3
Międzylesie	107,5	130,3	121,2	19,6	26,8	136,7
Niemcza	130,2	161,6	124,1	24,1	29,0	120,3
Pieszycy	112,1	135,5	120,9	21,2	26,8	126,4
Piława Górna	100,0	133,6	133,6	20,0	24,7	123,5
Polanica-Zdrój	193,5	237,5	122,7	31,7	41,5	130,9
Stoszowice	101,8	124,5	122,3	18,9	24,8	131,2
Stronie Śląskie	136,5	180,8	132,5	21,6	30,2	139,8
Szczytna	110,9	149,6	134,9	18,6	27,0	145,2
Ząbkowice Śląskie	135,3	163,7	121,0	24,6	31,4	127,6
Ziębice	123,1	152,7	124,0	23,7	30,3	127,8
Złoty Stok	126,2	168,5	133,5	21,7	29,6	136,4
Południowy Obszar Funkcjonalny	126,1	157,0	124,5	22,4	29,4	131,5
Dolny Śląsk	117,4	135,2	115,2	22,0	28,7	130,5

Źródło: Opracowanie na podstawie BDL GUS.

W 2019 r. wartość wskaźnika obciążenia demograficznego osobami starszymi najwyższa była w gminach: Polanica-Zdrój (41,5), Duszniki-Zdrój (37,9), gmina miejska Dzierżoniów (36,3) i gmina miejska Kłodzko (35,4).

Najkorzystniejsza sytuacja była w gminach: Ciepłowodzie (19,8), gminie wiejskiej Kłodzko (24,6), Łagiewnikach (24,7), Piławie Górnej (24,7), Stoszowicach (24,8), gminie wiejskiej Dzierżoniów (25,1), Kamieńcu Ząbkowickim (25,4) i Lewinie Kłodzkim (25,4).

Rysunek 5. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w 2019 r.

Przedstawione powyżej dane świadczą o narastaniu problemów demograficznych. Jednocześnie będą one kluczowym czynnikiem decydującym o sposobie funkcjonowania i kierunkach rozwoju Południowego Obszaru Funkcjonalnego. Podsumowując należy zadać kluczowe pytanie czy jest realna możliwość odwrócenia niekorzystnego trendu demograficznego? Czy raczej należy dostosować kierunki rozwoju Obszaru do nowych realiów?

Pomoc społeczna

Na terenie Południowego Obszaru Funkcjonalnego nadal zauważalny jest problem ubóstwa, przejawiający się koniecznością korzystania z pomocy społecznej.

Jak wynika z danych GUS w 2019 r. na obszarze POF z pomocy społecznej korzystało 8.648 gospodarstw domowych znajdujących się poniżej kryterium dochodowego. Stanowiło to ok.

12,8% ogółu gospodarstw domowych korzystających z pomocy na terenie Dolnego Śląska (przy udziale ludnościowym ok. 9,7%). Można więc stwierdzić, iż problem ubóstwa na analizowanym Obszarze występuje ze szczególnym natężeniem. Warto jednak zaznaczyć, że w stosunku do 2014 r. sytuacja uległa wyraźnej poprawie. Wówczas z pomocy korzystało 19.067 gospodarstw domowych znajdujących się poniżej kryterium dochodowego.

Tabela 10. Pomoc społeczna

JST	Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej (%)					
	ogółem			poniżej kryterium dochodowego		
	2014	2019	2014=100	2014	2019	2014=100
Bardo	735	523	71,2	700	469	67,0
Bielawa	1 298	950	73,2	904	501	55,4
Bystrzyca Kłodzka	1 913	1 118	58,4	1 314	686	52,2
Ciepłowody	281	147	52,3	190	92	48,4
Duszniki-Zdrój	366	152	41,5	265	114	43,0
Dzierżoniów	509	340	66,8	418	235	56,2
Dzierżoniów Miasto	2 074	1 223	59,0	1 603	924	51,6
Kamieniec Ząbkowicki	887	515	58,1	710	321	45,2
Kłodzko	1 328	754	56,8	1 013	479	47,3
Kłodzko Miasto	2 139	1 557	72,8	1 631	1 047	64,2
Kudowa Zdrój	713	440	61,7	475	312	65,7
Lądek-Zdrój	721	391	54,2	517	250	48,4
Lewin Kłodzki	240	189	78,8	156	98	62,8
Łagiewniki	526	227	43,2	340	166	48,8
Międzyzlesie	617	432	70,0	530	328	61,9
Niemcza	377	267	70,8	295	181	61,4
Pieszycy	571	449	78,6	497	290	58,4
Piława Górna	437	252	57,7	336	199	59,2
Polanica-Zdrój	525	338	64,4	389	245	63,0
Stoszowice	563	392	69,6	381	210	55,1
Stronie Śląskie	431	209	48,5	335	121	36,1
Szczytna	392	258	65,8	313	132	42,2
Ząbkowice Śląskie	1 428	883	61,8	987	494	50,1
Ziębice	1 513	882	58,3	1 105	528	47,8
Złoty Stok	721	298	41,3	663	227	34,2
Południowy Obszar Funkcjonalny	21 305	13 186	61,9	16 067	8 649	53,8
Dolny Śląsk	167 461	105 931	63,3	123 355	67 724	54,9

Źródło: opracowanie na podstawie BDL GUS.

W analizowanym okresie poprawie uległa sytuacja we wszystkich gminach wchodzących w skład POF. Największy spadek liczby gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej odnotowano w gminach: Ciepłowody, Duszniki-Zdrój, Kamieniec Ząbkowicki, gmina wiejska Kłodzko, Lądek-Zdrój, Łagiewniki, Stronie Śląskie, Szczytna, Ziębice i Złoty Stok. We wszystkich tych gminach liczba najuboższych gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się o ponad połowę.

Najwolniej liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej zmniejszała się w takich gminach jak: Bardo, gmina miejska Kłodzko, Kudowa Zdrój, Lewin Kłodzki, Międzyzlesie, Niemcza i Polanica-Zdrój.

Do czasu wybuchu epidemii, głównych przyczyn ubóstwa upatrywać należało nie tyle w wadliwie funkcjonującym rynku pracy, ile w dysfunkcyjnych postawach samych mieszkańców. Dodatkowo problemem mogły być relatywnie niskie wynagrodzenia, które w przeliczeniu na członków rodziny nie gwarantowały przekroczenia kryterium dochodowego.

Pomoc społeczna nie ogranicza się jedynie do wypłat świadczeń, jest ona również częścią znacznie szerszej polityki senioralnej. W kontekście zachodzącego na terenie Południowego Obszaru Funkcjonalnego zjawiska starzenia się społeczeństwa szczególnie ważne jest zapewnienie miejsc opieki seniorom i osobom niesamodzielnym.

W 2019 r. na analizowanym Obszarze funkcjonowało 19 placówek stacjonarnej pomocy społecznej dysponującej łącznie 1.383 miejscami. W stosunku do 2014 r. wzrosła zarówno liczba placówek (o 35,7%), jak i liczba miejsc (o 24,8%). Warto podkreślić, że w przypadku POF liczba miejsc w placówkach stanowiła w 2019 r. ok. 16,4% ogółu miejsc na Dolnym Śląsku (przy potencjale ludnościowym 9,7%).

Tabela 11. Placówki stacjonarnej pomocy społecznej

JST	Placówki stacjonarnej pomocy społecznej (z filiami)			Miejsca w placówkach stacjonarnej pomocy społecznej (łącznie z filiami)		
	2014	2019	2014=100	2014	2019	2014=100
Bardo	2	3	150,0	180	250	138,9
Bielawa	1	1	100,0	47	49	104,3
Bystrzyca Kłodzka	1	1	100,0	85	82	96,5
Ciepłowody	0	1	-	0	80	-
Duszniki-Zdrój	-	-	-	-	-	-
Dzierżoniów	0	1	-	0	63	-
Dzierżoniów Miasto	-	-	-	-	-	-
Kamieniec Żąbkowicki	-	-	-	-	-	-
Kłodzko	2	2	100,0	139	138	99,3
Kłodzko Miasto	-	-	-	-	-	-
Kudowa Zdrój	0	1	-	0	35	-
Lądek-Zdrój	-	-	-	-	-	-
Lewin Kłodzki	-	-	-	-	-	-
Łagiewniki	-	-	-	-	-	-
Międzyzlesie	0	1	-	0	70	-
Niemcza	1	1	100,0	78	75	96,2
Pieszycy	1	1	100,0	45	45	100,0
Piława Górna	-	-	-	-	-	-
Polanica-Zdrój	2	1	50,0	113	64	56,6

Stoszowice	-	-	-	-	-	-
Stronie Śląskie	-	-	-	-	-	-
Szczytna	1	1	100,0	110	110	100,0
Ząbkowice Śląskie	1	1	100,0	118	117	99,2
Ziębice	2	2	100,0	193	195	101,0
Złoty Stok	0	1	-	0	10	-
Południowy Obszar Funkcjonalny	14	19	135,7	1 108	1 383	124,8
Dolny Śląsk	110	125	113,6	8 118	8 447	104,1

Źródło: Opracowanie na podstawie BDL GUS.

Najwięcej miejsc w stacjonarnych placówkach pomocy społecznej znajdowało się w gminach: Bardo (250 miejsc), Ziębice (193) i gmina wiejska Kłodzko (139). Jednocześnie na terenie 10 gmin placówki takie nie funkcjonowały.

Wsparcie dla rodzin realizowane jest również poprzez rozwój systemu opieki nad dziećmi do lat 3. Opieka taka umożliwia podjęcie zatrudnienia przez rodziców, a to sprzyja zarówno aktywizacji zawodowej, jak i ograniczeniu sfery ubóstwa.

Niestety na analizowanym Obszarze istnieje luka infrastrukturalna, która sprawia, że dostępność do miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 jest nieadekwatna do potrzeb mieszkańców. W 2019 r. wartość wskaźnika „dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3” dla Południowego Obszaru Funkcjonalnego wynosiła 97 i była dwukrotnie niższa od średniej regionalnej wynoszącej 192.

Najwyższą wartość przedmiotowy wskaźnik osiągnął w gminach: gminie miejskiej Dzierżoniów (232), Ząbkowice Śląskie (222), Duszniki-Zdrój (204) i Pieszycy (197). W tych przypadkach jego wartość kształtowała się powyżej średniej dla Dolnego Śląska. Równocześnie należy zaznaczyć, że nie wszystkie gminy dysponowały miejscami opieki nad dziećmi do lat 3. Jak wynika z danych GUS sytuacja taka występowała w gminach: Bardo, gminie wiejskiej Dzierżoniów, Kamieniec Ząbkowicki, Lewin Kłodzki, Piława Górna, Polanica-Zdrój, Stoszowice, Złoty Stok.

Problemy z dostępnością do powyższej infrastruktury uznać należy, za jedną z najważniejszych barier występujących w sferze społecznej.

Aktywność ludności

Aktywność społeczna mierzona liczbą organizacji pozarządowych na 10 tys. mieszkańców była na terenie Południowego Obszaru Funkcjonalnego w 2019 r. niższa niż na Dolnym Śląsku. W 2019 r. wartość powyższego wskaźnika wynosiła w przypadku POF 41, podczas gdy w województwie dolnośląskim 42.

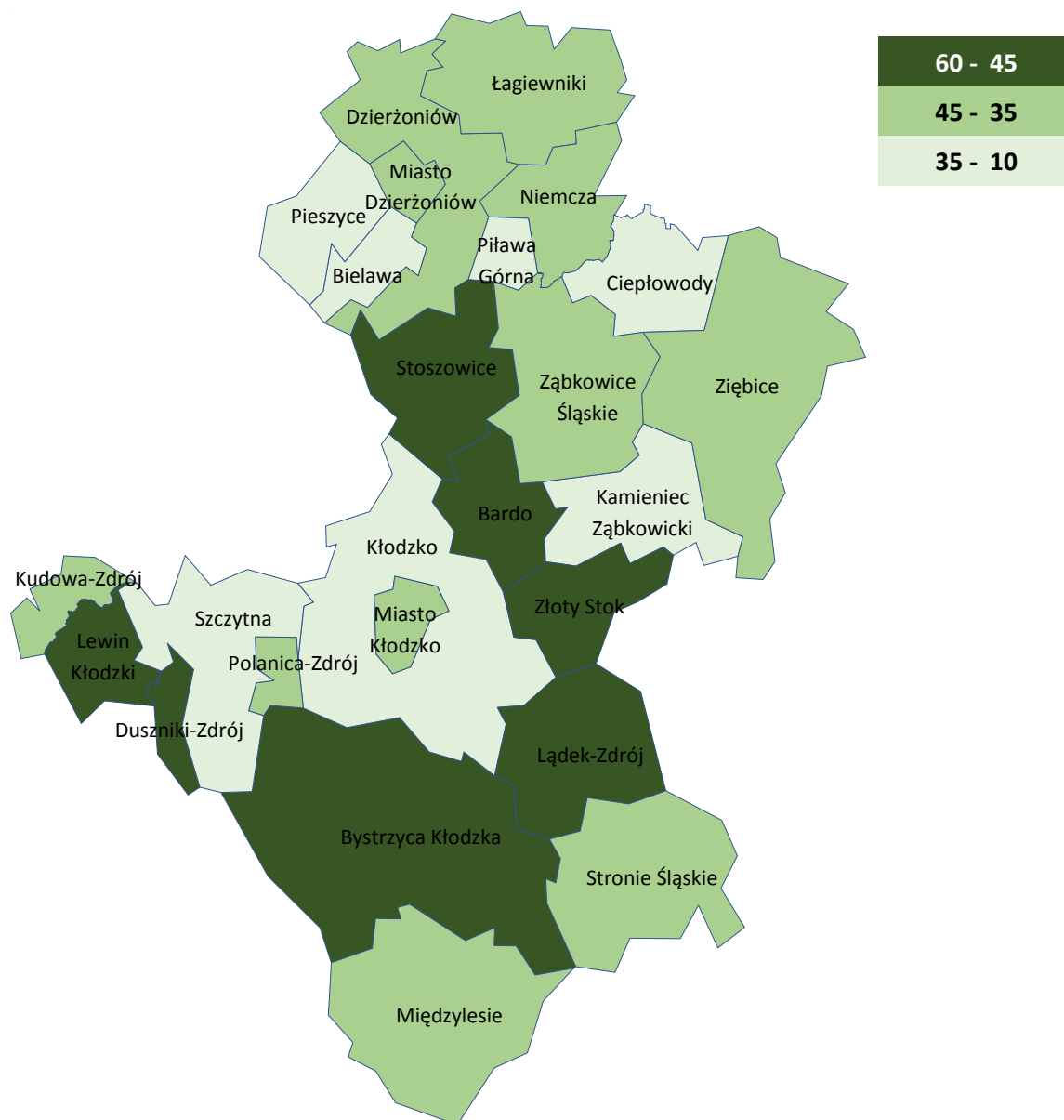
Na przestrzeni lat 2014-2019 liczba organizacji pozarządowych na 10 tys. mieszkańców wzrosła na analizowanym Obszarze o ok. 21,8%, a tempo tego wzrostu było o 5,1 punktu procentowego szybsze niż w województwie.

Tabela 12. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców

Wyszczególnienie	2014	2019	2014=100	Dolny Śląsk =100 Rok 2019
Bardo	45	59	131,1	140,5
Bielawa	22	26	118,2	61,9
Bystrzyca Kłodzka	41	50	122,0	119,0
Ciepłowody	23	33	143,5	78,6
Duszniki-Zdrój	52	51	98,1	121,4
Dzierżoniów	42	45	107,1	107,1
Dzierżoniów Miasto	31	40	129,0	95,2
Kamieniec Ząbkowicki	27	28	103,7	66,7
Kłodzko	26	31	119,2	73,8
Kłodzko Miasto	37	43	116,2	102,4
Kudowa Zdrój	37	45	121,6	107,1
Lądek-Zdrój	44	60	136,4	142,9
Lewin Kłodzki	31	47	151,6	111,9
Łagiewniki	32	40	125,0	95,2
Międzylesie	38	45	118,4	107,1
Niemcza	29	37	127,6	88,1
Pieszycy	21	27	128,6	64,3
Piława Górna	7	13	185,7	31,0
Polanica-Zdrój	38	43	113,2	102,4
Stoszowice	55	59	107,3	140,5
Stronie Śląskie	42	45	107,1	107,1
Szczytna	23	30	130,4	71,4
Ząbkowice Śląskie	29	40	137,9	95,2
Ziębice	30	36	120,0	85,7
Złoty Stok	43	56	130,2	133,3
Południowy Obszar Funkcjonalny	34	41	121,8	98,0
Dolny Śląsk	36	42	116,7	100,0

Źródło: Opracowanie na podstawie BDL GUS.

W ramach POF w 2019 r. najwięcej organizacji pozarządowych, w stosunku do liczby ludności, funkcjonowało w gminach: Lądek-Zdrój (60), Bardo (59), Stoszowice (59) i Złoty Stok (56). Najmniejsze nasycenie organizacjami pozarządowymi odnotowano w gminach: Piława Górna (13), Bielawa (26), Pieszycy (27) i Kamieniec Ząbkowicki (28).

Rysunek 6. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w 2019 r.

W stosunku do 2014 r. największy progres w liczbie organizacji pozarządowych na 10 tys. mieszkańców widoczny był w gminach: Piława Górna (85,7%), Lewin Kłodzki (51,6%), i Ciepłowody (43,5%). Najwolniej niniejszy wskaźnik rósł w gminach: Kamieniec Ząbkowicki (3,7%), gmina wiejska Dzierżoniów (7,1%), Stronie Śląskie (7,1%) i Stoszowice (7,3%). Natomiast w gminie Duszniki-Zdrój wartość analizowanego wskaźnika była w 2019 r. niższa niż w 2014 r.

Wychowanie przedszkolne

Potencjał społeczny i gospodarczy na przestrzeni lat buduje się m.in. poprzez przełamywanie barier w zakresie dostępu do edukacji i to już od okresu przedszkolnego. Dostęp do

przedszkoli umożliwia podjęcie zatrudnienia przez rodziców, a tym samym może przyczyniać się do ograniczenia sfery ubóstwa.

Jak wynika z danych GUS w 2018 r. odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym był na terenie Południowego Obszaru Funkcjonalnego niższy od średniej na Dolnym Śląsku i wynosił 782. Dodatkowo w stosunku do 2014 r. tempo wzrostu analizowanego wskaźnika na obszarze POF wynoszące 5,7% było wolniejsze niż w regionie (10,9%). Może to prowadzić do wniosku, że na tle województwa dolnośląskiego mieszkańcy POF mają mniejszy dostęp do infrastruktury przedszkolnej.

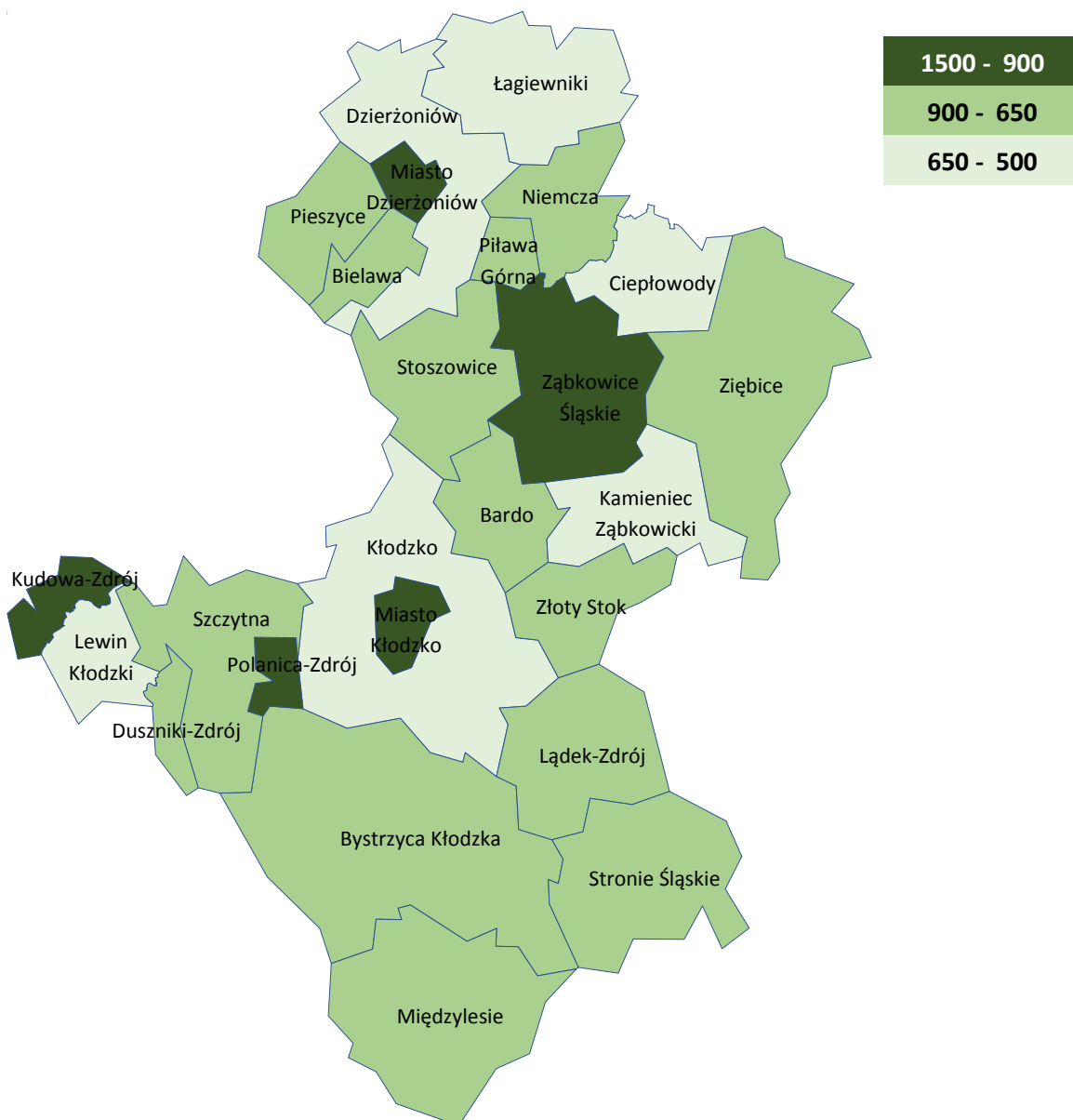
Tabela 13. Dzieci w przedszkolach na 1000 dzieci.

Wyszczególnienie	2014	2018	2014=100	Dolny Śląsk =100 Rok 2018
Bardo	688	828	120,3	93,3
Bielawa	799	869	108,8	98,0
Bystrzyca Kłodzka	669	740	110,6	83,4
Ciepłowody	740	612	82,7	69,0
Duszniki-Zdrój	765	706	92,3	79,6
Dzierżoniów	580	606	104,5	68,3
Dzierżoniów Miasto	876	939	107,2	105,9
Kamieniec Ząbkowicki	628	571	90,9	64,4
Kłodzko	629	639	101,6	72,0
Kłodzko Miasto	913	1 064	116,5	120,0
Kudowa Zdrój	830	1 009	121,6	113,8
Lądek-Zdrój	581	677	116,5	76,3
Lewin Kłodzki	597	567	95,0	63,9
Łagiewniki	635	646	101,7	72,8
Międzyzylesie	645	780	120,9	87,9
Niemcza	699	682	97,6	76,9
Pieszycy	813	804	98,9	90,6
Piława Górna	660	738	111,8	83,2
Polanica-Zdrój	1 185	1 422	120,0	160,3
Stoszowice	845	671	79,4	75,6
Stronie Śląskie	739	801	108,4	90,3
Szczytna	618	753	121,8	84,9
Ząbkowice Śląskie	929	1 045	112,5	117,8
Ziębice	672	665	99,0	75,0
Złoty Stok	756	712	94,2	80,3
Południowy Obszar Funkcjonalny	740	782	105,7	88,1
Dolny Śląsk	800	887	110,9	100,0

Źródło: Opracowanie na podstawie BDL GUS.

W największym stopniu wychowaniem przedszkolnym objęte były dzieci w gminach: Polanica-Zdrój (1.422), gmina miejska Kłodzko (1.064), Ząbkowice Śląskie (1.045), Kudowa Zdrój (1.009) gmina miejska Dzierżoniów (939). W tych gminach analizowany wskaźnik kształtował się powyżej średniej regionalnej.

Rysunek 7. Dzieci w przedszkolach na 1000 dzieci w 2018 r.

W przypadku gmin, w których wartość wskaźnika przekroczyła 1000 można pokusić się o stwierdzenie, że pełnią ona istotną rolę w zakresie wychowania przedszkolnego także dla gmin sąsiednich. Najmniej dzieci (na 1 tys. w wieku 3-5 lat) objętych było wychowaniem przedszkolnym w gminach: Lewin Kłodzki (567) i Kamieniec Ząbkowicki (571).

Przyczyn powyższego stanu rzeczy nie można sprowadzać wyłącznie do braku miejsc w przedszkolach, czy też klubach dziecięcych. Powodów istniejącej sytuacji upatrywać można również w takich czynnikach jak: nieadekwatna do potrzeb ludności lokalizacja przedszkoli utrudniająca dowóz i odbiór dzieci, problemy z funkcjonowaniem transportu publicznego, wysokie (w stosunku do wynagrodzeń) koszty opieki przedszkolnej.

Edukacja szkolna

Istotną kwestią związaną ze sferą społeczną jest edukacja szkolna. O sytuacji szkolnictwa podstawowego świadczą m.in. wyniki egzaminu ósmoklasisty. Niestety średnie wyniki egzaminu z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego uzyskane przez uczniów uczęszczających do szkół zlokalizowanych na terenie Południowego Obszaru Funkcjonalnego kształtują się poniżej średniej dla Dolnego Śląska.

Analizując wyniki z egzaminu można zauważyć, że różnica w wynikach osiąganych przez uczniów ze szkół zlokalizowanych na terenie POF i województwa dolnośląskiego waha się w przedziale od 2,8 punktu procentowego w przypadku języka polskiego do 7,1 punktów procentowych w przypadku języka angielskiego.

Tabela 14. Wyniki egzaminu ósmoklasisty (2020 r.)

Wyszczególnienie	Język polski	Matematyka	Język angielski
Bardo	54,0	35,7	45,5
Bielawa	53,4	35,3	48,7
Bystrzyca Kłodzka	59,0	41,0	47,6
Ciepłowody	52,8	42,6	49,1
Duszniki-Zdrój	56,8	40,5	56,7
Dzierżoniów	55,0	40,3	44,7
Dzierżoniów Miasto	59,9	44,4	56,4
Kamieniec Żąbkowicki	60,8	36,1	47,6
Kłodzko	57,0	38,1	42,5
Kłodzko Miasto	58,0	43,6	58,1
Kudowa Zdrój	50,7	39,2	47,2
Lądek-Zdrój	61,4	41,1	44,3
Lewin Kłodzki	56,4	40,9	50,0
Łągowniki	55,0	39,3	41,5
Międzyzlesie	54,0	34,2	45,8
Niemcza	48,9	39,5	45,8
Pieszycy	48,1	33,6	40,8
Piława Górna	57,3	33,6	43,0
Polanica-Zdrój	57,5	46,9	52,9
Stoszowice	56,2	44,3	44,3
Stronie Śląskie	62,2	39,5	45,5
Szczytna	63,5	40,4	56,8
Żąbkowice Śląskie	50,8	39,1	44,1
Ziębice	53,1	38,0	49,8
Złoty Stok	57,2	46,3	48,3
Południowy Obszar Funkcjonalny	56,0	39,7	47,9
Dolny Śląsk	58,8	44,5	55,0

Źródło: Opracowanie na podstawie BDL GUS.

Na podstawie dostępnych danych można stwierdzić, że w przypadku egzaminu ósmoklasisty:

- z języka polskiego wyniki powyżej średniej wojewódzkiej uzyskali uczniowie uczęszczający do szkół w gminach: Bystrzyca Kłodzka, gmina miejska Dzierżoniów, Kamieniec Ząbkowicki, Lądek-Zdrój, Stronie Śląskie, Szczytna;
- z matematyki wyniki powyżej średniej wojewódzkiej uzyskali uczniowie uczęszczający do szkół w gminach: Polanica-Zdrój, Złoty Stok;
- z języka angielskiego wyniki powyżej średniej wojewódzkiej uzyskali uczniowie uczęszczający do szkół w gminach: Duszniki-Zdrój, gmina miejska Dzierżoniów, gmina miejska Kłodzko, Szczytna.

Powyzsza sytuacja może świadczyć o zbyt małej dodatkowej ofercie edukacyjnej, pozwalającej rozwijać zainteresowania uczniów. Dlatego też, należy podejmować działania wspierające realizację zajęć dodatkowych. Nacisk musi zostać położony na zajęcia matematyczne oraz językowe.

Na poziom edukacji wpływać może także stan infrastruktury. Niestety podkreślić należy, że stan techniczny placówek edukacyjnych jest niejednokrotnie niezadawalający i wymaga modernizacji. Podkreślić również należy niezadawalający stan wyposażenia pracowni przedmiotowych.

Na terenie Południowego Obszaru Funkcjonalnego funkcjonuje również szkolnictwo zawodowe (branżowego I stopnia). Niestety na przestrzeni lat postępował jego regres. W 2019 r. na obszarze POF funkcjonowało 10 szkół branżowych I stopnia dla młodzieży (bez specjalnych). Szkoły branżowe I stopnia działały w takich gminach jak: Bielawa (2 szkoły), gmina miejska Kłodzko (2), Ząbkowice Śląskie (2), gmina miejska Dzierżoniów (1), Bystrzyca Kłodzka (1), Kudowa Zdrój (1), Ziębice (1). Postępujący przez lata upadek szkolnictwa zawodowego sprawił jednak, że system edukacji nie zawsze jest dostosowany do potrzeb rynku.

Szkolnictwo średnie koncentruje się w miastach. O jakości kształcenia świadczy średnia zdawalność matur, która w 2019 r. kształtowała się na poziomie zbliżonym do średniej wojewódzkiej.

Rozwój gospodarki wykorzystującej nowe technologie wymaga współpracy świata biznesu i nauki. Obecnie na obszarze POF nauczanie na poziomie wyższym koncentruje się w Kłodzku, w którym funkcjonuje Wyższa Szkoła Medyczna w Kłodzku, Wyższa Szkoła Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu, Wydział Turystyki w Kłodzku i Wydział Zamiejscowy Dolnośląskiej Szkoły Wyższej w Kłodzku.

Opieka zdrowotna

Na potencjał sfery społecznej duży wpływ ma infrastruktura służby zdrowia. Wskaźnikiem odzwierciedlającym dostępność do placówek medycznych jest wskaźnik przychodnie na 10 tys. mieszkańców. W 2019 r. wartość niniejszego wskaźnika dla POF wynosiła 6 i kształtowała się na poziomie średniej regionalnej.

Najwięcej przychodni w stosunku do liczby ludności działało w 2019 r. w gminach: Polanica-Zdrój (17), Duszniki-Zdrój (13), gmina miejska Dzierżoniów (9), gmina miejska Kłodzko (9), Lądek-Zdrój (8), Stronie Śląskie (7), Złoty Stok (7). W gminach tych wartość analizowanego wskaźnika kształtowała się powyżej średniej wojewódzkiej. W najtrudniejszej sytuacji znajdowały się gminy: gmina wiejska Dzierżoniów (1), Niemcza (2) i Stoszowice (2).

Wskaźnikiem, który przynajmniej częściowo obrazuje dostępność opieki medycznej dla ludności, jest liczba lekarzy (personel pracujący ogółem) na 10 tys. mieszkańców. W podregionie wałbrzyskim w latach 2014-2018 wartość niniejszego wskaźnika zmniejszyła się z 37,7 do 31,3.

Analizując dostępność do usług medycznych, należy pamiętać, że szpitale specjalistyczne i wielospecjalistyczne zlokalizowane są najczęściej w dużych miastach, a w powiatach funkcjonują jednostki, które oferują tylko podstawowy zakres świadczeń i specjalizacji, nie zapewniając przy tym odpowiedniej do potrzeb podaży miejsc.

Dodatkowo warto podkreślić, że lokalne ośrodki zdrowia, w bardzo ograniczonym zakresie gwarantują dostęp do lekarzy specjalistów, co negatywnie wpływa na bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców.

Kultura

Na obszarze POF występują liczne zabytki o dużych walorach historycznych, jednak ich stan jest niejednokrotnie niezadawalający. Potencjał kulturalny tworzą również lokalne ośrodki kultury, niejednokrotnie finansowane przez gminy i użytkujące majątek komunalny.

Ofertę kulturalną Południowego Obszaru Funkcjonalnego wzmocniają liczne wydarzenia o znaczeniu ponadlokalnym.

Reasumując na terenie POF istnieje bogata i zróżnicowana oferta kulturalna. Niestety widoczne są również problemy wynikające z braku odpowiednich obiektów takich jak: sale widowiskowe i świetlice wiejskie. Problemem jest również zbyt mała podaż miejsc parkingowych. Ponadto organizatorzy imprez kulturalnych zmagają się z problemami finansowymi i kadrowymi.

Sport i rekreacja

Na obszarze POF odbywają się liczne zawody sportowe np.:

- CYKLO GLACENSIS – rajd rowerowy po pograniczu polsko – czeskim odbywający się od 2002r. cyklicznie w trzeci weekend maja. Głównymi organizatorami imprezy są Powiat Kłodzki oraz po stronie czeskiej Związek Gmin Regionu Orlicko-Třebovsko;
- Finał PUCHARU POLSKI w Dogtrekkingu – Złoty Stok;
- Międzynarodowy Turniej Zapaśniczy z okazji Święta Niepodległości w Dzierżoniowie;
- Ogólnopolski Spływ Kajakowy „NYSA KŁODZKA” im. N. Bondyra;
- Powiatowy Rajd Rowerowy "BIKEowa Ziemia Ząbkowicka" - impreza cykliczna, organizowana od 2000 r., w której corocznie bierze udział ok. 500 uczestników;

Jednak, jak wynika z przeprowadzonych analiz na terenie POF brakuje zwłaszcza obiektów mogących przez cały rok pełnić funkcje rekreacyjne i sportowe takich jak hale sportowe i baseny. Dodatkowo należy podkreślić istniejące problemy wynikające ze stanu technicznego niniejszej infrastruktury, w tym jej niedostosowaniu do potrzeb mieszkańców (zwłaszcza osób niepełnosprawnych i seniorów).

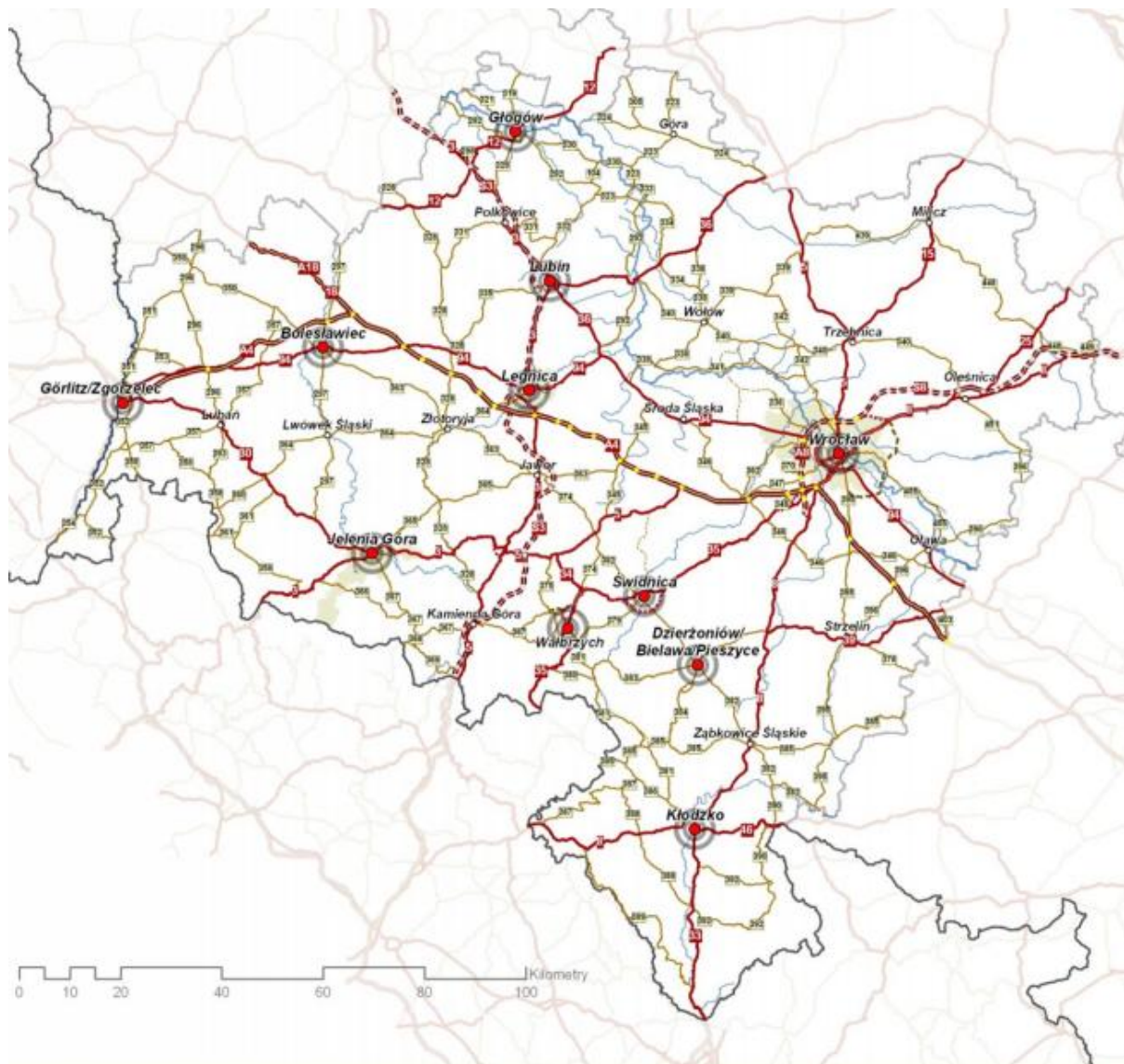
C. SFERA PRZESTRZENNO-ŚRODOWISKOWA

Dostępność komunikacyjna, transport publiczny

Zewnętrzny układ infrastruktury drogowej Południowego Obszaru Funkcjonalnego tworzy sieć dróg krajowych i wojewódzkich. Jak wynika z danych zawartych w diagnozie sporządzonej na potrzeby Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2016-2022 największym obciążeniem charakteryzują się następujące drogi (krajowe i wojewódzkie) zlokalizowane na terenie POF:

- nr 381 - 367 łączące miasta: Kłodzko, Nowa Ruda, Wałbrzych, Kamienna Góra, Jelenia Góra;
- nr 382 - 374 łączące miasta: Ząbkowice Śląskie, Dzierżoniów, Świdnicę, Strzegom, Jawor (droga nr 3);
- droga krajowa nr 8 (E-63) – Wrocław – Kłodzko – Kudowa Zdrój (Praga);
- droga krajowa nr 46 – Kłodzko – Złoty Stok – Paczków (granica województw).

Niestety większość dróg przebiegających przez analizowany Obszar nadal posiada niskie parametry techniczne, a ich stan oceniany jest jako dostateczny. Podstawowym mankamentem jest fakt, że są to przeważnie drogi jednojezdniowe, niewystarczające w czasach wzmożonego rozwoju transportu samochodowego. Za niedostateczną należy uznać również istniejącą sieć dróg niepozwalającą na płynne wyprowadzenie ruchu lokalnego do dróg wojewódzkich i krajowych oraz docelowo do sieci TEN-T.

Oznaczenia

Główny generator ruchu na Dolnym Śląsku

Miasto powiatowe

Oznaczenia ogólne

Sieć rzeczna

Miasto na prawach powiatu

Granica województwa

Granica państwa

Sieć drogową na Dolnym Śląsku

Autostrada

Autostrada w budowie

Droga ekspresowa

Droga ekspresowa w budowie / realizacji

Droga krajowa dwujezdniowa

Droga krajowa dwujezdniowa w budowie / realizacji

Droga krajowa jednojezdniowa

Droga krajowa jednojezdniowa w budowie / realizacji

Droga wojewódzka jednojezdniowa

Droga wojewódzka jednojezdniowa w budowie / realizacji

Droga wojewódzka dwujezdniowa w budowie / realizacji

Droga w obszarze miasta na prawach powiatu

Rysunek 8. Sieć dróg krajowych i wojewódzkich na terenie Dolnego Śląska

Źródło: Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne we Wrocławiu

Wewnętrzny układ komunikacyjny tworzą drogi gminne i powiatowe. Niestety GUS nie publikuje informacji dotyczących infrastruktury drogowej w ujęciu gminnym. Z przeprowadzonych dotychczas badań wynika, że chociaż gęstość dróg jest relatywnie duża to jednak nie zawsze idzie to w parze z ich jakością. Niejednokrotnie jakość dróg jest

niezadawalająca i stanowi barierę w funkcjonowaniu POF. Problem jest również zły stan infrastruktury towarzyszącej.

Jako przykłady dróg znajdujących się w niezadawalającym stanie można wskazać:

- DW nr 390 Łądek Zdrój - Złoty Stok - Kamieniec Ząbkowicki - niewyremontowane odcinki drogi na wysokości Orłowca w gminie Łądek-Zdrój oraz pomiędzy Złotym Stokiem i Kamieńcem Ząbkowickim;
- DW nr 385 – zły stan techniczny – zły stan nawierzchni drogi, brak chodników i oświetlenia;
- droga powiatowa 3134D Kamieniec Ząbkowicki - Ożary - Laski (do drogi krajowej nr 46) – bardzo zły stan nawierzchni drogi;
- droga powiatowa 3145D Laskówka - Przełęcz Łaszczowa (granica powiatów: ząbkowickiego i kłodzkiego) – bardzo zły stan nawierzchni drogi;
- droga powiatowa 3148D Budzów - Przełęcz Wilcza (granica powiatów: ząbkowickiego i kłodzkiego) – bardzo zły stan nawierzchni drogi;
- droga powiatowa 3193D Topola - Błotnica - Złoty Stok (do drogi krajowej nr 46) - bardzo zły stan nawierzchni drogi;
- droga powiatowa nr 3143D Ożary – Laski (do drogi krajowej nr 46) – zły stan nawierzchni drogi;
- droga powiatowa nr 3243D –zły stan nawierzchni drogi;
- droga powiatowa nr 3250D Granica państwa – Lutynia – Łądek-Zdrój – do drogi wojewódzkiej nr 390, droga powiatowa nr 3251D Łądek-Zdrój – Wrzosówka – Lutynia – Łądek-Zdrój – do drogi powiatowej nr 3250D, droga bez numeru ul. Kościuszki w Łądku-Zdroju - zły stany techniczny (nawierzchnia, pobocza, chodniki, urządzenia odwodnieniowe);
- droga powiatowa nr 275D Niemojów – Różanka – droga w złym stanie technicznym (nawierzchnia, pobocza, urządzenia odwodnieniowe);
- droga powiatowa nr 3285D od drogi wojewódzkiej nr 389 – Młoty – Nowa Bystrzyca - droga w złym stanie technicznym (nawierzchnia, pobocza, urządzenia odwodnieniowe);
- droga powiatowa nr 3340D Bardo - Opolnica – bardzo zły stan nawierzchni drogi;
- droga powiatowa 3006D, 3152D, 3029D Stoszowice - Przedborowa - Różana – Owiesno - droga w złym stanie technicznym, momentami ze względu na zniszczenie jezdni jest wręcz jednopasmowa, brak poboczy, chodników, oświetlenia. W Różanej praktycznie już nie ma asfaltu;
- ulica Górnicza w Złotym Stoku będąca dojazdem do trasy rowerowej singletrack glacensis - bardzo zły stan techniczny drogi;

- droga gminna nr G000046D prowadząca ruch turystyczny, rowerowy i pieszy na trasie Stronie Śląskie - Stare Mesto. Parametry drogi (szczególnie jej szerokość) odbiegają od dzisiejszych oczekiwań i standardów. Droga ma bardzo zniszczoną nawierzchnię, brak odwodnienia korpusu drogowego, zbyt mała nośność drogi;

Jak wynika ze Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części województwa dolnośląskiego na lata 2020–2030 Południowy Obszar Funkcjonalny dotyka problem wykluczenia kolejowego. Sieć kolejowa i towarzysząca jej infrastruktura na analizowanym Obszarze wymaga systemowej rozbudowy i modernizacji linii, które ułatwią oraz przyspieszą komunikację pomiędzy poszczególnymi miastami i gminami analizowanego Obszaru.

Jednym z najważniejszych problemów występujących na odcinkach przebiegających przez analizowany obszar jest: zły stan infrastruktury kolejowej przeznaczonej do obsługi podróżnych, który nie spełnia podstawowych standardów technicznych, funkcjonalnych i użytkowych wymaganych dla osiągnięcia wysokiej jakości i sprawności obsługi pasażerów. Przyczyn istniejącego stanu upatrywać można m.in. w stosunkach własnościowych infrastruktury kolejowej. Nie będąc właścicielem tejże infrastruktury władze samorządowe mają znikomy wpływ na jej stan i funkcjonowanie. Wpływa to bezpośrednio na małą atrakcyjność transportu kolejowego, a także niską jakość oferty przewozowej oraz bezpieczeństwo podróżnych. Kolejnym problemem są niskie parametry techniczne i eksploatacyjne na liniach, jak na przykład brak elektryfikacji, zły stan nawierzchni oraz brak infrastruktury zapewniającej bezpieczeństwo na skrzyżowaniach kolejowo-drogowych.

Na terenie Południowego Obszaru Funkcjonalnego w dalszym ciągu widoczne są problemy z funkcjonowaniem transportu zbiorowego. Brakuje połączeń, a czas dotarcia do wybranych miejsc jest zbyt długi. Brakuje połączeń transportem zbiorowym pomiędzy ważnymi atrakcjami turystycznymi. Dodatkowo przewoźnicy, zwłaszcza prywatni oferujący usługi transportu zbiorowego niejednokrotnie korzystają z przestarzałego taboru i pojazdów o małej pojemności. Nadal brakuje niskopodłogowych i ekologicznych autobusów. Jednocześnie warto zauważyć, że minibusy o pojemności do ok. 20 osób nie są przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych, wózków dziecięcych oraz większego sprzętu sportowego. Należy podkreślić, że słabość komunikacji publicznej skutkuje intensywnym użytkowaniem samochodów osobowych, które przyczyniają się do zwiększenia niskiej emisji.

W rezultacie konieczna jest wymiana taboru podyktowana zarówno względami społecznymi (dostępność środków komunikacji miejskiej dla osób o ograniczonych możliwościach poruszania się), jak i środowiskowymi (ograniczenie niskiej emisji). Szczególnie ważne jest, aby z usług transportu publicznego mogli korzystać seniorzy, którzy nie posiadają prywatnych środków transportu, lub ze względu na stan zdrowia nie są w stanie ich eksploatować.

Na dostępność komunikacyjną Obszaru wpływa również sieć ścieżek/dróg rowerowych. Drogi te mają ważne znaczenie zarówno z punktu widzenia stanu środowiska naturalnego, jak również możliwości rozwoju turystyki i rekreacji. Dodatkowo ścieżki/drogi rowerowe

zwiększają mobilność mieszkańców i umożliwiają nawiązywanie kontaktów pomiędzy mieszkańcami, bez konieczności posiadania samochodu. Na przestrzeni analizowanych lat widoczny jest rozwój ścieżek/dróg rowerowych na terenie Południowego Obszaru Funkcjonalnego. Niemniej jednak nadal nie tworzą one spójnego systemu i wymagają szeregu inwestycji. Docelowo powinny one łączyć najważniejsze miejscowości i atrakcje turystyczne na terenie POF.

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna i gazowa

Na przestrzeni lat 2014–2018 odsetek gospodarstw domowych korzystających z sieci wodociągowej pozostał na zbliżonym poziomie. W 2018 r. wartość analizowanego wskaźnika wynosiła 85,4%.

W latach 2014-2018 zwiększył się nieznacznie (o 0,9%) odsetek gospodarstw domowych korzystających z sieci kanalizacyjnej. W 2018 r. korzystało z niej 59,9% gospodarstw domowych.

Wzrósł również o 1,8% odsetek gospodarstw domowych korzystających z sieci gazowej. W 2018 r. 54,9% gospodarstw domowych korzystało z sieci gazowej.

Należy jednak zaznaczyć, że nadal podstawowe wskaźniki dostępności do omawianych mediów kształtowały się na terenie POF poniżej średnich wojewódzkich.

Tabela 15. Odsetek gospodarstw domowych korzystających z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej

Wyszczególnienie	2014	2018	Rok 2014 = 100
Bardo			
Wodociąg	93,7	93,7	100,0
Kanalizacja	42,8	43,0	100,5
Gaz	43,2	43,2	100,0
Bielawa			
Wodociąg	96,9	96,9	100,0
Kanalizacja	87,5	87,7	100,2
Gaz	96,6	96,7	100,1
Bystrzyca Kłodzka			
Wodociąg	75,4	76,1	100,9
Kanalizacja	41,4	46,4	112,1
Gaz	49,0	49,3	100,6
Cieplowody			
Wodociąg	97,2	97,2	100,0
Kanalizacja	24,2	25,0	103,3
Gaz	0,2	0,2	100,0
Duszniki-Zdrój			
Wodociąg	94,1	93,5	99,4
Kanalizacja	99,9	94,8	94,9
Gaz	86,7	88,9	102,5
Dzierżoniów			

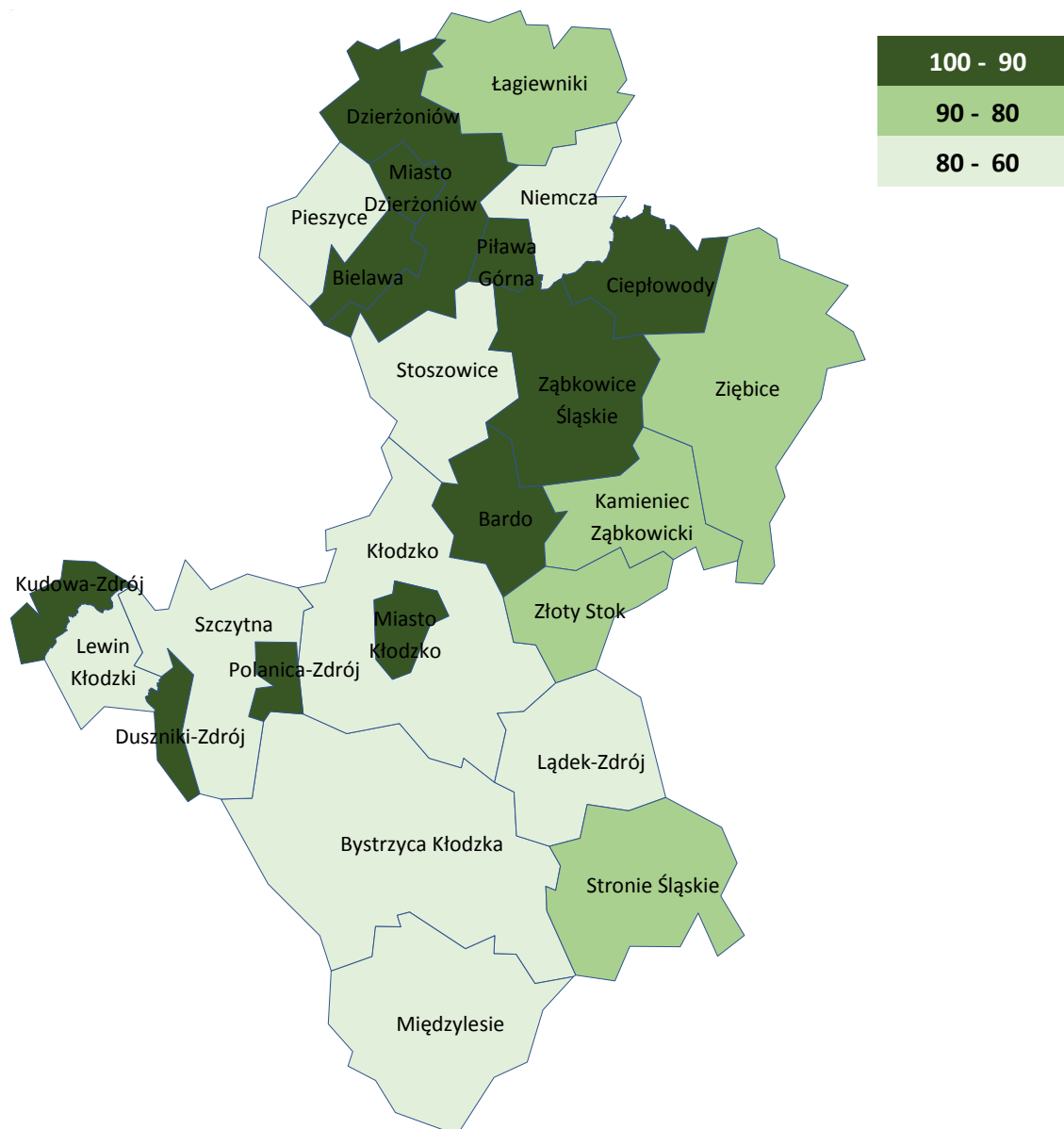
Wodociąg	100,0	100,0	100,0
Kanalizacja	35,0	37,0	105,7
Gaz	26,0	26,0	100,0
Dzierżoniów Miasto			
Wodociąg	100,0	100,0	100,0
Kanalizacja	85,7	85,9	100,2
Gaz	95,5	95,6	100,1
Kamieniec Ząbkowicki			
Wodociąg	83,1	83,5	100,5
Kanalizacja	39,9	40,3	101,0
Gaz	1,6	1,5	93,8
Kłodzko			
Wodociąg	69,1	67,3	97,4
Kanalizacja	55,2	53,0	96,0
Gaz	20,1	20,5	102,0
Kłodzko Miasto			
Wodociąg	96,1	95,6	99,5
Kanalizacja	88,2	88,8	100,7
Gaz	91,4	93,1	101,9
Kudowa Zdrój			
Wodociąg	99,2	99,3	100,1
Kanalizacja	90,7	90,9	100,2
Gaz	73,8	75,4	102,2
Lądek-Zdrój			
Wodociąg	72,4	73,5	101,5
Kanalizacja	63,4	62,1	97,9
Gaz	64,1	63,9	99,7
Lewin Kłodzki			
Wodociąg	67,6	68,2	100,9
Kanalizacja	50,3	58,2	115,7
Gaz	55,1	56,5	102,5
Łagiewniki			
Wodociąg	89,4	89,3	99,9
Kanalizacja	45,5	47,8	105,1
Gaz	b.d.	b.d.	b.d.
Międzylesie			
Wodociąg	58,1	59,5	102,4
Kanalizacja	35,8	35,8	100,0
Gaz	31,6	31,1	98,4
Niemcza			
Wodociąg	76,4	76,8	100,5
Kanalizacja	66,2	68,1	102,9
Gaz	55,8	55,9	100,2
Pieszycy			
Wodociąg	67,2	74,3	110,6
Kanalizacja	26,3	32,4	123,2
Gaz	79,3	87,3	110,1
Piława Górna			
Wodociąg	91,2	91,4	100,2

Kanalizacja	61,0	61,9	101,5
Gaz	93,8	94,1	100,3
Polanica-Zdrój			
Wodociąg	97,1	97,1	100,0
Kanalizacja	95,7	94,5	98,7
Gaz	68,6	71,7	104,5
Stoszowice			
Wodociąg	79,1	79,7	100,8
Kanalizacja	24,3	25,1	103,3
Gaz	0,1	0,0	0,0
Stronie Śląskie			
Wodociąg	81,4	80,5	98,9
Kanalizacja	78,2	75,5	96,5
Gaz	59,5	61,9	104,0
Szczytna			
Wodociąg	79,3	71,4	90,0
Kanalizacja	47,8	39,9	83,5
Gaz	38,2	37,9	99,2
Ząbkowice Śląskie			
Wodociąg	99,9	99,9	100,0
Kanalizacja	70,4	69,9	99,3
Gaz	68,7	69,1	100,6
Ziębice			
Wodociąg	84,8	85,2	100,5
Kanalizacja	51,1	55,7	109,0
Gaz	42,7	44,0	103,0
Złoty Stok			
Wodociąg	82,7	82,8	100,1
Kanalizacja	58,8	58,6	99,7
Gaz	0,1	0,0	0,0
Południowy Obszar Funkcjonalny			
Wodociąg	85,3	85,4	100,0
Kanalizacja	59,4	59,9	100,9
Gaz	53,9	54,9	101,8
Dolny Śląsk			
Wodociąg	94,8	94,9	100,1
Kanalizacja	75,0	76,5	102,0
Gaz	61,4	61,2	99,7

Źródło: Opracowanie na podstawie BDL GUS.

Sytuacja na terenie Południowego Obszaru Funkcjonalnego w zakresie dostępności do infrastruktury sieciowej jest zróżnicowana. Z reguły, co jest zrozumiałe w najszerszym zakresie z infrastruktury sieciowej korzystają mieszkańcy gmin miejskich i miast w gminach miejsko-wiejskich. W najtrudniejszej sytuacji są mieszkańcy obszarów wiejskich. Podyktowane jest to przede wszystkim względami ekonomicznymi. Relatywnie mała populacja, rozproszona zabudowa, górski charakter sprawiają, że koszty budowy instalacji sieciowej na obszarach wiejskich są wysokie, przy jednocześnie małej liczbie odbiorców.

Według danych GUS w najmniejszym zakresie dostęp do sieci wodociągowej posiadają mieszkańcy gmin: Międzyzlesie (59,5%), gmina wiejska Kłodzko (67,3%) i Lewin Kłodzki (68,2%). Równocześnie istnieją gminy (gmina wiejska Dzierżoniów i gmina miejska Dzierżoniów), w których 100% gospodarstw domowych korzysta z sieci wodociągowej.

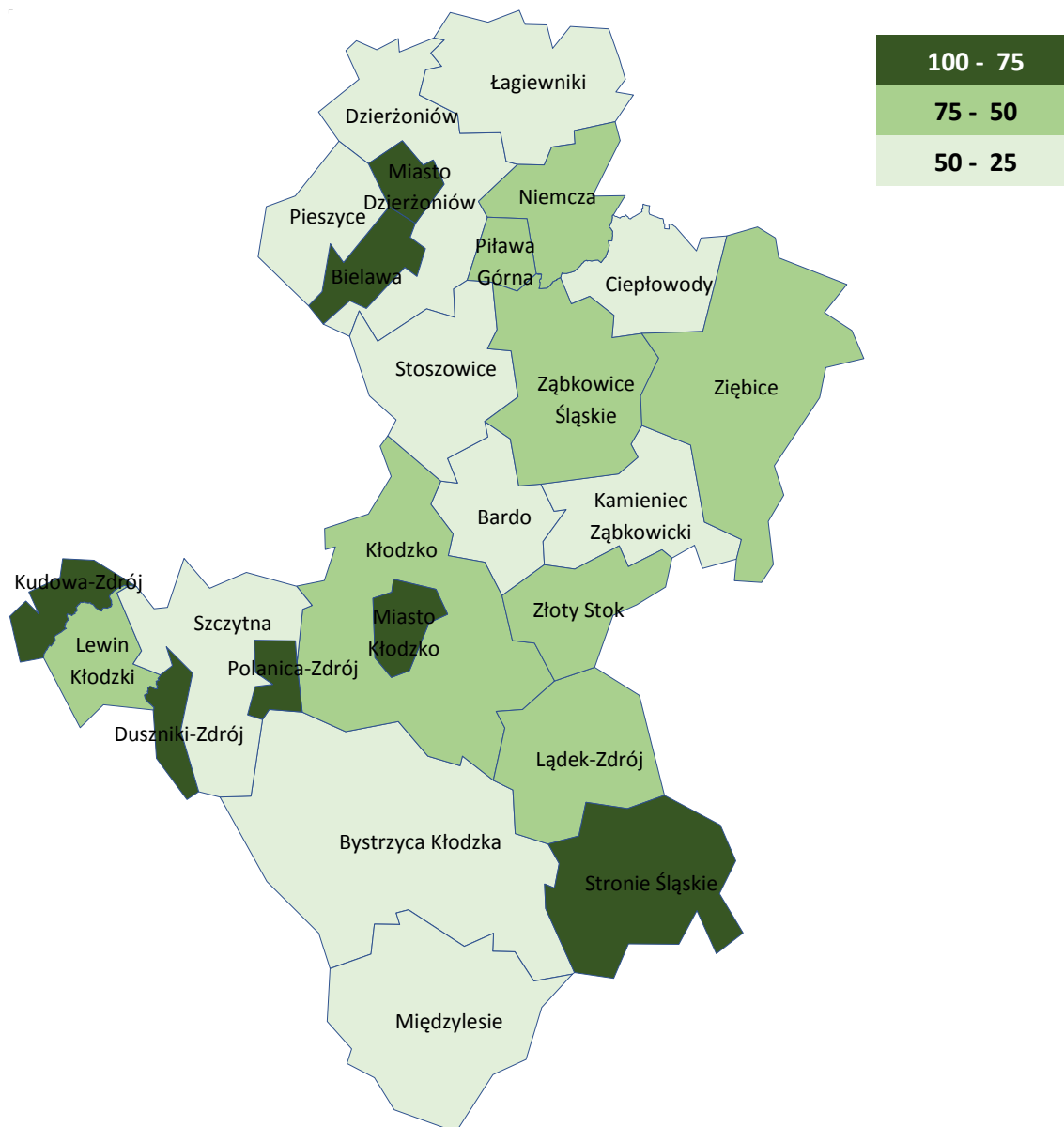

Rysunek 9. Odsetek gospodarstw domowych korzystających z instalacji wodociągowej w 2018 r.

Zaznaczyć należy, że pomimo ciągłych inwestycji w rozwój sieci wodociągowej na terenie POF nadal istnieją problemy z jakością niniejszej infrastruktury (w szczególności w miastach), co skutkuje ubytkami wody oraz prowadzi do pogorszenia jej jakości.

Jak już wspomniano, w zakresie dostępności do sieci kanalizacyjnej Południowy Obszar Funkcjonalny znajduje się w sytuacji gorszej niż województwo. Wynika to m.in. z położenia Obszaru (tereny górzyste) i kosztów związanych z budową sieci kanalizacyjnych.

W najmniejszym zakresie z sieci kanalizacyjnej w 2018 r. korzystały gospodarstwa domowe w gminach: Ciepłowody (25,0%) i Stoszowice (25,1%). Chociaż w gminach tych dostępność do sieci kanalizacyjnej poprawiła się, to jednak wskaźniki dostępności nadal wyraźnie odbiegały od średniej dla POF. Procentowo najwięcej gospodarstw domowych korzystało z sieci kanalizacyjnej w gminach: Duszniki-Zdrój (94,8%), Polanica-Zdrój (94,5%), Kudowa Zdrój (90,9%), gmina miejska Kłodzko (88,8%), Bielawa (87,7) i gmina miejska Dzierżoniów (85,9%).

Rysunek 10. Odsetek gospodarstw domowych korzystających z instalacji kanalizacyjnej w 2018 r.

W przypadku sieci gazowej największy odsetek gospodarstw domowych korzystał z niej w gminach: Bielawa (96,7%), gmina miejska Dzierżoniów (95,6%), gmina miejska Kłodzko (93,1%), Duszniki-Zdrój (88,9%) i Pieszycy (87,3%). Jednocześnie na analizowanym

Obszarze istnieją gminy, w których dostępność do sieci gazowej jest zerowa lub bliska zeru, zaliczyć do nich należy gminy: Stoszowice (0,0%), Złoty Stok (0,0%), Ciepłowody (0,2%), Kamieniec Ząbkowicki (1,5%).

Niska dostępność do sieci gazowej może sprzyjać zjawisku niskiej emisji i tym samym negatywnie wpływać na stan środowiska naturalnego.

Gospodarka wodna

Jak wynika z opracowania „Plan przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych Środkowej Odry, Izery, Metuje, Łaby i Ostrożnicy (Upa), Orlicy i Morawy” opracowanego na zlecenie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu w 2017 r. najbardziej zagrożone suszą są obszary chodzące w skład: WR09 Nysa Kłodzka i WR08 Bystrzyca. Na obszarach tych występuje niebezpieczeństwo pojawienia się głębokich niedoborów wody o względnie dużej skali przestrzennej.

Jednocześnie wiele gmin tworzących POF charakteryzuje się bardzo niską gęstością sieci melioracyjnej.

Z punktu widzenia łagodzenia skutków suszy duże znaczenie mogą mieć obszary podmokłe, które gromadzą znaczne ilości wody, spowalniają odpływ wód opadowych oraz mogą stanowić rezerwuar wód na okres pojawienia się zjawiska suszy. Na terenie Południowego Obszaru Funkcjonalnego najwięcej terenów podmokłych występowało w gminie Szczytna – 136,90 ha.

Gospodarka odpadami

Gminy wchodzące w skład POF należą do dwóch dolnośląskich regionów gospodarki odpadami:

- południowego – Bardo, Bielawa, Bystrzyca Kłodzka, Duszniki-Zdrój, gmina wiejska Dzierżoniów, gmina miejska Dzierżoniów, gmina wiejska Kłodzko, gmina miejska Kłodzko, Kudowa Zdrój, Lewin Kłodzki, Międzylesie, Niemcza, Pieszyce, Polanica-Zdrój, Stoszowice, Szczytna, Ząbkowice Śląskie;
- wschodniego – Ciepłowody, Przeworno, Ziębice.

Ponadto gminy: Kamieniec Ząbkowicki, Lądek-Zdrój, Stronie Śląskie i Złoty Sok przynależą do regionu gospodarki odpadami komunalnymi województwa opolskiego.

Na terenie POF w latach 2014-2019 masa zebranych odpadów zmieszanych przypadających na mieszkańca wzrosła o ok. 17,0% z 234,6 kg. do 274,5 kg. W 2019 r. wartość powyższego wskaźnika była w przypadku POF niższa niż średnia dla Dolnego Śląska.

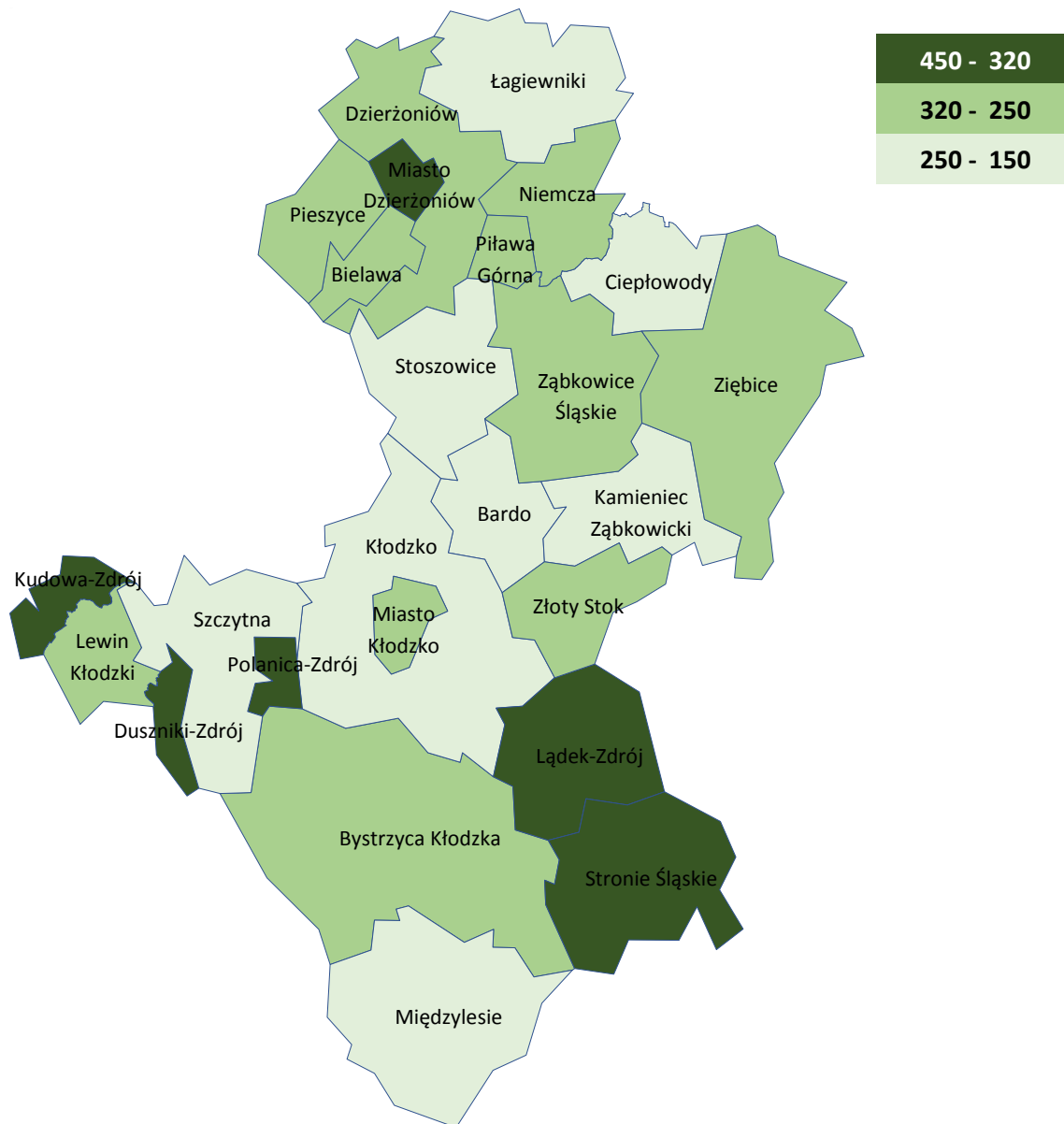
W latach 2014-2019 spadek łącznej masy zbieranych odpadów zmieszanych przypadających na mieszkańca odnotowano w 4 gminach (gmina miejska Dzierżoniów, kamieniec Ząbkowicki, gmina miejska Kłodzko, Ząbkowice Śląskie). W pozostałych gminach wartość

niniejszego wskaźnika wzrosła. Największy wzrost odnotowano w gminach: Bystrzyca Kłodzka (55,1%) i Szczytna (55,0%).

Tabela 16. Odpady zmieszane zebrane w ciągu roku na mieszkańca w kg.

Wyszczególnienie	2014	2019	2014=100	Dolny Śląsk =100
				Rok 2019
Bardo	197,3	244,9	124,1	83,5
Bielawa	258,6	266,8	103,2	91,0
Bystrzyca Kłodzka	164,0	254,3	155,1	86,7
Ciepłowody	162,8	203,4	124,9	69,4
Duszniki-Zdrój	299,9	406,1	135,4	138,5
Dzierżoniów	208,0	255,3	122,7	87,1
Dzierżoniów Miasto	333,2	331,6	99,5	113,1
Kamieniec Ząbkowicki	212,6	208,6	98,1	71,1
Kłodzko	154,3	230,5	149,4	78,6
Kłodzko Miasto	278,2	253,9	91,3	86,6
Kudowa Zdrój	298,9	336,9	112,7	114,9
Lądek-Zdrój	250,9	345,3	137,6	117,8
Lewin Kłodzki	192,0	286,2	149,1	97,6
Łagiewniki	124,5	172,3	138,4	58,8
Międzyzlesie	149,2	190,8	127,9	65,1
Niemcza	258,3	298,2	115,4	101,7
Pieszycy	252,5	262,4	103,9	89,5
Piława Górna	266,2	278,8	104,7	95,1
Polanica-Zdrój	344,9	387,1	112,2	132,0
Stoszowice	217,0	244,9	112,9	83,5
Stronie Śląskie	258,6	332,6	128,6	113,4
Szczytna	116,4	180,4	155,0	61,5
Ząbkowice Śląskie	417,4	304,0	72,8	103,7
Ziębice	215,7	267,8	124,2	91,3
Złoty Stok	234,7	319,5	136,1	109,0
Południowy Obszar Funkcjonalny	234,6	274,5	117,0	93,6
Dolny Śląsk	269,0	293,2	109,0	100,0

Źródło: Opracowanie na podstawie BDL GUS.

Rysunek 11. Odpady zmieszane zebrane w ciągu roku na mieszkańca w kg w 2019 r.

O stanie gospodarki odpadami świadczy również udział odpadów zebranych selektywnie w łącznej masie zebranych odpadów. Jak wynika z danych GUS w całym podregionie wałbrzyskim całkowity udział odpadów zebranych selektywnie w 2019 r. wynosił 14,9%. Korzystniej kształtował się wskaźnik zebranych selektywnie odpadów z gospodarstw domowych.

W 2019r. wynosił on 16,0%. Niestety udział selektywnie zebranych odpadów zaliczanych do podstawowych frakcji takich jak: papier, metale, szkło i tworzywa sztuczne wynosił jedynie 6,0%. Warto zaznaczyć, że wartości przedmiotowych wskaźników w 2019 r. kształtowały się poniżej średniej regionalnej wynoszącej odpowiednio: 23,6%, 25,9% i 8,6%.

Analiza powyższych danych prowadzi do następujących wniosków:

- relatywnie niska świadomość ekologiczna mieszkańców w połączeniu z niskimi dochodami sprawia, że odpady nadal spalane są w domowych paleniskach;

- z uwagi na niskie dochody mieszkańców władze lokalne w niedostateczny sposób różnicują opłaty za odbiór śmieci, a tym samym nie tworzą bodźców ekonomicznych do ich segregacji.

Pamiętać należy, że gmina jest obowiązana utworzyć co najmniej jeden stacjonarny punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK), samodzielnie lub wspólnie z inną gminą lub gminami. Na terenie POF istnieją punkty utworzone dla kilku gmin:

- w gminie miejskiej Dzierżoniów został utworzony jeden PSZOK na potrzeby gminy miejskiej Dzierżoniów i gminy wiejskiej Dzierżoniów,
- w gminie miejskiej Kłodzko PSZOK został utworzony na potrzeby gminy miejskiej Kłodzko i gminy wiejskiej Kłodzko.

Jak wynika z Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2016-2022 na terenie POF funkcjonuje Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych ECO w Bielawie.

Zasoby mieszkaniowe

W latach 2014–2018 na terenie Południowego Obszaru Funkcjonalnego nastąpił wzrost o 1,3% zasobów mieszkaniowych. Niestety wzrost ten następował wolniej niż w województwie (5,6%), co prowadzi do wniosku, że na analizowanym Obszarze nadal dominują budynki powstałe z wykorzystaniem tradycyjnych technologii. Przyczyn wolniejszego niż w regionie rozwoju budownictwa upatrywać się można w:

- małej atrakcyjności Obszaru jako miejsca do życia (za wyjątkiem najważniejszych ośrodków uzdrowiskowych i turystycznych) spowodowanej niską podażą dobrej jakości miejsc pracy, ograniczonym dostępem do infrastruktury społecznej oraz trudnościami komunikacyjnymi;
- niskich na tle innych podregionów wynagrodzeniach, co skutkuje mniejszym popytem na mieszkania i sprawia, że rynek nie jest atrakcyjny dla dużych deweloperów.

Tabela 17. Zasoby mieszkaniowe – mieszkania

Wyszczególnienie	2014	2018	2014=100
Bardo	1 848,00	1 890,00	102,3
Bielawa Miasto	12 257,00	12 325,00	100,6
Bystrzyca Kłodzka	7 623,00	7 891,00	103,5
Ciepłowody	954,00	971,00	101,8
Duszniki-Zdrój	2 082,00	2 095,00	100,6
Dzierżoniów	3 032,00	3 096,00	102,1
Dzierżoniów Miasto	14 084,00	14 213,00	100,9
Kamieniec Ząbkowicki	2 924,00	3 008,00	102,9
Kłodzko	6 036,00	6 183,00	102,4
Kłodzko Miasto	11 437,00	11 520,00	100,7

Kudowa Zdrój	3 983,00	4 024,00	101,0
Lądek-Zdrój	3 449,00	3 478,00	100,8
Lewin Kłodzki	803,00	823,00	102,5
Łagiewniki	2 173,00	2 125,00	97,8
Międzyzylesie	2 756,00	2 799,00	101,6
Niemcza	2 020,00	2 037,00	100,8
Pieszycy	3 465,00	3 504,00	101,1
Piława Górna	2 420,00	2 427,00	100,3
Polanica-Zdrój	3 033,00	3 102,00	102,3
Stoszowice	1 725,00	1 725,00	100,0
Stronie Śląskie	3 053,00	3 094,00	101,3
Szczytna	2 537,00	2 586,00	101,9
Ząbkowice Śląskie	8 421,00	8 598,00	102,1
Ziębice	6 160,00	6 208,00	100,8
Złoty Stok	1 697,00	1 711,00	100,8
Południowy Obszar Funkcjonalny	109 972,00	111 433,00	101,3
Dolny Śląsk	1 123 386,00	1 186 739,00	105,6

Źródło: Opracowanie na podstawie BDL GUS.

Dodatkowo należy podkreślić, że stan techniczny istniejących komunalnych zasobów mieszkaniowych, a także zasobów wspólnot mieszkaniowych, nadal niejednokrotnie jest niezadawalający. Stare budynki komunalne w dalszym ciągu cechuje znaczący stopień dekapitalizacji wynikający z braku remontów. Podkreślić należy także fakt, iż większość tego typu obiektów została wybudowana przed 1945 r.

Stare budownictwo charakteryzuje się niejednokrotnie złym stanem technicznym, wysoką energochłonnością i częściowo brakiem instalacji centralnego ogrzewania (ogrzewanie piecowe), co mocno wpływa na energochłonność tego sektora. Na stan techniczny i jakość energetyczną mieszkalnictwa niewątpliwym wpływ mają także ograniczenia konserwatorskie wobec planowanych prac termomodernizacyjnych obiektów położonych na obszarach objętych ochroną.

Obszary o szczególnych walorach przyrodniczych

Na terenie Południowego Obszaru Funkcjonalnego zlokalizowane są cenne obszary przyrodnicze, w tym również obszary objęte programem Natura 2000. Łączna powierzchnia obszarów prawnie chronionych³ (bez Obszarów Natura 2000) wynosiła w 2019 r. 76.512 ha, co stanowiło ok. 15,5% ogółu obszarów prawnie chronionych na Dolnym Śląsku.

Tabela 18. Obszary prawnie chronione

Wyszczególnienie	2014	2019	2014=100	Dolny Śląsk =100 Rok 2019
Bardo	3 177,59	3 177,59	100,0	0,9

³ Obszary prawnie chronione zgodnie z definicją BDL nie obejmują: Obszarów Natura 2000, rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych położonych w granicach parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu

Bielawa	1 386,28	1 385,71	100,0	0,4
Bystrzyca Kłodzka	14 036,85	14 036,72	100,0	3,8
Ciepłowody	1 372,10	1 372,10	100,0	0,4
Duszniki-Zdrój	1 663,40	1 663,40	100,0	0,4
Dzierżoniów	662,10	662,10	100,0	0,2
Dzierżoniów Miasto	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Kamieniec Ząbkowicki	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Kłodzko	4 071,00	4 071,00	100,0	1,1
Kłodzko Miasto	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Kudowa Zdrój	1 084,29	1 085,11	100,1	0,3
Lądek-Zdrój	5 780,00	5 780,00	100,0	1,6
Lewin Kłodzki	741,24	744,84	100,5	0,2
Łagiewniki	2 581,96	2 581,88	100,0	0,7
Międzyzylesie	9 729,50	9 729,60	100,0	2,6
Niemcza	1 011,40	1 011,40	100,0	0,3
Pieszyce	2 916,30	2 916,30	100,0	0,8
Piława Górna	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Polanica-Zdrój	417,00	417,00	100,0	0,1
Stoszowice	2 784,60	2 784,60	100,0	0,7
Stronie Śląskie	11 283,15	11 362,42	100,7	3,1
Szczytna	6 358,68	6 359,81	100,0	1,7
Ząbkowice Śląskie	8,03	7,99	99,5	0,0
Ziębice	2 015,40	2 015,40	100,0	0,5
Złoty Stok	3 347,00	3 347,00	100,0	0,9
Południowy Obszar Funkcjonalny	76 427,87	76 511,97	100,1	20,6
Dolny Śląsk	371 093,36	371 525,67	100,1	100,0

Źródło: Opracowanie na podstawie BDL GUS.

Najwięcej obszarów prawnie chronionych znajduje się na terenie gmin: Bystrzyca Kłodzka (14.036,7 ha), Stronie Śląskie (11.362,4 ha), Międzyzylesie (9.729,6 ha), Szczytna (6.359,8 ha), Lądek-Zdrój (5.780,0 ha). Na obszarze gmin: gmina miejska Dzierżoniów, Kamieniec Ząbkowicki, gmina miejska Kłodzko, Piława Górna obszary prawnie chronione nie występują.

Stan i jakość powietrza

Analizę stanu i jakości powietrza oparto na wynikach pomiarów przeprowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Warto przy tym podkreślić, że uwzględnienie w analizie stężenia pyłu zawieszonego PM10 oraz ozonu odpowiada wytycznym PN-ISO 37120 „Zrównoważony rozwój społeczny. Wskaźniki usług miejskich i jakości życia”.

Południowy Obszar Funkcjonalny zgodnie z kryterium przyjętym przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu zaliczany jest do strefy dolnośląskiej.

Na analizowanym Obszarze w 2019 r. występowały problemy z przekroczeniami norm jakości powietrza, a mianowicie:

- PM 10 liczba dni – gmina miejska Kłodzko, gmina wiejska Kłodzko;
- BaP śr. roczna – wszystkie gminy (za wyjątkiem gminy Ciepłowody);

- PM2,5 śr. roczna II Faza – gmina miejska Kłodzko, gmina wiejska Kłodzko.

Na podstawie przedstawionych danych można uznać, że POF zмага się z problemami związanymi z zanieczyszczeniem powietrza. Wynika to m.in. z ukształtowania terenu i z lokacji miast w dolinach i nieckach śródgórkich. Dodatkowo wpływ na sytuację miało zubożenie społeczeństwa w wyniku transformacji systemowej, co przełożyło się na stagnację w zakresie stosowanych systemów grzewczych. Warto również wspomnieć, że przedstawione dane z uwagi na małą liczbę stacji pomiarowych mogą nie do końca obrazować faktyczną skalę problemów.

Problemy z przekroczeniem norm pyłu PM10 nasilają się w sezonie grzewczym i wynikają z ogrzewania budynków mieszkalnych za pomocą tradycyjnych źródeł ciepła.

4. ANALIZA SWOT

Tabela 19. Analiza SWOT Południowego Obszaru Funkcjonalnego

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Potencjał do wielokierunkowego rozwoju turystyki • Rozpoznawalny produkt uzdrowiskowy • Występowanie cennych historycznie i kulturowo układów przestrzennych • Wysoka ocena atrakcyjności inwestycyjnej gmin Bielawa, Duszniki-Zdrój, gmina miejska Dzierżoniów, gmina miejska Kłodzko, Kudowa Zdrój, Polanica-Zdrój, Ząbkowice Śląskie, Lądek-Zdrój, Stronie Śląskie • Relatywnie dobry dostęp do miejsc przedszkolnych w miastach • Dostęp do różnorodnej infrastruktury sportowej • Bogata oferta imprez kulturalnych • Relatywnie dobre pokrycie Obszaru siecią dróg • Różnorodność walorów przyrodniczo-krajobrazowych • Długoletnia współpraca części gmin z gminami czeskimi 	<ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonowanie miast średnich pogrążonych w kryzysie i zagrożonych postępującą marginalizacją (Kłodzko, Bielawa, Ząbkowice Śląskie, Dzierżoniów) • Wolniejszy niż w regionie wzrost liczby podmiotów gospodarczych • Niski na tle regionu wskaźnik przedsiębiorczości • Niezadawalający poziom innowacyjności przedsiębiorstw • Niski stopień powiązań sieciowych • Trudna sytuacja na rynku pracy osób po 50 roku życia i osób niepełnosprawnych • Zdekapitalizowane obiekty dziedzictwa materialnego • Braki w oznaczeniach szlaków turystycznych • Pogłębiające się negatywne trendy demograficzne • Dominujące ujemne saldo migracji i ujemny przyrost naturalny • Postępujący, zwłaszcza w miastach proces starzenia się społeczeństwa • Występowanie zjawiska ubóstwa w skali większej niż w regionie • Niezadawalająca skala aktywności społecznej • Wyrażna luka infrastrukturalna w zakresie opieki nad dziećmi do lat trzech • Niższy niż w regionie odsetek dzieci objętych opieką przedszkolną, co może przekładać się na późniejsze wyniki w nauce • Niezadawalające wyniki z egzaminu ósmoklasisty • Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów • Braki w infrastrukturze kulturalnej i sportowej oraz niezadawalający stan części obiektów • Niezadawalający stan techniczny infrastruktury drogowej i kolejowej • Regres transportu publicznego

	<ul style="list-style-type: none"> • Słabo rozwinięta sieć ścieżek/dróg rowerowych • Niezadawalający stopień pokrycia Obszaru infrastrukturą sieciową • Zagrożenia suszą oraz powodzią • Niezadawalający poziom segregacji odpadów • Niezadawalający stan techniczny budynków i budowali znajdujących się w zasobie komunalnym • Niezadawalająca jakość powietrza
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Dostępność funduszy unijnych wspierających przedsiębiorczość, tworzenie miejsc pracy, innowacyjność przedsiębiorstw, współpracę sektora naukowo-badawczego z biznesem • Wzrost znaczenia turystyki • Duży potencjał związany z obsługą nowego rynku „opieką nad seniorami” • Promowanie włączenia społecznego i przeciwdziałanie ubóstwu • Realizacja polityki prorodzinnej państwa • Rozbudowa infrastruktury drogowej • Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej we wszystkich sektorach 	<ul style="list-style-type: none"> • Większa atrakcyjność inwestycyjna gmin wchodzących w skład Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego • Mała ilość programów wsparcia dla beneficjentów na rozwój OZE • Postępujący proces starzenia się społeczeństwa • Zapaść służby zdrowia • Dalsza dewastacja infrastruktury drogowej i kolejowej • Wysokie koszty ogrzewania ekologicznymi nośnikami energii • Wysokie koszty budowy infrastruktury sieciowej

5. OPIS ZINTEGROWANEGO PODEJŚCIA DO STWIERDZONYCH POTRZEB ROZWOJOWYCH I POTENCJAŁU POŁUDNIOWEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

Zintegrowane podejście do stwierdzonych potrzeb rozwojowych i potencjałów realizowane będzie wg następującej struktury

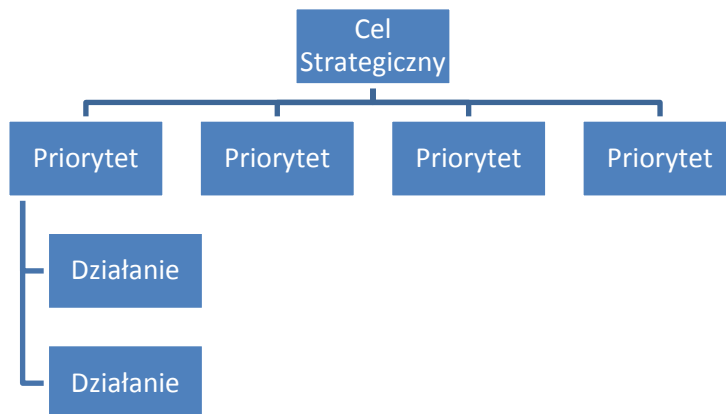

Tabela 20. Struktura celów, priorytetów i działań ZIT POF

Cel strategiczny: Inteligentny i zrównoważony rozwój gospodarczy, społeczny i przestrzenny Południowego Obszaru Funkcjonalnego oparty na dekarbonizacji i innowacjach oraz sprzyjający włączeniu społecznemu.	
Priorytet (P1) Inteligentny i zrównoważony rozwój gospodarczy	Działanie (D1.1) Rozwój infrastruktury wspierającej przedsiębiorczość Działanie (D1.2) Wspieranie działań innowacyjnych i współpracy przedsiębiorstw Działanie (D1.3) Rozwój i promocja turystyki
Priorytet (P2) Poprawa stanu środowiska naturalnego	Działanie (D2.1) Wsparcie dla gospodarki niskoemisyjnej i odnawialnych źródeł energii Działanie (D2.2) Usprawnienie gospodarki wodnej Działanie (D2.3) Ochrona przyrody oraz rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury
Priorytet (P3) Wielokierunkowe wzmocnienie spójności obszaru	Działanie (D3.1) Budowa/modernizacja infrastruktury drogowej Działanie (D3.2) Rozwój transportu zrównoważonego Działanie (D3.3) Rozwój infrastruktury przeznaczonej dla rowerów Działanie (D3.4) Rewitalizacja przestrzeni i wzmocnienie bezpieczeństwa mieszkańców
Priorytet (P4) Podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców	Działanie (D4.1) Rozwój usług elektronicznych Działanie (D4.2) Rozbudowa/modernizacja infrastruktury Działanie (D4.3) Rozwój usług społecznych

	<p>Działanie (D4.4) Aktywizacja i inkluzja mieszkańców</p> <p>Działanie (D4.5) Promowanie dziedzictwa kulturowego</p>
--	---

Poniżej zaprezentowano opis zintegrowanego podejścia do realizacji celu głównego Planu Działań Południowego Obszaru Funkcjonalnego:

Cel strategiczny – Inteligentny i zrównoważony rozwój gospodarczy, społeczny i przestrzenny Południowego Obszaru Funkcjonalnego oparty na dekarbonizacji i innowacjach oraz sprzyjający włączeniu społecznemu.

Realizacja przyjętego celu wymaga podjęcia wielokierunkowych działań obejmujących sfery: gospodarczą, społeczną i środowiskowo-przestrzenną.

Środków na rozwój POF dostarczy m.in. efektywnie działający sektor przedsiębiorstw funkcjonujących zarówno w tradycyjnych (turystyka), jak i w innowacyjnych branżach. Pobudzaniu przedsiębiorczości wśród mieszkańców, jak również pozyskiwaniu inwestorów zewnętrznych sprzyjać będą inwestycje w rozwój infrastruktury gospodarczej.

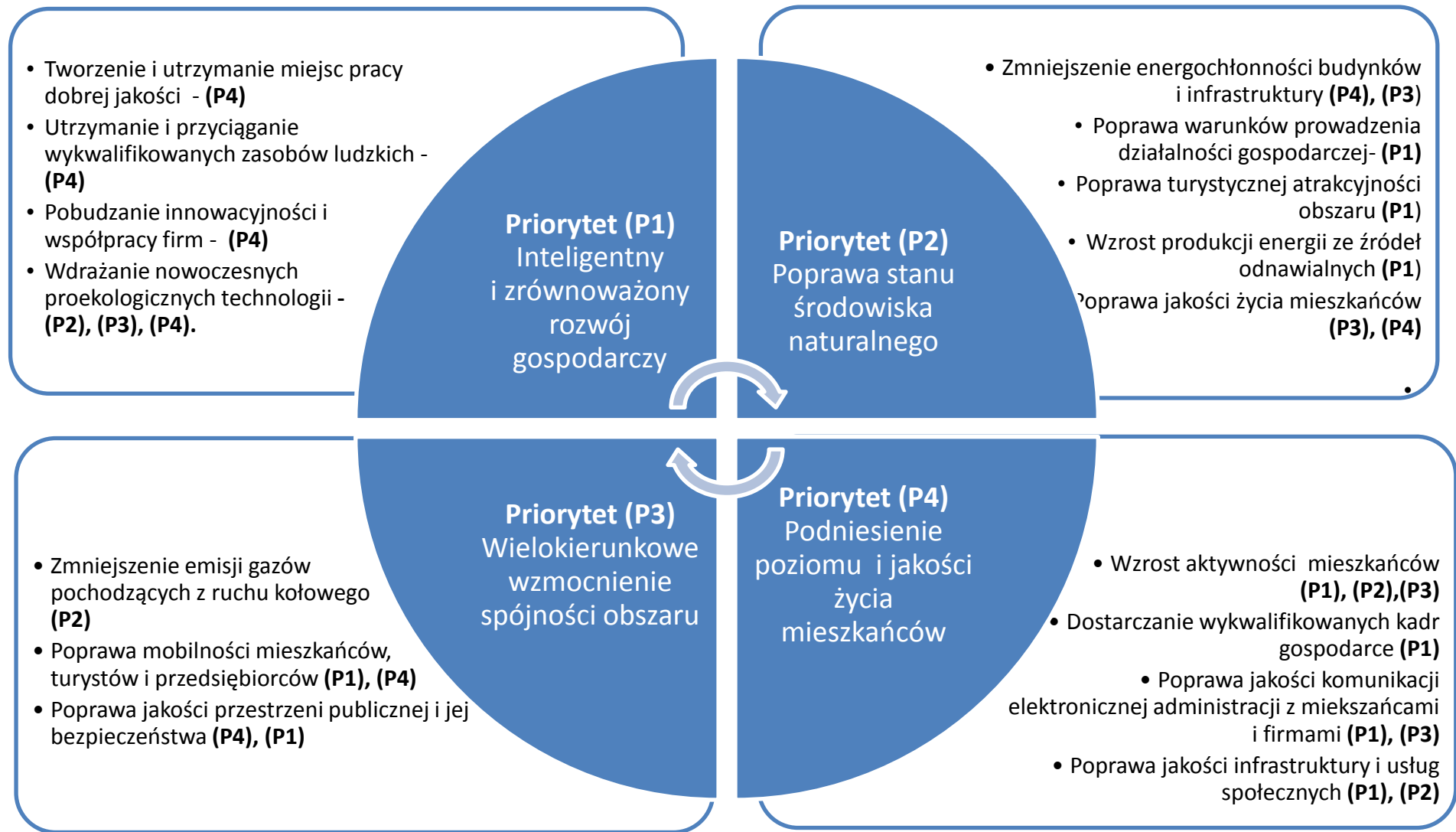
W sferze społecznej realizowane będą działania sprzyjające wzrostowi aktywności mieszkańców, przy jednoczesnym włączeniu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym/ekonomicznym. Równocześnie inwestycje w rozwój szeroko rozumianej infrastruktury społecznej przyczynią się do poprawy dostępności i jakości oferowanych usług publicznych. Wzrostowi jakości życia mieszkańców sprzyjać będzie również wielokierunkowa rewitalizacja prowadząca do poprawy bezpieczeństwa publicznego i socjalnego.

Jednocześnie prowadzone będą inwestycje zmierzające do rozbudowy i modernizacji infrastruktury drogowej, której towarzyszyć będzie budowa dróg rowerowych i infrastruktury towarzyszącej. Usprawnieniu ulegnie również funkcjonowanie transportu publicznego, który docelowo realizowany będzie przez nowoczesny i proekologiczny tabor.

Ponadto w wyniku inwestycji w infrastrukturę ochrony środowiska oraz w skutek realizowanej polityki proekologicznej, w tym dekarbonizacji poprawie ulegnie stan środowiska naturalnego.

Rysunek 12. Macierz wzajemnego, zintegrowanego oddziaływania efektów realizacji ZIT POF⁴.

⁴ Przy każdym z Priorytetów wskazano najważniejsze oczekiwane rezultaty jego realizacji oraz oznaczono ich oddziaływanie na inne priorytety Zarysu Planu Działań ZIT POF (P1 – Priorytet 1, P2- Priorytet 2, P3 – Priorytet 3, P4 – Priorytet 4)

1. Priorytet (P1) Inteligentny i zrównoważony rozwój gospodarczy

Gwarantem odwrócenia niekorzystnych, zdiagnozowanych zmian zachodzących na terenie Południowego Obszaru Funkcjonalnego jest przyspieszenie rozwoju gospodarczego, które uaktywni endogenne potencjały Obszaru oraz pozwoli skutecznie konkurować o zewnętrzne inwestycje gospodarcze.

Realizacja niniejszego priorytetu wymaga podjęcia szeregu działań związanych z rozwojem infrastruktury wspierającej przedsiębiorczość oraz ułatwiających przedsiębiorstwom transformację w kierunku innowacyjnej i przyjaznej środowisku działalności gospodarczej.

Konieczne jest zatem podjęcie działań zmierzających do zwiększenia podaży wysokiej jakości terenów inwestycyjnych. Należy prowadzić działania związane z uzbrajaniem terenów inwestycyjnych, połączone z budową infrastruktury towarzyszącej pozwalającej na prawidłowe i efektywne korzystanie z nich. Pamiętać należy, że nakłady na uzbrojenie terenów inwestycyjnych znacząco podniosą ich atrakcyjność i pozwolą skrócić proces rozpoczynania działalności biznesowej.

Jednak oferty inwestycyjnej nie można ograniczać jedynie do gruntów. Wskazane są także działania inwestycyjne związane z zagospodarowaniem i przystosowywaniem do potrzeb przedsiębiorców istniejących budynków. W budynkach tych mogłyby zostać ulokowane m.in. inkubatory przedsiębiorczości.

Trwały rozwój Obszaru wymaga także wsparcia dla działań zmierzających do cyfryzacji przedsiębiorstw. Pomocą powinien zostać objęty m.in. rozwój e-biznesu. Na wsparcie mogłyby również liczyć przedsiębiorstwa internetowe i nowe przedsiębiorstwa TIK oraz podmioty świadczące usługi B2B.

Wspierać należy również działania zmierzające do wdrażania w przedsiębiorstwach nowych technologii sprzyjających efektywnemu gospodarowaniu zasobami, będące jednocześnie przyjaznymi dla środowiska naturalnego.

Na sytuację gospodarczą Obszaru wpływa nie tylko liczba podmiotów gospodarczych, ale także ich zdolność do współpracy, dlatego też wskazane jest promowanie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami. Równocześnie winno się wspierać współpracę przedsiębiorców z uczelniami i instytutami badawczymi. Współpraca taka korzystnie wpływałaby na innowacyjność nie tylko przedsiębiorstw, ale i całego POF.

Jak już zaznaczono rozwój gospodarczy Obszaru wymaga aktywizacji jego endogennego potencjału. Z przeprowadzonej diagnozy wynika, że Południowy Obszar Funkcjonalny dysponuje dużym bogactwem zasobów środowiska naturalnego oraz obiektów historycznych. Niestety problemem jest niejednokrotnie niezadawalający stan obiektów oraz braki infrastrukturalne utrudniające efektywne udostępnianie ich turystom. Nagromadzenie na terenie POF obiektów dziedzictwa materialnego sprawia, że działania w tym zakresie powinny być podejmowane kompleksowo.

Szczególną wagę należy przyłożyć do wyeksponowania roli uzdrowisk i miejscowości atrakcyjnych turystycznie w rozwoju POF. Rozbudowana infrastruktura turystyczno-rekreacyjnej powinna stanowić impuls do wzrostu liczby i rozwoju podmiotów świadczących usługi turystyczne i rekreacyjne.

Równolegle należy podejmować działania promocyjne zmierzające do wzmocnienia wizerunku zarówno całego Obszaru, jak i poszczególnych gmin. Ważne jest, aby podejmowane działania marketingowe miały charakter wielokierunkowy i prowadziły do stworzenia kompleksowych produktów turystycznych.

Priorytet realizowany będzie przez działania, w ramach których wskazano rodzaje interwencji⁵:

Tabela 21. Działania Priorytetu 1 Zarysu Planu Działań ZIT POF

DZIAŁANIE	KODY DOTYCZĄCE WYMIARU ZAKRESU INTERWENCJI
Działanie (D1.1) Rozwój infrastruktury wspierającej przedsiębiorczość	014 Infrastruktura biznesowa dla MŚP (w tym parki przemysłowe i obiekty)
Działanie (D1.2) Wspieranie działań innowacyjnych i współpracy przedsiębiorstw	047 bis Wsparcie przyjaznych dla środowiska procesów produkcyjnych i efektywnego gospodarowania zasobami w dużych przedsiębiorstwach
Działanie (D1.3) Rozwój i promocja turystyki	128 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i powiązanych usług turystycznych

2. Priorytet (P2) Poprawa stanu środowiska naturalnego

Atrakcyjność Południowego Obszaru Funkcjonalnego jako miejsca do życia zależy m.in. od jakości środowiska naturalnego. Troska o środowisko naturalne wymaga inwestycji zmierzających do poprawy efektywności energetycznej infrastruktury publicznej i prywatnej oraz rozbudowy i modernizacji infrastruktury sieciowej.

Poprawie musi ulec przede wszystkim efektywność energetyczna budynków. Aktualny ich stan niejednokrotnie jest niezadawalający i sprzyja zjawisku niskiej emisji. Problem ten odczuwalny jest w okresie zimowym, gdyż dla ogrzewania mieszkań wykorzystywane są nieefektywne systemy, a niewystarczająca izolacja termiczna budynków rzutuje na nadmierne zużycie energii. W rezultacie konieczna jest promocja i wsparcie działań zmierzających do zastosowania przez mieszkańców, przedsiębiorców i podmioty publiczne nowoczesnych i proekologicznych systemów grzewczych. Konieczne są także inwestycje związane z termomodernizacją budynków.

⁵ Zgodnie z wymiary i kody rodzajów interwencji w ramach EFRR, EFS+ i Funduszu Spójności – art. 17 ust. 5 projektu Rozporządzenia Ogólnego

Należy również w szerszym zakresie promować działania zmierzające do wykorzystywania odnawialnych źródeł energii. Działania takie wpisują się w szerszy program dekarbonizacji POF. Pozwolą one ograniczyć zjawisko niskiej emisji. Wspieranie rozwoju energetyki opartej na źródłach odnawialnych jest wyrazem dbałości o środowisko i stanowi istotną kwestię w związku z turystyczną i uzdrowiskową ofertą POF.

Ważnym działaniem służącym realizacji niniejszego priorytetu będzie także rozbudowa i modernizacja sieci gazowej i ciepłowniczej oraz modernizacja lokalnych kotłowni.

Warto również pamiętać, że na terenie POF wstępują obszary zagrożone suszą i borykające się z problemem dostępności do wody pitnej, dlatego też należy wspierać działania zmierzające do pozyskania nowych ujęć wody oraz modernizacji infrastruktury sieci wodociągowych. Wskazana jest także realizacja przedsięwzięć zmierzających do ochrony zasobów wody, w tym poprzez wspieranie działań w zakresie utrzymania urządzeń melioracji wodnej. Podejmowane winny być również działania związane ze zwiększeniem retencji wód, w tym zatrzymanie spływu wód z terenów aktywności gospodarczej i skoncentrowanej zabudowy mieszkaniowej.

Jak wykazała diagnoza na terenie Południowego Obszaru Funkcjonalnego w dalszym ciągu występują obszary, na których ograniczony jest dostęp do sieci kanalizacji sanitarnej. Należy więc w miarę posiadanych zasobów dążyć do rozbudowy sieci kanalizacyjnej. W miejscach, w których z przyczyn ekonomicznych rozbudowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona konieczne jest wspieranie budowy indywidualnych oczyszczalni ścieków.

W ramach niniejszego priorytetu nacisk zostanie położony także na zwiększenie udziału terenów zielonych i samej zieleni w przestrzeni publicznej. Zielone (roślinne) i niebieskie (wodne) obszary pomogą w stworzeniu pożądanego mikroklimatu, a także zróżnicowanego środowiska naturalnego zwłaszcza na obszarach objętych budownictwem mieszkaniowym.

Ważnym zadaniem będzie również zakładanie nowych i odnowa istniejących terenów zieleni i parków. Promowane będą inwestycje związane z zagospodarowaniem wód opadowych na terenach budownictwa jedno i wielorodzinnego oraz terenach rekreacyjnych. Działania dot. niebiesko – zielonej infrastruktury zwiększą odporność POF na zmiany klimatu.

Realizując niniejszy priorytet podjęte zostaną także działania zmierzające do usprawnienia gospodarki odpadami, tak aby minimalizować liczbę odpadów deponowanych na składowiskach.

Zachodzące zmiany klimatu stwarzają liczne niebezpieczeństwa dla funkcjonowania ludzi, dlatego też należy wspierać służby bezpośrednio monitorujące różne zagrożenia naturalne i reagujące w przypadku wystąpienia zagrożenia, tj. w szczególności straży pożarnej – ochotniczej i państwowej. Inwestycje powinny być ukierunkowane zarówno na prewencję zagrożeń, jak i na skuteczne działanie w przypadku ich wystąpienia. Ważne będzie wyposażenie w sprzęt jednostek ratowniczych oraz budowa/rozbudowa/modernizacja obiektów.

Tabela 22. Działania Priorytetu 2 Zarysu Planu Działań ZIT POF

DZIAŁANIE	KODY DOTYCZĄCE WYMIARU ZAKRESU INTERWENCJI
Działanie (D2.1) Wsparcie dla gospodarki niskoemisyjnej i odnawialnych źródeł energii	<p>026 Renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia</p> <p>025 Renowacja istniejących budynków mieszkalnych dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia</p> <p>029 Energia odnawialna: słoneczna</p> <p>030 Energia odnawialna: z biomasy</p> <p>048 Środki mające na celu ograniczenie hałasu i poprawę jakości powietrza.</p> <p>034 Wysokosprawna kogeneracja, systemy ciepłownicze i chłodnicze</p>
Działanie (D2.2) Usprawnienie gospodarki wodnej	<p>041 Odbieranie i oczyszczanie ścieków</p> <p>039 Dostarczanie wody do spożycia przez ludzi (infrastruktura do celów ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji, środki na rzecz efektywności energetycznej, zaopatrzenie w wodę pitną)</p>
Działanie (D2.3) Ochrona przyrody oraz rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury	<p>050 Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej, zielona infrastruktura</p> <p>130 Ochrona, rozwój i promocja dziedzictwa przyrodniczego i ekoturystyki innych niż obszary Natura 2000</p> <p>042 Gospodarowanie odpadami z gospodarstw domowych: środki w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, minimalizacji, segregacji, recyklingu</p> <p>037 Środki w zakresie dostosowania do zmiany klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem dotyczące: innych, np. erozji i susz, oraz zarządzanie ryzykiem w tym zakresie (w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności oraz systemy i infrastruktura do celów zarządzania klęskami i katastrofami)</p> <p>035 Środki w zakresie dostosowania do zmiany klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem dotyczące: powodzi, oraz zarządzanie ryzykiem w tym zakresie (w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności oraz systemy i infrastruktura do celów zarządzania klęskami i katastrofami)</p> <p>036 Środki w zakresie dostosowania do zmiany klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem dotyczące: pożarów, oraz zarządzanie ryzykiem w tym zakresie (w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności oraz systemy i infrastruktura do celów zarządzania klęskami i katastrofami)</p>

3. Priorytet (P3) Wielokierunkowe wzmocnienie spójności obszaru

Poprawa spójności obszaru wymaga w pierwszej kolejności rozbudowy i modernizacji infrastruktury drogowej i dostosowanie jej do aktualnych potrzeb. W pierwszej kolejności zmodernizować należy drogi o największym natężeniu ruchu oraz drogi pełniące rolę

łączników z drogami wojewódzkimi i krajowymi. Równocześnie należy także prowadzić inwestycje zmierzające do poprawy stanu technicznego dróg o znaczeniu lokalnym prowadzących do atrakcji turystycznych oraz miejsc, gdzie lokują swoje siedziby przedsiębiorstwa.

Rozwój infrastruktury drogowej wymaga podjęcia działań zmierzających do modernizacji istniejących dróg oraz budowy nowych odcinków, tam gdzie to ekonomicznie uzasadnione. Elementem inwestycji w drogi powinien być rozwój infrastruktury towarzyszącej. Działanie te powinny z jednej strony usprawnić komunikację wewnątrz POF, a z drugiej strony poprawić łączność Obszaru z innymi miastami i gminami w regionie.

Przebudowie dróg powinny towarzyszyć działania zmierzające do rozwoju dróg dla rowerów łączących poszczególne miejscowości, tak aby z jednej strony zachęcić mieszkańców do rezygnacji z komunikacji samochodowej, a z drugiej strony stworzyć sieć połączeń atrakcyjną dla turystów. Działania takie poprawią stan środowiska naturalnego poprzez ograniczenie niskiej emisji, a także zwiększą bezpieczeństwo użytkowników dróg.

Jednocześnie realizacja niniejszego priorytetu wymaga reorganizacji transportu zbiorowego. Należy dążyć do eliminacji wykluczenia komunikacyjnego poprzez stopniowe utworzenie spójnego systemu komunikacji publicznej. Usługi transportowe powinny być świadczone za pomocą ekologicznego i dostosowanego do potrzeb osób z ograniczeniami ruchowymi taboru oraz infrastruktury towarzyszącej takiej jak np. centra przesiadkowe, przystanki, systemy informacji o rozkładach jazdy. Ponadto należy dążyć do ograniczenia ruchu samochodowego w miastach, czemu służyć będzie budowa parkingów typu *Park&Ride* i *Bike&Ride*.

Poprawie spójności Obszaru, a jednocześnie również wzmocnieniu bezpieczeństwa mieszkańców służyć będą działania związane z rewitalizacją przestrzeni. Działania te powinny zmierzać do renowacji i modernizacji zdegradowanych budynków mieszkalnych, budynków instytucji publicznych, obiektów sportowych i rekreacyjnych oraz obiektów i obszarów przemysłowych. Ponadto należy podjąć działania porządkujące zdegradowaną przestrzeń, poprzez odnowę, ożywienie oraz uatrakcyjnienie estetyczno-wizualne tkanki architektonicznej i małej infrastruktury. Realizacja niniejszego działania wymaga m.in. kompleksowej modernizacji istniejącej tkanki mieszkaniowej. Modernizacji budynków towarzyszyć powinien remont podwórek. Jednocześnie wskazana jest również modernizacja budynków użyteczności publicznej. Jednocześnie należy również podjąć działania zmierzające do kreowania nowych obszarów przestrzeni publicznej. W tym celu wskazane jest zagospodarowanie terenów i obiektów przemysłowych. W wyniku podjętych powyżej działań modernizacyjnych zarówno budynki, jak i cała przestrzeń będą dostosowane do potrzeb seniorów i osób z niepełnosprawnościami. Wybór obszarów podlegających interwencji powinien wynikać z Gminnych Programów Rewitalizacji.

Tabela 23. Działania Priorytetu 3 Zarysu Planu Działań ZIT POF

DZIAŁANIE	KODY DOTYCZĄCE WYMIARU ZAKRESU INTERWENCJI
Działanie (D3.1) Budowa/modernizacja	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady,

infrastruktury drogowej	drogi krajowe, regionalne lub lokalne) 059 Nowo wybudowane inne drogi krajowe, regionalne i lokalne drogi dojazdowe
Działanie (D3.2) Rozwój transportu zrównoważonego	073 Infrastruktura na potrzeby czystej komunikacji miejskiej 074 Tabor na potrzeby czystej komunikacji miejskiej
Działanie (D3.3) Rozwój infrastruktury przeznaczonej dla rowerów	075 Infrastruktura przeznaczona dla rowerów
Działanie (D3.4) Rewitalizacja przestrzeni i wzmocnienie bezpieczeństwa mieszkańców	131 Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych

4. Priorytet (P4) Podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców

Postęp wynikający z rozwoju technologii informacyjno – komunikacyjnych (ICT) oraz wyzwania cywilizacyjne takie jak np. pandemie decydują o konieczności dalszego rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

Rozwój e-usług pozwoli z jednej strony usprawnić obsługę administracyjną interesantów urzędów, z drugiej zaś usprawnić ofertę instytucji publicznych skierowaną w szczególności do przedsiębiorców i mieszkańców. Równocześnie należy dążyć do wdrożenia tzw. Inteligentnych Technologii i rozwiązań wspierających rozwój POF. Szczególnie ważne będą działania zmierzające do rozbudowy i synchronizacji systemu e-usług w JST oraz doposażania jednostek JST (w tym jednostek oświatowych) w sprzęt IT, serwery, urządzenia peryferyjne i inne.

Jednak kluczowe znaczenie z punktu widzenia podniesienia poziomu i jakości życia mieszkańców POF będą miały inwestycje związane z budową/rozbudową/modernizacją szeroko rozumianej infrastruktury społecznej, w tym: związanej z opieką nad dziećmi do lat 3, przedszkolnej, szkolnej, zdrowotnej, kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej. Wskazany jest również rozwój budownictwa komunalnego oraz infrastruktury związanej z opieką nad osobami niesamodzielnymi.

Inwestycje w sferze infrastruktury społecznej powinny w pierwszej kolejności doprowadzić do rozbudowy infrastruktury oświatowej i wychowawczej. Ważne znaczenie należałoby przypisać działaniom zmierzającym do tworzenia nowych i modernizacji oraz doposażenia istniejących miejsc opieki nad dziećmi do lat 3. Realizacja tego zadania wymaga nie tylko budowy, rozbudowy żłobków, ale także wspierania oddolnych inicjatyw w zakresie opieki nad dziećmi do 3 lat.

Jednocześnie należy dążyć do rozbudowy i modernizacji infrastruktury przedszkolnej i szkolnej dostosowanej do zmieniającej się sytuacji demograficznej. W ramach niniejszego priorytetu ważne są również inwestycje związane z ciągłą modernizacją i doposażaniem istniejących obiektów oświatowych.

Działania w ramach niniejszego priorytetu powinny również zmierzać do zapewnienia godnego życia osobom defaworyzowanym, w tym poprzez rozwój budownictwa komunalnego i socjalnego. Standard i lokalizacja mieszkań powinny zapewnić warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w tym integrację ze społecznością lokalną.

Na poziom i jakość życia mieszkańców wpływa także dostęp do wysokiej jakości usług medycznych. W tym celu konieczne są zarówno inwestycje w infrastrukturę zdrowotną, jak i działania zmierzające do poszerzenia istniejącej oferty medycznej. Poprawie powinna ulec dostępność oraz jakość usług świadczonych przez zakłady podstawowej opieki medycznej. Większy nacisk należy położyć na dostęp do specjalistów. Wskazane jest również rozwijanie nowych usług np. teleopieki, czyli systemu opieki i wsparcia, wykorzystującego nowoczesne narzędzia teleinformatyczne.

Jednak bezpieczeństwo zdrowotne to nie tylko dostęp do służby zdrowia, ale również profilaktyka zdrowotna. W ramach tego zadania należy promować wśród mieszkańców, a zwłaszcza wśród młodzieży zdrowy tryb życia

Jak wykazała diagnoza na terenie Południowego Obszaru Funkcjonalnego szybko postępuje proces starzenia się społeczeństwa. W rezultacie należy spodziewać się wzrostu zapotrzebowania na świadczenia opiekuńcze rozumiane jako długookresową, profesjonalną pielęgnację i rehabilitację połączoną z kontynuacją leczenia farmakologicznego. Realizowana jest ona przez zakłady opiekuńczo-lecznicze, zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze, jak również zakłady długoterminowej opieki domowej. Na terenie POF podejmowane będą działania w zakresie zapewnienia mieszkańcom profesjonalnej opieki długoterminowej poprzez tworzenie nowych i rozwój istniejących form.

Inwestycje w rozwój infrastruktury społecznej winny również obejmować budowę i modernizację infrastruktury sportowej i kulturalnej, które poza funkcją usługową dla mieszkańców bardzo często stanowią o atrakcyjności turystycznej obszaru.

W ramach niniejszego priorytetu realizowane będą nie tylko inwestycje infrastrukturalne, ale również działania zmierzające do rozwoju świadczonych usług społecznych. Jednocześnie wspierane będą inicjatywy mające na celu aktywizację, integrację i inkluzję mieszkańców POF. Osiągnięcie niniejszego celu wymaga m.in. wzmocnienia istniejących i tworzenia nowych organizacji pozarządowych. Priorytetowo powinny być traktowane organizacje działające na rzecz włączenia społecznego, w tym integracji seniorów i osób z niepełnosprawnościami.

W ramach niniejszego priorytetu należy również wspierać inicjatywy zmierzające do zapewnienia mieszkańcom dostępu do usług edukacyjnych. Wymaga to podejmowania działań zmierzających do realizacji zróżnicowanych i innowacyjnych programów edukacyjnych.

Realizacja przyjętego priorytetu wymaga także podejmowania działań związanych z usprawnieniem funkcjonowania rynku pracy. Adresatem wsparcia w pierwszej kolejności winny stać się grupy defaworyzowane, w tym kobiety i osoby 50+.

Poprawa jakości życia mieszkańców wymaga również dbałości o środowisko przyrodnicze, w tym poprzez ochronę szczególnie cennych obszarów i obiektów. Ochrona tych zasobów wymaga nie tylko „twardych inwestycji” np. infrastrukturalnych, ale również podejmowania działań zmierzających do zwiększenia świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska i ochrony dóbr kultury.

W ramach niniejszego priorytetu podejmowane będą działania zmierzające do ochrony zasobów krajobrazowych i przyrodniczych, w tym poprzez nadzór na stanem zasobów leśnych.

Równie istotne co ochrona środowiska jest dbałość o posiadane dziedzictwo kulturowe. Zadbane i wyeksponowane zabytki przyciągają turystów. Aby wykorzystać potencjał tkwiący w licznych zabytkach na terenie POF, należy podjąć działania zmierzające do inwentaryzacji samych obiektów, a także potrzebnych w nich prac inwestycyjnych i konserwatorskich. Konsekwentnie należy dążyć do ich odbudowy i przywrócenia im funkcji turystycznych poprzez renowację i odpowiednie zabezpieczenie. Istotna w tym zakresie będzie ścisła współpraca z różnymi instytucjami, w tym z organizacjami pozarządowymi.

Tabela 24. Działania Priorytetu 4 Zarysu Planu Działań ZIT POF

DZIAŁANIE	KODY DOTYCZĄCE WYMIARU ZAKRESU INTERWENCJI
Działanie (D4.1) Rozwój usług elektronicznych	011 Rozwiązania ICT, usługi elektroniczne, aplikacje dla administracji
Działanie (D4.2) Rozbudowa/modernizacja infrastruktury	085 Infrastruktura na potrzeby wczesnej edukacji elementarnej i opieki nad dzieckiem 086 Infrastruktura na potrzeby szkół podstawowych i średnich 088 Infrastruktura na potrzeby kształcenia i szkolenia zawodowego oraz kształcenia osób dorosłych 091 Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego 090 Infrastruktura mieszkalnictwa (inna niż dla migrantów, uchodźców i osób objętych ochroną międzynarodową lub ubiegających się o nią) 092 Infrastruktura zdrowotna 093 Sprzęt medyczny 094 Aktywa ruchome w zakresie ochrony zdrowia
Działanie (D4.3) Rozwój usług społecznych	112 Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury) 111 Wsparcie na rzecz wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (z wyłączeniem infrastruktury) 122 Środki na rzecz poprawy świadczenia usług w zakresie opieki rodzinnej i środowiskowej 114 Wsparcie na rzecz kształcenia dorosłych (z wyłączeniem infrastruktury) 102 Środki na rzecz modernizacji i wzmocnienia instytucji i służb działających na rynku pracy, aby ocenić i przewidywać oraz zapewnić szybkie i indywidualizowane wsparcie 123 Środki na rzecz poprawy dostępu, efektywności i odporności systemów opieki zdrowotnej (z wyłączeniem infrastruktury) 108 Wspieranie rozwoju umiejętności cyfrowych
Działanie (D4.4) Aktywizacja i inkluzja mieszkańców	126 Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej

	<p>potrzebujących i dzieci</p> <p>110 Środki zachęcające do aktywnego starzenia się w dobrym zdrowiu</p> <p>115 Środki na rzecz promowania równości szans i aktywnego udziału w życiu społecznym</p> <p>097 Środki na rzecz poprawy dostępu do zatrudnienia</p> <p>099 Wsparcie specjalne na rzecz zatrudnienia ludzi młodych i integrację społeczno-gospodarczą ludzi młodych</p> <p>105 Środki na rzecz promowania aktywności zawodowej kobiet oraz zmniejszenia segregacji ze względu na płeć na rynku pracy</p> <p>103 Wsparcie na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy i przemian w jego obrębie</p>
Działanie (D4.5) Promowanie dziedzictwa kulturowego	129 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury

6. MATRYCA LOGICZNA INTERWENCJI

Poniżej zaprezentowana matryca logiczna interwencji wskazuje w jaki sposób Plan Działań ZIT PO będzie oddziaływał na potencjały i bariery rozwoju. Każdemu ze zdiagnozowanych zjawisk przyporządkowano Działanie Zarysu Planu Działań ZIT POF, które niweluje bariery rozwoju lub wzmacnia potencjały.

Tabela 25. Matryca logiczna interwencji Zarysu Planu Działań ZIT POF

Zidentyfikowane Potencjały	Odpowiedź strategiczna
Potencjał do wielokierunkowego rozwoju turystyki	D 1.3; D 4.5; D 4.5
Rozpoznawalny produkt uzdrowiskowy	D 1.3; D 4.5
Występowanie cennych historycznie i kulturowo układów przestrzennych	D 1.3; D 3.4; D 4.5
Wysoka ocena atrakcyjności inwestycyjnej gmin Bielawa, Duszniki-Zdrój, gmina miejska Dzierżoniów, gmina miejska Kłodzko, Kudowa Zdrój, Polanica-Zdrój, Ząbkowice Śląskie, Lądek-Zdrój, Stronie Śląskie	D 1.1; D 1.2
Relatywnie dobry dostęp do miejsc przedszkolnych w miastach	D 4.2; D 4.3
Dostęp do różnorodnej infrastruktury sportowej	D 4.2
Bogata oferta imprez kulturalnych	D 1.3; D 4.4
Relatywnie dobre pokrycie Obszaru siecią dróg	D 3.1
Różnorodność walorów przyrodniczo-krajobrazowych	D 1.3; D 2.3
Długoletnia współpraca części gmin z gminami czeskimi	D 1.3; D 2.3

Zidentyfikowane bariery rozwojowe	Odpowiedź strategiczna
Funkcjonowanie miast średnich pogrążonych w kryzysie i zagrożonych postępującą marginalizacją (Kłodzko, Bielawa, Ząbkowice Śląskie, Dzierżoniów)	D 1.1; D 1.2
Wolniejszy niż w regionie wzrost liczby podmiotów gospodarczych	D 1.1
Niski na tle regionu wskaźnik przedsiębiorczości	D 1.1; D 4.3
Niezadawalający poziom innowacyjności przedsiębiorstw	D 1.2; D 4.1
Niski stopień powiązań sieciowych	D 1.2
Trudna sytuacja na rynku pracy osób po 50 roku życia i osób niepełnosprawnych	D 1.1; D 3.2; D 4.4
Zdekapitalizowane obiekty dziedzictwa materialnego	D 3.4
Braki w oznaczeniach szlaków turystycznych	D 4.5
Pogłębiające się negatywne trendy demograficzne	D 4.2; D 4.3; D 4.4
Dominujące ujemne saldo migracji i ujemny przyrost naturalny	D 4.2; D 4.3; D 4.4
Postępujący, zwłaszcza w miastach proces starzenia się społeczeństwa	D 4.2; D 4.3; D 4.4
Występowanie zjawiska ubóstwa w skali większej niż w regionie	D 4.2; D 4.3; D 4.4
Niezadawalająca skala aktywności społecznej	D 4.2; D 4.3; D 4.4
Wyraźna luka infrastrukturalna w zakresie opieki nad dziećmi do lat trzech	D 4.2
Niższy niż w regionie odsetek dzieci objętych opieką przedszkolną, co może przekładać się na późniejsze wyniki w nauce	D 4.2; D 4.3
Niezadawalające wyniki z egzaminu ósmoklasisty	D 4.2; D 4.3
Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów	D 4.2; D 4.3
Braki w infrastrukturze kulturalnej i sportowej oraz niezadawalający stan części obiektów	D 4.2
Niezadawalający stan techniczny infrastruktury drogowej i kolejowej	D 3.1
Regres transportu publicznego	D 3.2
Słabo rozwinięta sieć ścieżek/dróg rowerowych	D 3.3
Niezadawalający stopień pokrycia Obszaru infrastrukturą sieciową	D 2.1; D 2.2
Zagrożenia suszą oraz powodzią	D 2.3
Niezadawalający poziom segregacji odpadów	D 2.3
Niezadawalający stan techniczny budynków i budowali znajdujących się w zasobie komunalnym	D 2.1

Niezadawalająca jakość powietrza

D 1.2; D 2.1; D 3.2
----

7. BUDŻET PLANU DZIAŁAŃ POF

Na obecnym etapie nie jest znany ostateczny poziom współfinansowania projektów środkami pochodzącymi z budżetu UE, nie są znane zasady kwalifikowalności wydatków w nowym okresie programowania 2021-2027, jak również nie jest znana wartość alokacji środków EFRR i EFS+ dla ZIT POF. Dodatkowo brak jakichkolwiek wytycznych instytucji zarządzających programami oraz Ministerstwa Rozwoju w zakresie konstruowania budżetu dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Z tego powodu przyjęto współczynnik współfinansowania środkami UE na poziomie 70% wartości całkowitej projektów. Ponadto w związku z wyżej opisaną sytuacją istnieje prawdopodobieństwo konieczności przesuwania środków pomiędzy działaniami Planu Działań ZIT POF i z tego powodu budżet Planu Działań ZIT POF zagregowany został na poziomie priorytetów.

Budżet Planu Działań POF opracowany został na podstawie propozycji projektów wpisujących się w Priorytety Planu Działań ZIT POF, a które zgłoszone zostały przez podmioty działające na terenie Południowego Obszaru Funkcjonalnego w trakcie prac nad Programem Wykonawczym do Strategii Sudety 2030. Projekty zgłaszane były w otwartej procedurze w 2020 r. wg kodów wymiaru zakresu interwencji. Pozwala to na agregację budżetu zgodnie z założeniami projektu Rozporządzenia Ogólnego Parlamentu i Rady jak i priorytetów i działań ZIT POF.

Tabela 26. Budżet Zarysu Planu Działań ZIT POF

Priorytet ZIT POF	Środki UE (tys. zł)	Środki krajowe (tys. zł)	Ogółem (tys. zł)
Priorytet (P1) Inteligentny i zrównoważony rozwój gospodarczy	100 294,60	42 983,40	143 278,00
Priorytet (P2) Poprawa stanu środowiska naturalnego	245 807,10	105 345,90	351 153,00
Priorytet (P3) Wielokierunkowe wzmocnienie spójności obszaru	197 330,00	84 570,00	281 900,00
Priorytet (P4) Podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców	268 317,76	114 993,33	383 311,09
Razem	811 749,46	347 892,63	1 159 642,09

8. WYKAZ OPRACJI, KTÓRE MAJĄ BYĆ WSPIERANE

Poniżej wskazane zadania zostały zgłoszone w trakcie otwartego naboru projektów realizowanego w 2020 r. w ramach prac nad Strategią Sudety 2030. Identyfikując projekty kierowano się zapisami projektu Umowy Partnerstwa z sierpnia 2020 r tj. : „CP5 umożliwia wdrażanie projektów lub wiązek projektów nie tylko w zakresie tematów przypisanych w rozporządzeniu, ale także w innych, właściwych dla CP1-CP4. CP5 pozwala na realizację zintegrowanych projektów zdefiniowanych w przygotowanych – z udziałem społeczności lokalnych – strategiach. Szczególnie związany z CP5 jest cel CP4, w dużej mierze finansowany z EFS+, uzupełniający interwencję wspierającą potencjały endogeniczne lub niwelującą lokalne problemy rozwojowe”.

Aby zdefiniować projekt zintegrowany posłużono się definicją zawartą w Art.32 Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 tj.: *Projekt zintegrowany to co najmniej dwa projekty powiązane ze sobą tematycznie w ramach wspólnego celu, jaki ma zostać osiągnięty dzięki ich realizacji, których wybór do dofinansowania lub realizacja jest koordynowana przez właściwe instytucje.*

Ponieważ na moment opracowania Zarysu Planu Działań brak jest wytycznych lub instrukcji dot. rodzajów projektów jakie mogą być wspierane w ramach ZIT POF, budżetu ZIT POF, zakresu wymiaru interwencji oraz sposobu ich prezentacji, poniżej przedstawiona lista ma charakter indykacyjny tzn. może podlegać zmianom na dalszym etapie prac na ostateczną wersję Planu Działań ZIT POF. Zmiany mogą polegać na przykład na integracji projektów w projekty partnerskie, tworzenia wiązek projektów, dodaniu nowych lub usunięciu zgłoszonych projektów.

Tabela 27. Wykaz operacji, które mają być wspierane w ramach Zarysu Planu Działań ZIT POF

NAZWA PODMIOTU ODPOWIEDZIALNEGO ZA PROJEKT.	TYTUŁ PROJEKTU	BUDŻET PROJEKTU (TYS. ZŁ)	KATEGORIA ZAKRESU INTERWENCJI	PROJEKT ZINTEGROWANY	PROJEKT PARTNERSKI
Powiat Dzierżoniowski	Digitalizacja zasobów archiwalnych Starostwa Powiatowego w Dzierżoniowie	2000,00	011 Rozwiązania ICT, usługi elektroniczne, aplikacje dla administracji	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D4.1.	NIE
Gmina Kudowa-Zdrój	E - urząd Kudowa-Zdrój (środki EFS)	1000,00	011 Rozwiązania ICT, usługi elektroniczne, aplikacje dla administracji	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D4.1.	NIE
Powiat Ząbkowicki	e-ZIEMIAZĄBKOWICKA – wdrożenie e-usług w jednostkach samorządu terytorialnego Powiatu Ząbkowickiego	2518,00	011 Rozwiązania ICT, usługi elektroniczne, aplikacje dla administracji	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D4.1.	TAK
Gmina Bielawa	Przebudowa i adaptacja obiektu przemysłowego oraz zakup wyposażenia dla potrzeb Dolnośląskiego Inkubatora Przedsiębiorczości ICT w Bielawie	9740,00	014 Infrastruktura biznesowa dla MŚP (w tym parki przemysłowe i obiekty)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.1.	NIE
Gmina Piława Górna	Przygotowanie terenów inwestycyjnych w Piławie Górnej	5500,00	014 Infrastruktura biznesowa dla MŚP (w tym parki przemysłowe i obiekty)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.1.	NIE

Gmina Kłodzko	Utworzenie Ładowiska „Sudety”, wraz z budową Inkubatora Turystycznego w sercu Kotliny Kłodzkiej.	1997,00	014 Infrastruktura biznesowa dla MŚP (w tym parki przemysłowe i obiekty)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.1.	NIE
Gmina Miejska Kłodzko	Przebudowa budynku magazynowego w Kłodzku przy ulicy Łukasińskiego 28 wraz ze zmianą sposobu użytkowania na budynek usługowo-biurowy w celu utworzenia Kłodzkiego Inkubatora Przedsiębiorczości – modernizacja infrastruktury terenów inwestycyjnych.	7000,00	014 Infrastruktura biznesowa dla MŚP (w tym parki przemysłowe i obiekty)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.1.	TAK
Gmina Bardo	Uzbrojenie terenu strefy inwestycyjnej	3010,00	014 Infrastruktura biznesowa dla MŚP (w tym parki przemysłowe i obiekty)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.1.	NIE
Gmina Złoty Stok	Przygotowanie terenów inwestycyjnych dla MŚP w Złotym Stoku	3000,00	014 Infrastruktura biznesowa dla MŚP (w tym parki przemysłowe i obiekty)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.1.	NIE
Gmina Dzierżonów	Budynek integracji społecznej w Myśliszowie Demonstracyjny budynek pasywny	1 500,00	025 Renowacja istniejących budynków mieszkalnych dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Gmina Łągowice	Uruchomienie lokalnego programu wymiany kotłów w budynkach jednorodzinnych i wielorodzinnych – projekt grantowy	1000,00	025 Renowacja istniejących budynków mieszkalnych dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE

Gmina Pieszycy	Kompleksowa modernizacja budynków gminnych publicznych i mieszkalnych (termomodernizacja, zabudowa infrastruktury informatycznej, dostępność dla osób niepełnosprawnych) - Urząd Miejski, OPS, ZGM, budynki komunalne	4500,00	025 Renowacja istniejących budynków mieszkalnych dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Gmina Pieszycy	Uruchomienie lokalnego programu wymiany kotłów węglowych na inne źródła ekologiczne wraz z kompleksowymi działaniami termomodernizacyjnymi w domkach jednorodzinnych oraz lokalach mieszkalnych komunalnych - system grantowy	3000,00	025 Renowacja istniejących budynków mieszkalnych dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Gmina Piława Górna	Uruchomienie lokalnego programu wymiany kotłów w budynkach jednorodzinnych oraz mieszkalnictwie wielorodzinnym - system grantowy	1500,00	025 Renowacja istniejących budynków mieszkalnych dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Gmina Miejska Dzierżoniów	Wymiana wysokoemisyjnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych, w tym należących do zasobu komunalnego Gminy Miejskiej Dzierżoniów	3000,00	025 Renowacja istniejących budynków mieszkalnych dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Gmina Miejska Dzierżoniów	Budowa demonstracyjnego budynku komunalnego w Dzierżoniowie	8000,00	025 Renowacja istniejących budynków mieszkalnych dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Gmina Miejska Dzierżoniów	Termomodernizacja budynków mieszkalnych należących do zasobu komunalnego Gminy Miejskiej Dzierżoniów	2000,00	025 Renowacja istniejących budynków mieszkalnych dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE

Gmina Miejska Duszniki-Zdrój	Wymiana źródeł ogrzewania w mieszkaniach znajdujących się w zasobie komunalnym Gminy Duszniki-Zdrój	2500,00	025 Renowacja istniejących budynków mieszkalnych dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Gmina Kudowa-Zdrój	Termomodernizacja budynków wielorodzinnych w gminie Kudowa-Zdrój	2000,00	025 Renowacja istniejących budynków mieszkalnych dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Gmina Lewin Kłodzki	TERMOMODERNIZACJA WIELORODZINNYCH BUDYNKÓW MIESZKANIOWYCH NA TERENIE GMINY LEWIN KŁODZKI	2000,00	025 Renowacja istniejących budynków mieszkalnych dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Gmina Lewin Kłodzki	POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA POPRZEZ ZWIĘKSZENIE UDZIAŁU OZE W WYTWARZANIU ENERGII NA TERENIE GMINY LEWIN KŁODZKI	4000,00	025 Renowacja istniejących budynków mieszkalnych dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Gmina Międzylesie	Remont zabytkowego budynku mieszkalnego Długopole Górne 70, dz. 180	2000,00	025 Renowacja istniejących budynków mieszkalnych dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Gmina Ziębice	Modernizacja systemów grzewczych i odnawialne źródła energii na terenie powiatu ząbkowickiego - projekty grantowe dotyczące zwalczania emisji kominowej	13200,00	025 Renowacja istniejących budynków mieszkalnych dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	TAK

Gmina Kłodzko	Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w Kłodzku	2000,00	025 Renowacja istniejących budynków mieszkalnych dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Gmina Bielawa	Budowa demonstracyjnej hali wielofunkcyjnej w Gminie Bielawa o wysokiej efektywności energetycznej.	13510,00	026 Renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Gmina Łagiewniki	„Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej”	4143,00	026 Renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Powiat Dzierżoniowski	Inteligentne systemy zarządzania energią	2000,00	026 Renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Powiat Dzierżoniowski	Termomodernizacja budynku Domu Dziecka w Piławie Górnej	1000,00	026 Renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Gmina Miejska Kłodzko	Poprawa jakości powietrza w Kłodzku poprzez kompleksową modernizację Ratusza-EkoRatusz.	8000,00	026 Renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE

Gmina Kudowa-Zdrój	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	900,00	026 Renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Gmina Międzyzlesie	Remont wraz z ociepleniem budynku Gimnazjum w Domaszkwie	870,00	026 Renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Gmina Międzyzlesie	Remont i termomodernizacja budynku administracyjnego UMiG w Międzyzlesiu, dz. 185/71	2100,00	026 Renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Gmina Międzyzlesie	Termomodernizacja budynku OSP w Międzyzlesiu	700,00	026 Renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Gmina Szczytna	Poprawa jakości powietrza w Gminie Szczytna - demonstracyjna termomodernizacja obiektu centrum administracji samorządowej w Gminie Szczytna	5500,00	026 Renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Powiat Kłodzki	ZSO Kłodzko - termomodernizacja budynków szkoły (wymiana instalacji c.o., docieplenie poddasza, wymiana okien). I Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Chrobrego w Kłodzku ul. Wojska Polskiego 11	1100,00	026 Renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE

	57-300 Kłodzko				
Powiat Kłodzki	DPS Bystrzyca Kłodzka - termomodernizacja budynku przy ul. Górnej 23. Dom Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej ul. Górna 23 57-300 Kłodzko	600,00	026 Renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Powiat Kłodzki	DPS Jugów - termomodernizacja budynków (wymiana instalacji c.o., stolarki okiennej, docieplenie poddaszy i elewacji). Dom Pomocy Społecznej w Jugowie ul. Główna 118 57-430 Jugów	1300,00	026 Renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Powiat Kłodzki	KSP Kłodzko - termomodernizacja budynków szkoły (wymiana okien, instalacji c.o., pokrycia dachu z dociepleniem). Kłodzka Szkoła Przedsiębiorczości ul. Szkolna 8 57-300 Kłodzko	2200,00	026 Renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Powiat Kłodzki	ZST w Kłodzku - termomodernizacja (wymiana okien, instalacji c.o., pokrycia dachu z dociepleniem). Zespół Szkół Technicznych w Kłodzku ul. Bohaterów Getta 6 57-300 Kłodzko	1700,00	026 Renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Gmina Ciepłowody	Termomodernizacja budynków publicznych	2000,00	026 Renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE

Parafia Rzymskokatolicka pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP Kamieniec Ząbkowicki	Budowa wraz z wyposażeniem Świetlicy Pokoleń w formie domu energooszczędnego przy ul. Szpitalnej w Kamieńcu Ząbkowickim	1222,00	026 Renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Gmina Ząbkowice Śląskie	Ograniczenie niskiej emisji poprzez budowę budynku demonstracyjnego przy Stadionie Miejskim w Ząbkowicach Śląskich	3400,00	026 Renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Gmina Złoty Stok	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.	28640,00	026 Renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	TAK
Gmina Miejska Dzierżoniów	Uporządkowane gospodarki energetycznej na terenie Powiatu Dzierżoniowskiego	14184,00	029 Energia odnawialna: słoneczna	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	TAK
Gmina Ziębice	Budowa instalacji fotowoltaicznych na obiektach oświatowych na terenie gminy Ziębice	700,00	029 Energia odnawialna: słoneczna	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Gmina Szczytna	Budowa hybrydowej instalacji odnawialnych źródeł energii wraz z ciepłownią zasilającą w energię ciepłą gminę Szczytna	5200,00	030 Energia odnawialna: z biomasy	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE

Zakład Gospodarki Komunalnej sp. z o.o.	Modernizacja ciepłowni zlokalizowanej w Ząbkowicach Śląskich przy ul. Jasnej 44 poprzez budowę kotłowni na biomasę.	4000,00	034 Wysokosprawna kogeneracja, systemy ciepłownicze i chłodnicze	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Gmina Kłodzko	Budowa centrum szkoleniowego dla jednostek OSP gminy Kłodzko w Ołdrzychowicach Kłodzkich.	1000,00	035 Środki w zakresie dostosowania do zmiany klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem dotyczące: powodzi, oraz zarządzanie ryzykiem w tym zakresie (w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności oraz systemy i infrastruktura do celów zarządzania klęskami i katastrofami)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.3.	NIE
Gmina Kłodzko	Podnoszenie kwalifikacji jednostek OSP z terenu Gminy Kłodzko poprzez przeprowadzenie systemu kompleksowych szkoleń i zakup specjalistycznego sprzętu.	1000,00	035 Środki w zakresie dostosowania do zmiany klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem dotyczące: powodzi, oraz zarządzanie ryzykiem w tym zakresie (w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności oraz systemy i infrastruktura do celów zarządzania klęskami i katastrofami)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.3.	NIE
Gmina Międzylesie	Rozbudowa z przebudową budynku OSP w Długopolu Górnym na działce nr 250 .	1112,00	036 Środki w zakresie dostosowania do zmiany klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem dotyczące: pożarów, oraz zarządzanie	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.3.	NIE

			ryzykiem w tym zakresie (w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności oraz systemy i infrastruktura do celów zarządzania klęskami i katastrofami)		
Gmina Międzyzlesie	Wyposażenie Ochotniczych Straży Pożarnych działających na terenie Gminy Międzyzlesie	500,00	036 Środki w zakresie dostosowania do zmiany klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem dotyczące: pożarów, oraz zarządzanie ryzykiem w tym zakresie (w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności oraz systemy i infrastruktura do celów zarządzania klęskami i katastrofami)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.3.	NIE
Gmina Dzierżonów	Uporządkowanie gospodarki melioracyjnej na terenie Gminy Dzierżonów	2 100,00	037 Środki w zakresie dostosowania do zmiany klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem dotyczące: innych, np. erozji i susz, oraz zarządzanie ryzykiem w tym zakresie (w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności oraz systemy i infrastruktura do celów zarządzania klęskami i katastrofami)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.3.	NIE

Powiat Dzierżoniowski	Zagospodarowanie i retencjonowanie wody opadowej na terenie jednostek oświatowych	1000,00	037 Środki w zakresie dostosowania do zmiany klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem dotyczące: innych, np. erozji i susz, oraz zarządzanie ryzykiem w tym zakresie (w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności oraz systemy i infrastruktura do celów zarządzania klęskami i katastrofami)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.3.	NIE
Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o. w Niemczy	Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej na terenie Gminy Niemcza	1900,00	039 Dostarczanie wody do spożycia przez ludzi (infrastruktura do celów ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji, środki na rzecz efektywności energetycznej, zaopatrzenie w wodę pitną)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.2.	NIE
Gmina Niemcza	Budowa sieci wodociągowej do miejscowości Podlesie i Ruszkowice w Gminie Niemcza	6000,00	039 Dostarczanie wody do spożycia przez ludzi (infrastruktura do celów ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji, środki na rzecz efektywności energetycznej, zaopatrzenie w wodę pitną)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.2.	NIE
Wodociągi i Kanalizacja Spółka z o.o. w Dzierżoniowie	"Zakończenie budowy magistrali wodociągowej Lubachów - Dzierżoniów"	3100,00	039 Dostarczanie wody do spożycia przez ludzi (infrastruktura do celów ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji, środki na rzecz efektywności energetycznej,	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.2.	TAK

			zaopatrzenie w wodę pitną)		
Gmina Piława Górna	Budowa sieci wodociągowej w Piławie Górnej	1200,00	039 Dostarczanie wody do spożycia przez ludzi (infrastruktura do celów ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji, środki na rzecz efektywności energetycznej, zaopatrzenie w wodę pitną)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.2.	NIE
Gmina Miejska Duszniki-Zdrój	Wykonanie/poszukiwanie alternatywnego ujęcia wody dla gminy Duszniki-Zdrój – wykonanie 5 odwiertów wraz z infrastrukturą towarzyszącą	4000,00	039 Dostarczanie wody do spożycia przez ludzi (infrastruktura do celów ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji, środki na rzecz efektywności energetycznej, zaopatrzenie w wodę pitną)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.2.	NIE
Gmina Szczytna	Poprawa zaopatrzenia w wodę Miasta i Gminy Szczytna	3100,00	039 Dostarczanie wody do spożycia przez ludzi (infrastruktura do celów ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji, środki na rzecz efektywności energetycznej, zaopatrzenie w wodę pitną)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.2.	NIE
Gmina Stoszowice	Poszukiwanie wody, budowa i modernizacja ujęć, sieci wodociągowej oraz obiektów uzdatniania i magazynowania wody	6732,00	039 Dostarczanie wody do spożycia przez ludzi (infrastruktura do celów ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji, środki na rzecz efektywności energetycznej, zaopatrzenie w wodę pitną)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.2.	TAK

Gmina Dzierżoniów	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Dzierżoniów	4 000,00	041 Odbieranie i oczyszczanie ścieków	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.2.	NIE
Gmina Łagiewniki	Budowa, przebudowa oczyszczalni ścieków (zbiorczych i indywidualnych).	1500,00	041 Odbieranie i oczyszczanie ścieków	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.2.	NIE
Gmina Łagiewniki	Uporządkowanie gospodarki wodno-kanalizacyjnej na terenie Gminy Łagiewniki	1000,00	041 Odbieranie i oczyszczanie ścieków	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.2.	NIE
Gmina Piława Górna	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Piławie Górnej I i II etap	3300,00	041 Odbieranie i oczyszczanie ścieków	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.2.	NIE
Gmina Piława Górna	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej do Kośmina w Piławie Górnej – I etap	3301,00	041 Odbieranie i oczyszczanie ścieków	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.2.	NIE
Gmina Miejska Duszniki-Zdrój	Realizacja rozwoju i modernizacji urządzeń kanalizacji sanitarnej i deszczowej na terenie miasta Duszniki-Zdrój	7000,00	041 Odbieranie i oczyszczanie ścieków	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.2.	NIE
Gmina Kłodzko	Poprawa gospodarki wodno-ściekowej w gminach Kłodzko i Łądek- Zdrój poprzez modernizację oczyszczalni ścieków w Odrzychowicach Kłodzkich, budowę sieci wodno-kanalizacyjnej w Odrzychowicach Kłodzkich, Trzebieszowicach i Konradowie wraz z podłączeniem sieci do	16000,00	041 Odbieranie i oczyszczanie ścieków	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.2.	TAK

	zmodernizowanej oczyszczalni.				
Gmina Kłodzko	Rozbudowa sieci kanalizacji w Boguszynie.	2000,00	041 Odbieranie i oczyszczanie ścieków	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.2.	TAK
Gmina Kudowa-Zdrój	Budowa fragmentów sieci kanalizacyjnej na terenie gminy	800,00	041 Odbieranie i oczyszczanie ścieków	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.2.	NIE
Gmina Łądek-Zdrój	Modernizacja i przebudowa oczyszczalni ścieków w Łądku-Zdroju	15 779,00	041 Odbieranie i oczyszczanie ścieków	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.2.	NIE
Gmina Polanica-Zdrój	Rozwój infrastruktury kanalizacyjnej na terenie Gminy Polanica - Zdrój i Gminy Kłodzko	11000,00	041 Odbieranie i oczyszczanie ścieków	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.2.	TAK
Gmina Polanica - Zdrój	Rozbudowa infrastruktury wodno - kanalizacyjnej w rejonie Sokołówki i Starego Wielisławia	4000,00	041 Odbieranie i oczyszczanie ścieków	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.2.	NIE
Gmina Stronie Śląskie	Budowa kanalizacji sanitarnej na obszarze wsi Kamienica i Strachocin	3000,00	041 Odbieranie i oczyszczanie ścieków	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.2.	NIE

Gmina Ciepłowody	Budowa kanalizacji sanitarnej w Gminie Ciepłowody	15000,00	041 Odbieranie i oczyszczanie ścieków	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.2.	NIE
Gmina Kamieniec Ząbkowicki	Modernizacja i budowa kanalizacji sanitarnej w sołectwie Kamieniec Ząbkowicki I oraz sporządzenie dokumentacji na budowę kanalizacji sanitarnej i budowa kanalizacji w sołectwach: Kamieniec Ząbkowicki II, Starczów, Byczeń, Mrokocin, Doboszewice, Topola, Pomianów Górny, Chałupki, Suszka, Śrem, Sławęcín, Sosnowa, Ożary	30000,00	041 Odbieranie i oczyszczanie ścieków	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.2.	NIE
Gmina Stoszowice	Budowa oraz modernizacja już istniejących ciągów kanalizacji ściekowej i oczyszczalni ścieków	17000,00	041 Odbieranie i oczyszczanie ścieków	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.2.	TAK
Gmina Miejska Kłodzko	System selektywnej zbiórki odpadów w Kłodzku.	3922,00	042 Gospodarowanie odpadami z gospodarstw domowych: środki w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, minimalizacji, segregacji, recyklingu	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.3.	NIE
ZAKŁAD USŁUG KOMUNALNYCH SP.ZO.O.	Przebudowa i wyposażenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Ziębicach (w tym zakup pojazdu ciężarowego o hybrydowym układzie napędowym do obsługi PSZOK)	1250,00	042 Gospodarowanie odpadami z gospodarstw domowych: środki w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, minimalizacji, segregacji, recyklingu	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.2.	NIE
Gmina Łądek-Zdrój	Uzdrowisko na miarę Europy	1 000,00	047 bis Wsparcie przyjaznych dla środowiska procesów produkcyjnych i efektywnego gospodarowania zasobami	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.2.	NIE

			w dużych przedsiębiorstwach		
Gmina Łądek-Zdrój	Zielony Kurort - czysta energia	1 000,00	047 bis Wsparcie przyjaznych dla środowiska procesów produkcyjnych i efektywnego gospodarowania zasobami w dużych przedsiębiorstwach	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.2.	NIE
Gmina Dzierżonów	Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Dzierżonów	3 500,00	048 Środki mające na celu ograniczenie hałasu i poprawę jakości powietrza.	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Gmina Kudowa-Zdrój	Wymiana opraw oświetlenia publicznego na energooszczędne - etap II	1000,00	048 Środki mające na celu ograniczenie hałasu i poprawę jakości powietrza.	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Gmina Łądek-Zdrój	Promocja niskoemisyjnych rozwiązań komunikacyjnych w uzdrowisku	2500,00	048 Środki mające na celu ograniczenie hałasu i poprawę jakości powietrza.	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Gmina Lewin Kłodzki	BUDOWA I PRZEBUDOWA OŚWIETLENIA ULICZNEGO NA ENERGOOSZCZĘDNE NA TERENIE GMINY LEWIN KŁODZKI	1300,00	048 Środki mające na celu ograniczenie hałasu i poprawę jakości powietrza.	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE
Gmina Szczytna	Zwiększenie wykorzystania energii odnawialnej oraz ograniczenie niskiej emisji	2000,00	048 Środki mające na celu ograniczenie hałasu i poprawę jakości powietrza.	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.1.	NIE

Gmina Bystrzyca Kłodzka	Rewitalizacja założenia parkowo-leśnego Góry Parkowej w Bystrzycy Kłodzkiej oraz poprawa dostępności obiektu.	3079,00	050 Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej, zielona infrastruktura	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.3.	NIE
Gmina Łądek-Zdrój	Rewitalizacja urządzeń parkowych w Dolinie Białej Łądeckiej	2 000,00	050 Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej, zielona infrastruktura	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.3.	TAK
Gmina Polanica - Zdrój	Rewitalizacja zabytkowego Parku Zdrojowego w Polanicy - Zdroju	1309,00	050 Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej, zielona infrastruktura	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.3.	NIE
Gmina Ciepłowody	Adaptacja i przebudowa wraz z wyposażeniem budynku w dawnym zespole dworskim w Ciepłowodach na centrum edukacji ekologicznej.	4000,00	050 Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej, zielona infrastruktura	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.3.	NIE
Gmina Miejska Dzierżoniów	Budowa ul. Kamiennej w Dzierżoniowie	2100,00	059 Nowo wybudowane inne drogi krajowe, regionalne i lokalne drogi dojazdowe	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE
Gmina Dzierżoniów	Modernizacja dróg publicznych na terenie Gminy Dzierżoniów	4 000,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE
Gmina Dzierżoniów	Modernizacja dróg wewnętrznych na terenie Gminy Dzierżoniów	4 000,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE

Gmina Niemcza	Przebudowa 430 mb dróg gminnych na odcinkach: nr 117432D ul. Rynek etap II, nr 117412D ul. Królowej Jadwigi i nr 117423D ul. Piastowskiej w Niemczy	4000,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE
Gmina Niemcza	Przebudowa DROGI GMINNEJ nr 117501D Kietlin – Wilków Wlk – 1170 mb	1500,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE
Gmina Niemcza	Przebudowa DROGI GMINNEJ 117499D Gilów -Kośmin - 1910 mb	3500,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE
Gmina Niemcza	Przebudowa DROGI GMINNEJ nr 117502D w Kietlinie – 660 mb	1000,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE
Gmina Niemcza	Przebudowa DROGI GMINNEJ nr 117506D w Wilków Wlk – 770 mb	1000,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE
Gmina Niemcza	Przebudowa DROGI GMINNEJ nr 117485D ul. Sadowa w Przerzecznym Zdroju – 420 mb	800,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE
Gmina Niemcza	Przebudowa DROGI GMINNEJ nr 117481D ul. Batalionów Chłopskich w Przerzecznym Zdroju – 420 mb	800,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE

Gmina Niemcza	Przebudowa DROGI GMINNEJ 117405D ul. Dolna i 117409D ul. Jasna w Niemczy – 610 mb	1000,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE
Gmina Niemcza	Przebudowa DROGI GMINNEJ na odcinkach: nr 117438D ul. Słowiańska i nr 117408D ul. Herbowej w Niemczy – 275 mb	900,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE
Gmina Niemcza	Przebudowa DROGI GMINNEJ nr 117456D ul. Kwiatowa w Niemczy – 235 mb	500,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE
Gmina Pieszycze	Budowa i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej (drogi, ścieżki pieszo-rowerowe).	7000,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE
Gmina Piława Górna	Przebudowa dwóch dróg gminnych w Piławie Górnej	3226,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE
Powiat Dzierżoniowski	Przebudowa drogi 2878D na odcinku Jaźwina-Kiełczyn	4000,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE
Powiat Dzierżoniowski	Przebudowa drogi 2878D na odcinku Kiełczyn-Książnica-granica powiatu	4000,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE

Powiat Dzierżoniowski	Remont drogi 3008D na odcinku Piława Dolna-Owiesno	4000,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE
Gmina Miejska Dzierżoniów	Przebudowa ul. Szkolnej i 11 Listopada (od ul. Kościuszki do ul. Szkolnej) w Dzierżoniowie	3470,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE
Gmina Bystrzyca Kłodzka	Przebudowa dróg gminnych: 119702 (ul. 1-go Maja), 119727D (ul. Willowa), 119691 (ul. M. Konopnickiej), 119708 (ul. Odrowąża) w Bystrzycy Kłodzkiej	10000,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE
Gmina Miejska Duszniki-Zdrój	Modernizacja i przebudowa dróg gminnych	7000,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE
Gmina Kudowa-Zdrój	Modernizacja lokalnej infrastruktury drogowej	2000,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE
Gmina Lewin Kłodzki	Przebudowa oraz budowa dróg gminnych na terenie gminy Lewin Kłodzki	4500,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE
Gmina Międzyzlesie	Remont drogi gminnej nr 97 w Jaworku	1700,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE

Gmina Międzyzlesie	Przebudowa dróg gminnych w Domaszkowie i Nowej Wsi	614,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE
Gmina Stronie Śląskie	Modernizacja dróg gminnych - udostępnienie terenów inwestycyjnych.	6000,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE
Powiat Kłodzki	Przebudowa drogi powiatowej nr 3232D Domaszków- Międzygórze	6100,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE
Powiat Kłodzki	Przebudowa drogi powiatowej nr 3245D Wojbórz- Łączna- Bierkowice	5900,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE
Powiat Kłodzki	Przebudowa drogi powiatowej nr 3228D Trzebieszowice- Nowy Waliszów- Bystrzyca Kłodzka	13500,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE
Powiat Kłodzki	Przebudowa drogi powiatowej nr 3226D Wojbórz- Ścinawica- Kłodzko	7350,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE
Powiat Ząbkowicki	Przebudowa dróg powiatowych w celu lepszego skomunikowania regionu	10473,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE

Gmina Ząbkowice Śląskie	Rewitalizacja przestrzeni publicznej miasta Ząbkowice Śląskie poprzez remont ulic 1 Maja, Armii Krajowej, Dolnośląskiej, Kłodzkiej i Kamienieckiej.	8099,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE
Gmina Złoty Stok	Przebudowa ul. 3 Maja w obrębie średniowiecznego układu urbanistycznego miasta Złoty Stok wraz z budową chodników i oświetlenia ulicznego.	1500,00	062 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.1.	NIE
Gmina Kudowa-Zdrój	Budowa parkingów typu park & ride w Kudowie-Zdroju - ograniczenie ruchu kołowego	1000,00	073 Infrastruktura na potrzeby czystej komunikacji miejskiej	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.2.	NIE
Gmina Stoszowice	Budowa inteligentnych systemów transportowych	15000,00	073 Infrastruktura na potrzeby czystej komunikacji miejskiej	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.2.	TAK
Gmina Bielawa	„Opracowanie koncepcji komunikacji elektromobilnej w Powiecie Dzierżoniowskim”	700,00	074 Tabor na potrzeby czystej komunikacji miejskiej	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.2.	TAK
Gmina Ciepłowody	Organizacja komunikacji w Gminie Ciepłowody	3000,00	074 Tabor na potrzeby czystej komunikacji miejskiej	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.2.	NIE
Gmina Łagiewniki	Rozbudowa infrastruktury pieszo-rowerowej na terenie Gminy Łagiewniki	1500,00	075 Infrastruktura przeznaczona dla rowerów	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.2.	NIE

Powiat Dzierżoniowski	Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż drogi 3021D Wojsławice-granica powiatu	2000,00	075 Infrastruktura przeznaczona dla rowerów	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.2.	NIE
Powiat Dzierżoniowski	Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż drogi 2877D Pieszycze-Piskorzów	2500,00	075 Infrastruktura przeznaczona dla rowerów	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.2.	NIE
Gmina Kłodzko	Budowa sudeckich ścieżek rowerowych w Gminie Kłodzko.	1500,00	075 Infrastruktura przeznaczona dla rowerów	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.2.	NIE
Gmina Kłodzko	Sudeckie ścieżki turystyczne w Gminie Kłodzko.	1000,00	075 Infrastruktura przeznaczona dla rowerów	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.2.	NIE
Gmina Miejska Kłodzko	4 Doliny- budowa ścieżek rowerowych na Ziemi Kłodzkiej.	4500,00	075 Infrastruktura przeznaczona dla rowerów	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.2.	TAK
Gmina Kudowa-Zdrój	Budowa drogi rowerowej w Kudowie-Zdroju	800,00	075 Infrastruktura przeznaczona dla rowerów	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.2.	NIE
Gmina Lewin Kłodzki	PRZEBUDOWA DRÓG GRUNTOWYCH WRAZ Z BUDOWĄ DRÓG POD ŚCIEŻKI ROWEROWE ASFALTOWE NA TERENIE GMINY LEWIN KŁODZKI	1800,00	075 Infrastruktura przeznaczona dla rowerów	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.2.	NIE

Gmina Polanica - Zdrój	Budowa centrum sportów rowerowych w Polanicy - Zdroju	2000,00	075 Infrastruktura przeznaczona dla rowerów	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.2.	NIE
Powiat Ząbkowicki	BIKEowa ZIEMIA ZĄBKOWICKA – rozbudowa systemu rowerowego Powiatu Ząbkowickiego	17600,00	075 Infrastruktura przeznaczona dla rowerów	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	TAK
Gmina Dzierżonów	Rozbudowa bazy przedszkolnej w Gminie Dzierżonów	4 000,00	085 Infrastruktura na potrzeby wczesnej edukacji elementarnej i opieki nad dzieckiem	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Gmina Łagiewniki	Budowa oraz wyposażenie obiektu przedszkola w Gminie Łagiewniki.	10902,00	085 Infrastruktura na potrzeby wczesnej edukacji elementarnej i opieki nad dzieckiem	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Gmina Miejska Dzierżonów	Budowa Przedszkola Publicznego nr 7 w Dzierżonowie – budynek pasywny wraz z zagospodarowaniem terenu	9000,00	085 Infrastruktura na potrzeby wczesnej edukacji elementarnej i opieki nad dzieckiem	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
GMINA BYSTRZYCA KŁODZKA	„Budowa budynku Przedszkola nr 2 w Bystrzycy Kłodzkiej dla oddziałów zlokalizowanych w budynkach przy ul. Wojska Polskiego.”	9000,00	085 Infrastruktura na potrzeby wczesnej edukacji elementarnej i opieki nad dzieckiem	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Gmina Miejska Duszniki-Zdrój	Budowa żłobka modułowego w Dusznikach-Zdroju	2125,00	085 Infrastruktura na potrzeby wczesnej edukacji elementarnej i opieki nad dzieckiem	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE

Gmina Miejska Kłodzko- Lider.	„Rozwój infrastruktury przedszkolnej na terenie Kłodzka i Gminy Kłodzko”	12000,00	085 Infrastruktura na potrzeby wczesnej edukacji elementarnej i opieki nad dzieckiem	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	TAK
Gmina Kudowa-Zdrój	Budowa zespołu przedszkolno - żłobkowego w Kudowie-Zdroju	9500,00	085 Infrastruktura na potrzeby wczesnej edukacji elementarnej i opieki nad dzieckiem	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Gmina Międzyzlesie	Remont budynku Samorządowego Przedszkola w Domaszowie przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym	500,00	085 Infrastruktura na potrzeby wczesnej edukacji elementarnej i opieki nad dzieckiem	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Gmina Międzyzlesie	Remont budynku Samorządowego Przedszkola w Międzyzlesiu	500,00	085 Infrastruktura na potrzeby wczesnej edukacji elementarnej i opieki nad dzieckiem	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Gmina Polanica - Zdrój	Budowa gminnego przedszkola w Polanicy - Zdroju	3000,00	085 Infrastruktura na potrzeby wczesnej edukacji elementarnej i opieki nad dzieckiem	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Gmina Szczytna	Przeciwdziałanie wykluczeniom społecznym mieszkańców Gminy Szczytna poprzez poprawę warunków opieki nad dziećmi	3000,00	085 Infrastruktura na potrzeby wczesnej edukacji elementarnej i opieki nad dzieckiem	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Gmina Dzierżoniów	Budowa sali gimnastycznej w Tuszynie	4 000,00	086 Infrastruktura na potrzeby szkół podstawowych i średnich	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE

Gmina Pieszycy	Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury oświatowo-sportowej (rozbudowa i termomodernizacja szkoły SP1, rozbudowa i modernizacja boiska sportowego przy SP1, modernizacja Orlika)	4000,00	086 Infrastruktura na potrzeby szkół podstawowych i średnich	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Powiat Dzierżoniowski	Modernizacja pracowni szkolnych i ich wyposażenie.	1851,67	086 Infrastruktura na potrzeby szkół podstawowych i średnich	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Gmina Miejska Dzierżoniów	Dzierżoniowskie Centrum Nauki	3000,00	086 Infrastruktura na potrzeby szkół podstawowych i średnich	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Gmina Kłodzko	Podniesienie jakości infrastruktury społecznej w Gminie Kłodzko poprzez kompleksową modernizację szkoły podstawowej w Odrzychowicach Kłodzkich, Krosnowicach oraz Gminnej szkoły podstawowej im. St. Reymonta w Kłodzku	3000,00	086 Infrastruktura na potrzeby szkół podstawowych i średnich	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Gmina Kłodzko	Budowa centrum lekkoatletycznego przy szkole podstawowej w Odrzychowicach Kłodzkich	2000	086 Infrastruktura na potrzeby szkół podstawowych i średnich	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Gmina Międzyzlesie	Budowa sali gimnastycznej w Domaszkowie.	4000,00	086 Infrastruktura na potrzeby szkół podstawowych i średnich	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Gmina Międzyzlesie	Przebudowa zewnętrznych obiektów infrastruktury sportowej przy Samorządowej Szkole w Podstawowej w Międzyzlesiu na dz. 214/23 i 220/1	1000,00	086 Infrastruktura na potrzeby szkół podstawowych i średnich	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE

Powiat Kłodzki	Budowa Centrum szkolnictwa specjalnego dla dzieci i młodzieży z powiatu kłodzkiego	11000,00	086 Infrastruktura na potrzeby szkół podstawowych i średnich	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Powiat Ząbkowicki	Poprawa infrastruktury dydaktycznej liceów ogólnokształcących Powiatu Ząbkowickiego	1000,00	086 Infrastruktura na potrzeby szkół podstawowych i średnich	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Gmina Ziębice	BUDOWA HALI SPORTOWO-WIDOWISKOWEJ W ZIĘBICACH WRAZ Z ZAGOSPODAROWANIEM TERENU	10000,00	086 Infrastruktura na potrzeby szkół podstawowych i średnich	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Gmina Ziębice	Poprawa jakości nauczania w szkołach gminy Ziębice.	1500,00	086 Infrastruktura na potrzeby szkół podstawowych i średnich	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Gmina Ziębice	Budowa przyszkolnego krytego basenu przy SP Nr 4 w Ziębicach	4000,00	086 Infrastruktura na potrzeby szkół podstawowych i średnich	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Powiat Ząbkowicki	Poprawa infrastruktury dydaktycznej i dostępności dla osób niepełnosprawnych szkół zawodowych Powiatu Ząbkowickiego	2500,00	088 Infrastruktura na potrzeby kształcenia i szkolenia zawodowego oraz kształcenia osób dorosłych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Gmina Dzierżoniów	Modernizacja budynków gminnych na cele mieszkaniowe	4 000,00	090 Infrastruktura mieszkalnictwa (inna niż dla migrantów, uchodźców i osób objętych ochroną międzynarodową lub ubiegających się o nią)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE

Gmina Polanica - Zdrój	Rewitalizacja terenów przemysłowych w Polanicy - Zdroju na cele komunalne	4000,00	090 Infrastruktura mieszkalnictwa (inna niż dla migrantów, uchodźców i osób objętych ochroną międzynarodową lub ubiegających się o nią)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Wspólnoty Mieszkaniowe w mieście Bardo	Rewitalizacja budynków wspólnot mieszkaniowych w Bardzie	3400,00	090 Infrastruktura mieszkalnictwa (inna niż dla migrantów, uchodźców i osób objętych ochroną międzynarodową lub ubiegających się o nią)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	TAK
Gmina Bardo	Budowa mieszkań dla ludzi o niskich dochodach.	5235,00	090 Infrastruktura mieszkalnictwa (inna niż dla migrantów, uchodźców i osób objętych ochroną międzynarodową lub ubiegających się o nią)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Świętego Antoniego z Padwy w Pieszycach	Przebudowa budynku Centrum Edukacyjnego w Pieszycach na cele działalności statutowej	200,00	091 Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Gmina Dzierżoniów	Budowa centrum opiekuńczo-mieszkalnego dla Gminy Dzierżoniów	3 000,00	091 Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Gmina Niemcza	Adaptacja budynku przy ul. Henryka Sienkiewicza na Integracyjne Centrum Rekreacyjno-Sportowe w Niemczycy	2000,00	091 Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE

Caritas Diecezji Świdnickiej	Budowa budynku magazynowo-gospodarczego na potrzeby zbiórek i funkcjonowania działalności charytatywnej Caritas Diecezji Świdnickiej	250,00	091 Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Gmina Pieszyce	Tworzenie miejsc aktywności społeczności lokalnych (integracja wspólnot lokalnych, pobudzanie odpowiedzialności za dobro wspólne, krzewienie postaw patriotyzmu lokalnego)	2900,00	091 Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Gmina Międzylesie	Budowa Hali sportowej na działkach nr 412/1,406, 411/1, 413,414, 415, 518,519, 521,522, 534, 535 obręb Międzylesie	10300,00	091 Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Gmina Międzylesie	Budowa Świetlicy wiejskiej we wsi Różanka na działce nr 142 wraz z infrastrukturą techniczną	1010,00	091 Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Gmina Międzylesie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzylesiu	Stworzenie punktu terapii uzależnień, punktu porad psychologicznych oraz centrum integracji społecznej	500,00	091 Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Gmina Międzylesie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzylesiu	Utworzenie jadłodajni dla osób niezamożnych i bezdomnych	450,00	091 Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Gmina Szczytna	Stworzenie centrum organizacji pozarządowych i wolontariatu w Gminie Szczytna	1800,00	091 Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE

Gmina Ziębice	Utworzenie Dziennego Domu Pobytu w gminie Ziębice – placówki świadczącej dzienną opiekę i aktywizację osób niesamodzielnych powyżej 60 roku życia.	1000,00	091 Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Powiat Ząbkowicki	Budowa funkcjonalnej siedziby pogotowia ratunkowego w Ząbkowicach Śląskich	2700,00	092 Infrastruktura zdrowotna	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Powiat Kłodzki	Zakup sprzętu medycznego na potrzeby podmiotu leczniczego "Zespół Opieki Zdrowotnej" w Kłodzku	3510,00	093 Sprzęt medyczny	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Powiat Kłodzki	Zakup ambulansu wraz z wyposażeniem dla podmiotu leczniczego "Zespół Opieki Zdrowotnej" w Kłodzku	500,00	094 Aktywa ruchome w zakresie ochrony zdrowia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Powiat Ząbkowicki	Zakup środków transportu medycznego wraz z wyposażeniem dla pogotowia ratunkowego w Ząbkowicach Śląskich	1650,00	094 Aktywa ruchome w zakresie ochrony zdrowia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.2.	NIE
Powiat Dzierżoniowski	Doskonalenie zawodowe osób bezrobotnych	4000,00	097 Środki na rzecz poprawy dostępu do zatrudnienia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE
Gmina Bardo	Praca dla osób wykluczonych społecznie.	4150,00	097 Środki na rzecz poprawy dostępu do zatrudnienia	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE

Powiat Dzierżoniowski	Zdobywanie kwalifikacji dla uczniów szkół ponadpodstawowych	3092,42	099 Wsparcie specjalne na rzecz zatrudnienia ludzi młodych i integrację społeczno-gospodarczą ludzi młodych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE
Powiat Kłodzki/Powiatowy Urząd Pracy w Kłodzku	Profesjonalne kadry instytucji rynku pracy w powiecie kłodzkim	3500,00	102 Środki na rzecz modernizacji i wzmocnienia instytucji i służb działających na rynku pracy, aby ocenić i przewidywać oraz zapewnić szybkie i zindywidualizowane wsparcie	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Gmina Bardo	Zdobywanie wiedzy i doświadczenia w służbie innym.	740,00	102 Środki na rzecz modernizacji i wzmocnienia instytucji i służb działających na rynku pracy, aby ocenić i przewidywać oraz zapewnić szybkie i zindywidualizowane wsparcie	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Gmina Miejska Dzierżoniów	Menadżer Innowacji w Administracji – szkolenia kompetencyjne dla pracowników Urzędu Miasta w Dzierżoniowie i jednostek organizacyjnych gminy	450,00	103 Wsparcie na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy i przemian w jego obrębie	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE
Gmina Miejska Kłodzko	Mobilizujemy kobiety- kompleksowy program wsparcia dla kobiet.	2000,00	105 Środki na rzecz promowania aktywności zawodowej kobiet oraz zmniejszenia segregacji ze względu na płeć na rynku pracy	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE
Gmina Międzyzlesie, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Międzyzlesiu	Warsztaty rozwoju osobistego dla kobiet	1000,00	105 Środki na rzecz promowania aktywności zawodowej kobiet oraz zmniejszenia segregacji ze	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE

			względem na płeć na rynku pracy		
Gmina Lewin Kłodzki	SZKOLENIA I KURSY KOMPUTEROWE POZWALAJĄCE NABYĆ UMIEJĘTNOŚCI KORZYSTANIA Z URZĄDZEŃ CYFROWYCH ORAZ OBSŁUGI NARZĘDZI CYFROWYCH.	150,00	108 Wspieranie rozwoju umiejętności cyfrowych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE
Gmina Niemcza	Usługi opiekuńcze oraz aktywizacja społeczno-zawodowa osób starszych w Gminie Niemcza	1200,00	110 Środki zachęcające do aktywnego starzenia się w dobrym zdrowiu	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE
Gmina Niemcza	Zaczytani, zaśluchani i kreatywni seniorzy w Gminie Niemcza	500,00	110 Środki zachęcające do aktywnego starzenia się w dobrym zdrowiu	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE
Gmina Piława Górna	AKADEMIA III WIEKU	1600,00	110 Środki zachęcające do aktywnego starzenia się w dobrym zdrowiu	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE
Gmina Miejska Dzierżoniów	Poprawa kondycji zdrowotnej i przeciwdziałanie wykluczeniu technologicznemu seniorów miasta Dzierżoniów	550,00	110 Środki zachęcające do aktywnego starzenia się w dobrym zdrowiu	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE
Gmina Miejska Dzierżoniów	Zajęcia międzypokoleniowe dla mieszkańców Dzierżoniowa	146,00	110 Środki zachęcające do aktywnego starzenia się w dobrym zdrowiu	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE

Gmina Miejska Kłodzko	ZAOPIEKOWANI- program rozwoju usług opiekuńczych i wsparcia osób starszych na terenie Kłodzka o Gminy Kłodzko.	6820,00	110 Środki zachęcające do aktywnego starzenia się w dobrym zdrowiu	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	TAK
Gmina Stronie Śląskie	Program opieki senioralnej.	1500,00	110 Środki zachęcające do aktywnego starzenia się w dobrym zdrowiu	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE
Gmina Szczytna	Przeciwdziałanie wykluczeniom społecznym mieszkańców Gminy Szczytna - rozwój usług społecznych	2785,00	110 Środki zachęcające do aktywnego starzenia się w dobrym zdrowiu	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE
Powiat Kłodzki	"Akademia seniora"	100,00	110 Środki zachęcające do aktywnego starzenia się w dobrym zdrowiu	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE
Ośrodek Pomocy Społecznej w Bardzie	Kompleksowy program profilaktyki geriatrycznej skierowany do seniorów 65+.	239,00	110 Środki zachęcające do aktywnego starzenia się w dobrym zdrowiu	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE
Gmina Ząbkowice Śląskie	Aktywny senior powiatu ząbkowickiego.	3224,00	110 Środki zachęcające do aktywnego starzenia się w dobrym zdrowiu	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	TAK
Gmina Ziębice	Dzienny Domu Pobytu w gminie Ziębice – placówka świadczącej dzienną opiekę i aktywizację osób niesamodzielnych powyżej 60 roku życia szansą na aktywizację i zapewnienie opieki wytchnieniowej.	1000,00	110 Środki zachęcające do aktywnego starzenia się w dobrym zdrowiu	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE

Centrum Kultury i Promocji w Złotym Stoku	Aktywny złotostocki senior w dobrym zdrowiu	500,00	110 Środki zachęcające do aktywnego starzenia się w dobrym zdrowiu	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE
Gmina Łagiewniki	„Tworzenie i utrzymanie miejsc przedszkolnych oraz miejsc opieki nad dziećmi do lat 3”	2000,00	111 Wsparcie na rzecz wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Gmina Piława Górna	Przedszkolaki na start w edukację	1800,00	111 Wsparcie na rzecz wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Gmina Piława Górna	Rozwój poprzez opiekę	1907,00	111 Wsparcie na rzecz wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Gmina Kłodzko	"Super przedszkola" - podniesienie jakości usług edukacyjno-wychowawczych poprzez innowacyjne metody nauczania oraz zakup wyposażenia w przedszkolach Gminy Kłodzko.	1499,00	111 Wsparcie na rzecz wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Gmina Kłodzko	"Żłobki marzeń"- podniesienie jakości usług opiekuńczo-wychowawczych w Gminie Kłodzko poprzez innowacyjne metody edukacyjne oraz zakup wyposażenia.	500,00	111 Wsparcie na rzecz wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Gmina Kudowa-Zdrój	Edukacja wczesnoszkolna poprzez działania kulturalne	500,00	111 Wsparcie na rzecz wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE

Gmina Łądek-Zdrój	Stworzenie możliwości podjęcia pracy zawodowej poprzez opiekę nad dzieckiem do lat 3	5000,00	111 Wsparcie na rzecz wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Samorządowe Przedszkole w Międzylesiu	Równe szanse	200,00	111 Wsparcie na rzecz wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Gmina Ząbkowice Śląskie	Wyrównanie dostępu do edukacji i podniesienie jakości edukacji przedszkolnej w przedszkolach gminy Ząbkowice Śląskie z uwzględnieniem potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami	4500,00	111 Wsparcie na rzecz wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Gmina Ziębice	Mali ludkowie – działania na rzecz wysokiej jakości edukacji przedszkolnej w Gminie Ziębice	700,00	111 Wsparcie na rzecz wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Gmina Złoty Stok	Przyjazne przedszkole w gminie Złoty Stok	1500,00	111 Wsparcie na rzecz wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Gmina Łagiewniki	„Zajęcia dodatkowe rozwijające kompetencje kluczowe uczniów Szkół Podstawowych”	2448,00	112 Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Szkoła Podstawowa im. B. Chrobrego w Niemczy	Taniec – lekarstwem na wszystko. Taniec łączy pokolenia.	100,00	112 Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE

Szkoła Podstawowa im. B. Chrobrego w Niemczy	Mój przyjaciel ROBOT i mali koderzy	500,00	112 Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Szkoła Podstawowa im. B. Chrobrego w Niemczy	Języki obce dla małych i dużych, zabawa w teatr obcojęzyczny	500,00	112 Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Gmina Pieszyce	Zajęcia dodatkowe dla dzieci i młodzieży - kompetencje przyszłości	3200,00	112 Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Gmina Piława Górna	Dobra liga – klucz do sukcesu	2200,00	112 Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Gmina Miejska Dzierżoniów	Zajęcia z terapii uzależnień dla dzierżoniowskich dzieci i ich rodziców	100,00	112 Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Gmina Miejska Dzierżoniów	Edukacja przyszłości - rozwijanie kompetencji wśród uczniów i nauczycieli przedszkoli publicznych i szkół podstawowych w Gminie Miejskiej Dzierżoniów	3000,00	112 Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Gmina Kłodzko	"Super szkoły"- innowacyjne metody nauczania w Szkołach podstawowych Gminy Kłodzko.	2500,00	112 Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE

Gmina Kudowa-Zdrój	Zwiększanie kompetencji uczniów i nauczycieli z terenu gminy Kudowa-Zdrój	1000,00	112 Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Gmina Łądek-Zdrój	Odkrywam, doświadczam, badam - nowoczesne placówki edukacyjne drogą do sukcesu	3 760,00	112 Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Zespół Szkolno-Przedszkolny im. „ Na Bursztynowym Szlaku” w Lewinie Kłodzkim	Szkolna strefa EDU-FUN	101,00	112 Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Zespół Szkolno-Przedszkolny im. „ Na Bursztynowym Szlaku” w Lewinie Kłodzkim	Teatralne Tet a tet w Lewinie Kłodzkim	100,00	112 Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Samorządowa Szkoła Podstawowa w Międzyzlesiu, Gmina Międzyzlesie	Organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci z Gminy Międzyzlesie pomocnych do współpracy transgranicznej	1000,00	112 Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Zespół Szkół Samorządowych w Stroniu Śląskim	Poszerzanie oferty edukacyjnej gminnych placówek oświatowych.	1500,00	112 Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Powiat Ząbkowicki	SZKOŁA KOMPETENCJI - podniesienie jakości edukacji ponadpodstawowej w szkołach Powiatu Ząbkowickiego	1500,00	112 Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE

Powiat Ząbkowicki	ZAWODOWY POWIAT ZĄBKOWICKI - poniesienie jakości edukacji zawodowej w szkołach ponadpodstawowych Powiatu Ząbkowickiego	4500,00	112 Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Zespół Szkolno-Przedszkolny im. KEN w Bardzie.	Wyrównywanie szans na dobry start w dorosłe życie dzieci i młodzieży w gminie Bardo 2021-2022.	125,00	112 Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Zespół Szkolno-Przedszkolny im. KEN w Bardzie.	Wyrównywanie szans na dobry start w dorosłe życie dzieci i młodzieży w gminie Bardo 2025-2026.	120,00	112 Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Zespół Szkolno-Przedszkolny im. KEN w Bardzie	Wyrównywanie szans na dobry start w dorosłe życie dzieci i młodzieży w gminie Bardo	130,00	112 Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Gmina Stoszowice	Działania wspierające rozwój dzieci i młodzieży w wieku przedszkolnym i szkolnym	500,00	112 Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Gmina Ząbkowice Śląskie	Podniesienie jakości edukacji w szkołach podstawowych Gminy Ząbkowice Śląskie	5000,00	112 Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Gmina Ziębice	Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów poprzez dodatkowe zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe – „Wiedza kluczem do przyszłości”	1500,00	112 Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE

Gmina Złoty Stok	Szkoła rozwoju w gminie Złoty Stok	2000,00	112 Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Gmina Lewin Kłodzki	Rozwój kompetencji osób dorosłych z gminy Lewin Kłodzki	2296,00	114 Wsparcie na rzecz kształcenia dorosłych (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Gmina Szczytna	Podniesienie jakości usług publicznych w Gminie Szczytna - wzrost kompetencji pracowników jednostek organizacyjnych	1500,00	114 Wsparcie na rzecz kształcenia dorosłych (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Stowarzyszenie Obywatelskie „Kulturalny Zakątek” z Lewina Kłodzkiego	„Wielka Kultura we wsi małej”	130,00	115 Środki na rzecz promowania równości szans i aktywnego udziału w życiu społecznym	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE
Gmina Łagiewniki	„Aktywna integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w tym osób starszych”	1000,00	115 Środki na rzecz promowania równości szans i aktywnego udziału w życiu społecznym	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE
Gmina Łagiewniki	„Działania wspomagające lokalne organizacje poprzez projekty grantowe”	1000,00	115 Środki na rzecz promowania równości szans i aktywnego udziału w życiu społecznym	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE
Gmina Pieszycy	Aktywizacja i wsparcie dla emerytów, osób samotnych i niepełnosprawnych. Zapobieganie wykluczeniu.	2500,00	115 Środki na rzecz promowania równości szans i aktywnego udziału w życiu społecznym	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE

Gmina Międzyzlesie	Cykl warsztatów i zajęć dla seniorów	1000,00	115 Środki na rzecz promowania równości szans i aktywnego udziału w życiu społecznym	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE
Gmina Międzyzlesie	Zakup instrumentów i kostiumów dla zespołów śpiewaczy z Gminy Międzyzlesie	200,00	115 Środki na rzecz promowania równości szans i aktywnego udziału w życiu społecznym	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE
Gmina Międzyzlesie, Ośrodek Opieki Społecznej w Międzyzlesiu	Stworzenie i funkcjonowanie klubu Seniora z połączeniem organizacji Uniwersytetu III wieku.	1500,00	115 Środki na rzecz promowania równości szans i aktywnego udziału w życiu społecznym	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE
Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Międzyzlesiu, Gmina Międzyzlesie	Organizacja czasu wolnego dla mieszkańców z terenu Gminy Międzyzlesie	400,00	115 Środki na rzecz promowania równości szans i aktywnego udziału w życiu społecznym	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE
Gmina Szczytna	Wsparcie organizacji pozarządowych z terenu Gminy Szczytna	2500,00	115 Środki na rzecz promowania równości szans i aktywnego udziału w życiu społecznym	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE
Centrum Kultury i Promocji w Złotym Stoku	Wenusjanki w Złotym Stoku – aktywne nie tylko zawodowo	500,00	115 Środki na rzecz promowania równości szans i aktywnego udziału w życiu społecznym	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE
Gmina Bielawa	Wsparcie szansą na zmianę/Nie jesteś sam.	12727,00	122 Środki na rzecz poprawy świadczenia usług w zakresie opieki rodzinnej i środowiskowej	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE

Gmina Międzyzlesie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzlesiu	Krótkoterminowy dom opieki dla osób chorych i niepełnosprawnych	600,00	122 Środki na rzecz poprawy świadczenia usług w zakresie opieki rodzinnej i środowiskowej	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Powiat Kłodzki	"Siłą dziecka jest rodzina II"	5500,00	122 Środki na rzecz poprawy świadczenia usług w zakresie opieki rodzinnej i środowiskowej	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Powiat Ząbkowicki (Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ząbkowicach Śląskich)	RAZEM W PRZYSZŁOŚĆ - wsparcie pieczy zastępczej w Powiecie Ząbkowickim	850,00	122 Środki na rzecz poprawy świadczenia usług w zakresie opieki rodzinnej i środowiskowej	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Gmina Stronie Śląskie	Realizacja programu profilaktyki zdrowotnej oraz powszechności dostępu do podstawowych usług medycznych, wczesnego diagnozowania schorzeń.	3000,00	123 Środki na rzecz poprawy dostępu, efektywności i odporności systemów opieki zdrowotnej (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	NIE
Powiat Ząbkowicki	BEZPIECZNY POWIAT ZĄBKOWICKI - program powszechnego dostępu do automatycznych zewnętrznych defibrylatorów (AED)	777,00	123 Środki na rzecz poprawy dostępu, efektywności i odporności systemów opieki zdrowotnej (z wyłączeniem infrastruktury)	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.3.	TAK
Gmina Kudowa-Zdrój	Społeczeństwo obywatelskie (środki EFS)	500,00	126 Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE
Caritas Diecezji Świdnickiej	„Wsparcie w starcie” Program aktywizacji osób wykluczonych społecznie w Pieszycach realizowany przez Caritas Diecezji Świdnickiej	920,00	126 Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE

Gmina Miejska Dzierżoniów	Reintegracja społeczno-zawodowa mieszkańców Dzierżoniowa zagrożonych wykluczeniem	300,00	126 Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE
Centrum Integracji Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej Samorządowy Zakład Budżetowy	"Aktywna integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka"	1998,00	126 Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE
	„Inwestując w siebie mam szansę na lepsze jutro II”	426,00	126 Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	TAK
Gmina Miejska Kłodzko Ośrodek Pomocy Społecznej	„Inwestując w siebie mam szansę na lepsze jutro III”	980,00	126 Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	TAK
Gmina Kudowa-Zdrój	Zwiększanie kompetencji mieszkańców gminy Kudowa-Zdrój (środki EFS)	800,00	126 Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE
Gmina Lewin Kłodzki	Odpowiedzialna rodzina filarem społeczeństwa.	2000,00	126 Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE

Gmina Polanica - Zdrój	Promocja integracji społecznej w Gminie Polanica - Zdrój	7452,00	126 Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	TAK
Powiat Kłodzki	Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Kłodzkiego	100,00	126 Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE
Powiat Kłodzki	"Bądź aktywny, uwierz w siebie II"	4000,00	126 Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE
Powiat Ząbkowicki (Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ząbkowicach Śląskich)	AKTYWNA INTEGRACJA osób z niepełnosprawnościami	1918,00	126 Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	TAK
Bonifraterskie Centrum Zdrowia Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu przy ul. Traugutta 57/59 działające wspólnie z Konwentem Bonifratrów pw. Świętego Józefa Robotnika w Ząbkowicach Śląskich	Udostępnienie usług asystenckich, przerwy wytchnieniowej i regeneracyjnej dla mieszkańców subregionu wałbrzyskiego	1700,00	126 Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	TAK
Gmina Złoty Stok	Powiedz „NIE” przemocy.	824,00	126 Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE

Gmina Złoty Stok	„Nasza misja-wasza praca”	800,00	126 Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE
Gmina Złoty Stok	„Szansa na lepsze jutro”	1000,00	126 Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.4.	NIE
Gmina Bielawa	Zagospodarowanie OWW Sudety w Bielawie.	5750,00	128 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i powiązanych usług turystycznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.3.	NIE
Gmina Łagiewniki	Rewitalizacja obszaru wokół zbiornika TAMA w Łagiewnikach pod kątem turystyki aktywnej	1300,00	128 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i powiązanych usług turystycznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.3.	NIE
Gmina Łagiewniki	„Działania promocyjne i informacyjne prowadzone na terenie województwa i kraju mające na celu rozwoju turystyki i przedsiębiorczości na terenie Gminy Łagiewniki”	748,00	128 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i powiązanych usług turystycznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.3.	NIE
Gmina Niemcza	Modernizacja basenu miejskiego w Niemczy	4000,00	128 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i powiązanych usług turystycznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.3.	NIE
Gmina Pieszyce	Rozwój turystyki w Górach Sowich poprzez rozbudowę infrastruktury turystycznej oraz programów promujących i wspierających lokalne inicjatywy turystyczne (budowa	3947,00	128 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i powiązanych usług	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.3.	NIE

	wyciągu na Wielką Sowę, remont wieży na Wielkiej Sowie)		turystycznych		
Gmina Miejska Dzierżoniów	Przebudowa i rozbudowa obiektu basenu krytego w Dzierżoniowie	9541,00	128 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i powiązanych usług turystycznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.3.	NIE
Gmina Bystrzyca Kłodzka	Remont i modernizacja otwartego basenu kąpielowego w Bystrzycy Kłodzkiej wraz z drogą dojazdową i miejscami postojowymi.	20000,00	128 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i powiązanych usług turystycznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.3.	NIE
Gmina Bystrzyca Kłodzka	Miejska Trasa Spacerowa – utworzenie ścieżki spacerowej oraz tarasowego parku w obrębie fortyfikacji średniowiecznych.	3262,00	128 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i powiązanych usług turystycznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.3.	NIE
Gmina Miejska Duszniki-Zdrój	Budowa parkingu wraz z toaletami przy drodze krajowej nr 8 w Duszniakach-Zdroju.	8000,00	128 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i powiązanych usług turystycznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.3.	NIE
Gmina Miejska Kłodzko	Festiwal wrażeń – promocja dziedzictwa kulturowego miasta Kłodzko	1000,00	128 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i powiązanych usług turystycznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.3.	NIE
Gmina Miejska Kłodzko	Rewitalizacja i konserwacja Twierdzy Kłodzko w ramach Fortecznego Parku Kulturowego	1500,00	128 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i powiązanych usług turystycznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.3.	NIE

Gmina Kudowa-Zdrój	Budowa tężni solankowej w Parku Zdrojowym w Kudowie-Zdroju	1000,00	128 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i powiązanych usług turystycznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.3.	NIE
Gmina Łądek-Zdrój	Kongres Uzdrowisk Europejskich	1000,00	128 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i powiązanych usług turystycznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.3.	NIE
Stowarzyszenie Obywatelskie „Kulturalny Zakątek” z Lewina Kłodzkiego	„ Mała Gmina – Wielki Artysta”	135,00	128 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i powiązanych usług turystycznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.3.	NIE
Gmina Międzyzlesie	Budowa parkingu przy Basenie Kąpielowym w Międzyzlesiu	1500,00	128 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i powiązanych usług turystycznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.3.	NIE
Gmina Stronie Śląskie	Park Miejski naszym rynkiem.	4000,00	128 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i powiązanych usług turystycznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.3.	NIE
Gmina Stronie Śląskie	Modernizacja Parku Morawka	13000,00	128 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i powiązanych usług turystycznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.3.	NIE
Gmina Stronie Śląskie	Budowanie marki turystycznej Stronia Śląskiego.	862,00	128 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i powiązanych usług turystycznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.3.	NIE

POWIAT KŁODZKI	PORTAL TURYSTYCZNY ZIEMI KŁODZKIEJ	106,00	128 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i powiązanych usług turystycznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.3.	NIE
POWIAT KŁODZKI	„Piękna ziemia kłodzka” - ogólnopolska kampania reklamowa powiatu kłodzkiego.	250,00	128 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i powiązanych usług turystycznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.3.	NIE
Powiat Ząbkowicki	MIĘDZY ŻŁOTEM A SREBREM – wykorzystanie dziedzictwa górniczego Ziemi Ząbkowickiej do rozwoju turystycznego regionu	1100,00	128 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i powiązanych usług turystycznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.3.	TAK
Gmina Bardo	Odtworzenie dziedzictwa kulturowego obiektu „Kasztelanii” w Bardzie – etap I.	2010,00	128 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i powiązanych usług turystycznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.3.	NIE
Gmina Stoszowice	Budowa kolei linowej gondolowej w Srebrnej Górze	15000,00	128 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i powiązanych usług turystycznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.3.	NIE
Gmina Stoszowice	Modernizacja basenu w Srebrnej Górze	3700,00	128 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i powiązanych usług turystycznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.3.	NIE
Gmina Ząbkowice Śląskie	Rewitalizacja ząbkowickiej starówki poprzez remont zabytkowego ratusza miejskiego	4500,00	128 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i powiązanych usług turystycznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.3.	NIE

Gmina Ziębice	Modernizacja ratusza zabytkowego ratusza miejskiego w Ziębicach – siedziby Muzeum Sprzętu Gospodarstwa Domowego wraz z dostosowaniem do potrzeb muzealnych oraz dla osób starszych i niepełnosprawnych.	1560,00	128 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i powiązanych usług turystycznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.3.	NIE
Gmina Łądek-Zdrój	Europejskie Miasto Festiwalu	2260,00	128 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i powiązanych usług turystycznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.1.3.	NIE
Gmina Bielawa	Wykonanie projektu oraz budowa amfiteatru na terenie przy ul. Wojska Polskiego w Bielawie.	4750,00	129 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.5.	NIE
Gmina Łągowice	„Przebudowa i doposażenie budynku Gminnego Ośrodka Kultury, Bibliotek i Sportu”	4500,00	129 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.5.	NIE
Gmina Niemcza	Modernizacja zabytkowego budynku Niemczańskiego Ośrodka Kultury	800,00	129 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.5.	NIE
Gmina Niemcza	UROKI TYSIĄCLETNIJ NIEMCZY - piękno zabytków i przyrody w dziełach artystów pleneru malarskiego	400,00	129 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.5.	NIE
Gmina Miejska Dzierżoniów	Remont i przebudowa Kina Zbyszek w Dzierżoniowie	7700,00	129 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.5.	NIE

Gmina Miejska Duszniki-Zdrój	Utworzenie Centrum Aktywności Społecznej w Dusznikach-Zdroju	5000,00	129 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.5.	NIE
Gmina Kłodzko	Modernizacja budynku Ośrodka Kultury Sportu i rekreacji Gminy Kłodzko wraz z terenem przyległym i zakupem wyposażenia.	3000,00	129 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.5.	NIE
Gmina Kłodzko	Ochrona dziedzictwa kulturowego poprzez organizację imprez kulturalnych na terenie Gminy Kłodzko.	2500,00	129 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.5.	NIE
Gmina Polanica - Zdrój	Doposażenie Teatru Zdrojowego w Polanicy - Zdroju	1000,00	129 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.5.	NIE
Gmina Stronie Śląskie	Stara Huta - Nowe Życie.	5000,00	129 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.5.	NIE
Gmina Stronie Śląskie	Poszerzenie oferty kulturalnej i sportowej we współpracy z gminną instytucją kultury oraz poprzez wspieranie organizacji pozarządowych.	2000,00	129 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.5.	NIE
Gmina Szczytna	Zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego Gminy Szczytna – wsparcie jednostek kultury	1600,00	129 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.5.	NIE

Gmina Szczytna	Utworzenie centrum historii w Szczytnej	3000,00	129 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.5.	NIE
POWIAT KŁODZKI	Szlak Dziedzictwa Kulturowego na ziemi kłodzkiej	180,00	129 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.5.	NIE
Gmina Bardo	Budowa plenerowego Centrum kulturalno - rekreacyjnego w Parku Miejskim w Bardzie	1050,00	129 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.5.	NIE
Parafia rzymsko - katolicka w Bardzie	Remont Bazyliki Mniejszej pod wezwaniem NNMP w Bardzie.	1970,00	129 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.5.	NIE
Parafia rzymsko - katolicka w Bardzie	Prace odtworzeniowo-konserwatorskie „Drogi różańcowej” w Bardzie – część I.	1910,00	129 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.5.	NIE
Gmina Bardo	Bardeckie Lato Organowe - międzynarodowy koncert muzyki organowej 2021-2023.	210,00	129 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.5.	NIE
Gmina Bardo	Bardeckie Lato Organowe - międzynarodowy koncert muzyki organowej 2024-2026.	240,00	129 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.5.	NIE

Gmina Bardo	Bardeckie Lato Organowe - międzynarodowy koncert muzyki organowej 2027-2029.	265,00	129 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.5.	NIE
Parafia Rzymskokatolicka pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP Kamieniec Ząbkowicki	Odrestaurowanie sklepienia gotyckiego i ściany północnej transeptu w pocysterskim Kościele Opackim w Kamieńcu Ząbkowickim	3000,00	129 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.5.	NIE
Gmina Złoty Stok	Regeneracja obiektów mieszkalno-usługowych w układzie urbanistycznym miasta Złoty Stok	1500,00	129 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.5.	NIE
Parafia Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Złotym Stoku	Renowacja zabytkowych kościołów w Złotym Stoku i Chwalisławiu	1000,00	129 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.4.5.	NIE
Gmina Łagiewniki	Rewitalizacja stawu trzcinowego w m. Sieniawka pod kątem turystyki przyrodniczo-edukacyjnej	700,00	130 Ochrona, rozwój i promocja dziedzictwa przyrodniczego i ekoturystyki innych niż obszary Natura 2000	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.2.3.	NIE
Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego w Kudowie-Zdroju.	Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego w Kudowie-Zdroju.	500,00	131 Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.4.	NIE
Gmina Bielawa	Modernizacja terenów sportowych przy ul. Bankowej i Sportowej w Bielawie.	12750,00	131 Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.4.	NIE

Gmina Niemcza	Rozbudowa i poprawa standardu infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej w Gminie Niemcza – rewitalizacja działek 259/9; 261/32; 224/18; 222/20	360,00	131 Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.4.	NIE
Wspólnota Mieszkaniowa Rynek 17 Niemcza	Rewitalizacja historycznego układu urbanistycznego ośrodka historycznego miasta wraz z zamkiem i zachowanymi murami obronnymi – remont elewacji zabytkowej kamienicy przy ul. Rynek 17 w Niemczy.	200,00	131 Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.4.	NIE
Wspólnota Mieszkaniowa Rynek 33 Niemcza	Rewitalizacja historycznego układu urbanistycznego ośrodka historycznego miasta wraz z zamkiem i zachowanymi murami obronnymi - kamienica Rynek 33	106,00	131 Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.4.	NIE
Wspólnota Mieszkaniowa Rynek 36 Niemcza	Rewitalizacja historycznego układu urbanistycznego ośrodka historycznego miasta wraz z zamkiem i zachowanymi murami obronnymi - remont elewacji zabytkowej kamienicy przy ul. Rynek 36 w Niemczy.	105,00	131 Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.4.	NIE
Wspólnota Mieszkaniowa Rynek 38 Niemcza	Rewitalizacja historycznego układu urbanistycznego ośrodka historycznego miasta wraz z zamkiem i zachowanymi murami obronnymi - remont elewacji zabytkowej kamienicy przy ul. Rynek 38 w Niemczy	100,00	131 Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.4.	NIE
Wspólnota Mieszkaniowa Rynek 39 Niemcza	Rewitalizacja historycznego układu urbanistycznego ośrodka historycznego miasta wraz z zamkiem i zachowanymi murami obronnymi - remont elewacji kamienicy mieszkalnej przy ul. Rynek 39 w Niemczy.	110,00	131 Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.4.	NIE

Wspólnota Mieszkaniowa Rynek 40 Niemcza	Rewitalizacja historycznego układu urbanistycznego ośrodka historycznego miasta wraz z zamkiem i zachowanymi murami obronnymi - remont elewacji kamienicy mieszkalnej przy ul. Rynek 40w Niemczy.	114,00	131 Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.4.	NIE
Wspólnota Mieszkaniowa Rynek 41-47 Niemcza	Rewitalizacja historycznego układu urbanistycznego ośrodka historycznego miasta wraz z zamkiem i zachowanymi murami obronnymi - remont elewacji kamienicy mieszkalnej przy ul. Rynek 41-47 w Niemczy.	274,00	131 Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.4.	NIE
Gmina Piława Górna	Utworzenie Gminnego Centrum Usług Publicznych (GCUP) w Piławie Górnej	6000,00	131 Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.4.	NIE
Gmina Piława Górna	Rewitalizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych w Piławie Górnej	4400,00	131 Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.4.	TAK
Powiat Dzierżoniowski	Poprawa warunków bezpieczeństwa dla przebywających w obiektach jednostek powiatowych.	2500,00	131 Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.4.	NIE
Gmina Miejska Dzierżoniów	Przebudowa – modernizacja staromiejskiego centrum Dzierżoniowa wraz z zabytkowymi murami obronnymi i infrastrukturą przyległą (na odcinku od ul. Świdnickiej do ul. Krasickiego).	2700,00	131 Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.4.	NIE
Gmina Bystrzyca Kłodzka	Zagospodarowanie skarp wraz z ich zabezpieczeniem w obrębie działek nr 1/434, 417, 431, 433/2, 433/3 oraz poprawa stanu drogi wojewódzkiej nr 388, w m. Bystrzyca Kłodzka, w zakresie jezdni, chodników i	7000,00	131 Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.4.	NIE

	obiektu mostowego od km 30+872 do km 31+476 w Bystrzycy Kłodzkiej				
Gmina Kłodzko	Rewitalizacja terenów przemysłowych w Ołdrzychowicach Kłodzkich.	7000,00	131 Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.4.	NIE
Gmina Miejska Kłodzko	Przebudowa budynku magazynowego w Kłodzku przy ulicy Łukasińskiego 30 wraz ze zmianą sposobu użytkowania na cele budynku użyteczności publicznej.	7000,00	131 Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.4.	NIE
Gmina Miejska Kłodzko	Nowa odsłona miasta Kłodzka	2410,00	131 Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.4.	NIE
Gmina Kudowa-Zdrój	Rewitalizacja osiedla Zakrze w Kudowie-Zdroju	4000,00	131 Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.4.	NIE
Gmina Lewin Kłodzki	Rewitalizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych na terenie gminy Lewin Kłodzki	6000,00	131 Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.4.	TAK
Gmina Międzyzlesie	Rozbudowa/Modernizacja stadionu im. Skowrona w Międzyzlesiu.	5600,00	131 Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.4.	NIE

Gmina Polanica - Zdrój	Budowa remizy strażackiej w Polanicy - Zdroju	1500,00	131 Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.4.	NIE
Gmina Stronie Śląskie	Modernizacja infrastruktury technicznej osiedla Morawka	3800,00	131 Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.4.	NIE
Gmina Szczytna	Rozbudowa gminnej przestrzeni publicznej służącej integracji i działalności kulturalnej lokalnych społeczności gminy Szczytna	1939,00	131 Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.4.	NIE
Gmina Ciepłowody	Rewitalizacja przestrzeni publicznej - pl. Adama Mickiewicza	1000,00	131 Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.4.	NIE
Gmina Ziębice	Infratraktura sportowa dostosowana do potrzeb mieszkańców gminy Ziębice szansą na zatrzymanie negatywnych społecznych trendów demograficznych oraz rewitalizację zdegradowanych przestrzeni.	2400,00	131 Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.4.	NIE
Gmina Ziębice	Zagospodarowanie przestrzeni Rynku w Ziębicach na potrzeby większej integracji mieszkańców i zwiększenia potencjału gospodarczego wraz z modernizacją nawierzchni ciągów komunikacyjnych.	5000,00	131 Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.4.	NIE
Gmina Ziębice	Rewitalizacja podwórek w obszarze Starego Miasta w Ziębicach	1000,00	131 Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.4.	NIE

Gmina Złoty Stok	Regeneracja przestrzeni publicznej miasta Złoty Stok	5600,00	131 Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	Tak, ze wszystkim projektami w ramach D.3.4.	NIE
RAZEM		1 159 642, 09 tys. zł			